

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
12

ΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1968

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

7

69

ΠΔΒ

Dionysomides (Βασιλ. Γ.)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β' Δ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

5 69 ΠΔΒ
Οικονομίδου (Βασιλ. Γ.)
(ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΟΥΛΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΣΤΟ

αύξ. αριθ. είσαγ. 3030 του έτους 1968

(ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ)
ΑΘΗΝΑΙ 1968

1. Γιατί προσεύχομαι.

“Αν ἤμουν φτερωτό πουλί,
μέ τή λαλιά τήν πιό καλή
τό Σύμπαν θά ξυπνοῦσα.

“Αν ἤμουνα μιὰ λουλουδιά,
τήν πιό γλυκειά μου μυρωδιά
στό Σύμπαν θά σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχὴ καὶ λογικό
κι ἔχω καρδιά μέ πίστι.
Γι’ αὐτό πλαγιάζω ἢ ξυπνῶ,
προσεύχομαι καὶ ἀνυμνῶ
τοῦ Σύνπαντος τὸν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζυηνός

2. ΜΕ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ.

Εἶναι πρωΐ. Ὁ Θανασάκης κοιμᾶται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾷ ἀπαλά.

—Ξύπνα, τοῦ λέγει, παιδάκι μου. Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέ-

πει νὰ ἐτοιμασθῆς, γιὰ νὰ πᾶμε.

Ὁ Θανασάκης ἐξυπνᾷ. Βλέπει τὴν μητερούλα του καὶ χαμογελᾷ. Ἐπειτα σηκώνεται καὶ ἐτοιμάζεται.

Σὲ λίγο εὐρίσκεται ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα. Κάνει τὴν προσευχή του:

— Παναγία μου. Βοήθησέ με νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Φώτισε τὸν νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα. Χάρισέ μου ὑγεία. Φύλαξε γερούς τοὺς γονεῖς μου καὶ ὅλον τὸν κόσμο.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τὸν προσέχει καλὰ. Τὸν παρατηρεῖ ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ κτενισμένα. Τὸ πρόσωπό του νὰ λάμπη κατακάθαρο. Τί ὁμορφος πού εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώρα πού θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο!

Στὸ δρόμο ἀνταμώνουν καὶ ἄλλα παιδιὰ. Ὅλα εἶναι χαρούμενα. Ἡ μητέρα καμαρώνει, πού ὁ γυιὸς της εἶναι στὴ δευτέρα τάξι. —Πότε κιόλας ἐμεγάλωσε; Λέγει μόνη της!

Ὅταν ἔφθασαν στὸ σχολεῖο, ἐζήτησαν τὸν δάσκαλο. Ἐκεῖνος ἐβγῆκε καὶ ἐφώναξε:

—Ὅρίστε μέσα, κυρία Ἀμαλία. Ἐφέρατε τὸν Θανασάκη σας; Πέ-
ρυσι ἔμεινα πολὺ εὐχαριστημένος. Κι ἐφέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς μαθητής. Στὶς διακοπές τὸν ἔβλεπα. Δὲν ἔκανε ἀταξίες. Ἦταν φρόνιμος.

Ὅταν ὁ δάσκαλος τὸν ἔγραψε, ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καὶ τοῦ ἐφίλησε τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος ἐχάρηκε πολὺ, πού ξαναεῖδε πάλι τὸν καλὸ τὸ μαθητὴ, τὸν Θανασάκη.

3. Κάτι που ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, τὴν ὥρα πού τὰ παιδιὰ θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἓνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι, πού δὲν ἦταν σωστό.

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πὼς ἔπρεπε νὰ μπαίνει μὲ τάξι καὶ ἡσυχία. Καὶ ἐστρύμωξε δυὸ μικρούς, τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν Νῆκο, στὸν τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωση αὐτό, πού ἔγινε. Ἐπεριποιήθηκε τοὺς μικρούς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτόν, πού ἔφταιξε.

— Δὲν τὸ ἐπερίμενα ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ ἐσένα, Χαρίλαε. Μεγάλος μαθητὴς ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεκτος! Νὰ μὴ ξέρης πὼς βγαίνουν καὶ πὼς μπαίνουν στὴν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ κάνουμε, παιδί

μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπη ἡ καλὴ συμπεριφορά;

Τὶς παρατηρήσεις αὐτὲς τὶς ἐπρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί. Καί, σὰν παιδιὰ φιλότιμα, ἐσκέφθησαν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτό.

Ἕνας μεγάλος μαθητής, ὁ Παναγιώτης, εἶπε:

—Παιδιά! στὰ διαλείμματα ν' ἀφήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ μεγάλοι. Δὲν εἶναι σωστό νὰ τοὺς σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἓνας κύριος ἔφερεν ἓνα μικρόν, τὸν Δημητράκη, κρατῶντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τὴν ὥρα ἐκείνη ἦταν στὴν αἴθουσα.

—Μὲ συγχωρεῖτε, ποὺ σᾶς διακόπτω, εἶπεν ὁ κύριος. Ἀλλ' ἐνόμισα,

πὼς ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσω ἐδῶ αὐ-
τὸν τὸν μαθητὴ σας. "Επαιζε μὲ
τοὺς βῶλους στὴ μέση τοῦ δρό-
μου. Καί, καθὼς ἐπήγαινε μὲ καλ-
πασμὸ ἓνα ἄλογο, παρ' ὀλίγο θὰ
τὸν ἔπατοῦσε.

Ὁ δάσκαλος εὐχαρίστησε τὸν
κύριο, ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ
περιμαζέψῃ τὸν μικρόν. "Εδωκε
μερικὲς συμβουλὲς στὸ παιδάκι
καὶ τὸ ἔβαλε νὰ καθίσῃ στὴ θέσι
του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καὶ
στὰ μεγάλα παιδιὰ καὶ στὸ δά-
σκαλο ἐντύπωσι.

4. Φροντίδες γιά τούς μικρούς.

“Όταν ἐκτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καί μαζί μέ αὐτὰ καί τόν Δημητράκη.

—“Ελα ἐδῶ, παιδάκι μου! ”Ετσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιά τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτέ στή μέση τοῦ δρόμου μέ τούς βώλους;

—Δέν ἔκαμα καλά, εἶπεν ὁ Δημητράκης φοβισμένα.

—Βέβαια δέν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σέ πατήσῃ τὸ ἄλογο. “Αν δέν εὕρισκόταν ἐκεῖνος ὁ καλὸς κύριος, θὰ μπορούσες νὰ πάθῃς κακό.

‘Ο καημένος ὁ Δημητράκης ἐκοίταζε μέ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τόν δάσκαλο, ἐκοίταζε καί τὰ παιδιὰ. Τώρα φαίνεται, πῶς ἐσκεπτόταν τόν κίνδυνο. ‘Η Μαίρη, ἓνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

—Καὶ ἄλλα παιδιὰ, κύριε, κάθονται στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήση κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἴσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιά οὔτε στὴν ἀγορά.

—Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπεν ὁ δάσκαλος. Στοὺς δρόμους, πού περνᾷ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους, πού δὲν προσέχουν.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ εἶπε:

—Δὲν εἶναι καλὰ, κύριε, ὅταν βλέπουμε μικρούς, νὰ τοὺς παίρνουμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

—Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Τὰ μικρὰ παιδιὰ ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς, πού εἴσθε μεγαλύτεροι, νὰ τοὺς ἔχετε

σάν αδελφάκια. Είδατε πόση ἀγάπη ἔδειξεν ὁ ξένος κύριος, πὺ μᾶς ἔφερεν ἐδῶ τὸν Δημητράκη, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Τί χαρὰ πὺ δοκιμάζει σήμερα ὁ Θανασάκης! Πηγαίνει στὸ βιβλιοπωλεῖο μαζί μὲ τὸν πατέρα του.

Σωστὸ πανηγύρι ἔχουν ἐκεῖ τὰ παιδάκια. "Αὐλα ἀγοράζουν κασσετῖνες, ἄλλα τετράδια. Μερικὰ ἔχουν στὸ χέρι κονδυλοφόρους.

Τί πλοῦτος ἀπὸ βιβλία! Τί σάκ-

κες! Τί εἰκόνες! Τί μελανοδοχεῖα!
Πόσα ἄλλα ὠραῖα πράγματα!

Ὁ Θανασάκης κοιτάζει τῖς σάκ-
κες καί τῖς θαυμάζει. Ἡ περυσινή,
πού εἶχεν, ἐχάλασε.

— Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδί μου,
τοῦ λέγει ὁ πατέρας.

Ναί. Ἄλλ' αὐτὲς εἶναι τόσες
πολλές. Τί εἶδους νὰ διαλέξῃ;
Ἄπο δέρμα; Ἄπο ὕφασμα; Ἄπο
μουσαμᾶ; Ἄπο τί;

— Νὰ ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα,
τοὺς ἐσύστησεν ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ
φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα, πρέ-
πει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώ-
σω μάλιστα μιὰ, πού νὰ κλειδώνῃ.

Καὶ πραγματικὰ τοὺς ἔδωκε
μιὰ, πού ἐκλείδωνε. Ἄρεσε καὶ
στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. Ὑστε-
ρα ἀγόρασαν ἓνα καλοντυμένο
βιβλίο. Ἀγόρασαν καὶ μολύβια
καὶ τετράδια.

—Θέλω καὶ μιὰ κασσετῖνα καινούργια, πατέρα, ἐζήτησεν ὁ Θανασάκης.

—Κασσετῖνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν περυσινή. Ἄς κάμωμε κάποια οἰκονομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ χρήματα.

Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σωστός μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λείπει. Σάκκα, βιβλίο, τετράδια, μολύβια. Ἀργότερα θ' ἀγοράσῃ πέννες, μελάνη, κονδυλοφόρο καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειασθῇ.

Ὡ! μὲ τί ὄρεξι γυρίζει στὸ σπῖτι! Πετᾷ ἀπὸ χαρά. Ἡ μητέρα καὶ ἡ θεία του τὸν καμαρώνουν. Τὸν δέχονται μὲ χίλιες δυὸ εὐχές. Ὁ Θανασάκης χαϊδεύει τὴ σάκκα του καὶ τὸ βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰκόνες καὶ χαμογελᾷ. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰ πράγματα, ποὺ τοῦ ἀγόρασεν ὁ πατέρας.

6. Τί μ' ἄρέσει.

Μ' ἄρέσουν τὰ στολίδια,
σὰν εἶναι γιορτινά.
Μ' ἄρέσουν τὰ παιγνίδια,
σὰν δὲν ἔχω δουλειά.

Μὰ βέβαια ἀπ' τὰ δύο
μ' ἄρέσει πιο πολὺ
τὸ ὄμορφο βιβλίο,
ποὺ τέρπει κι ὠφελεῖ.

Γιατὶ τὸ ξέρουν τόσοι,
πὼς τὸ καλὸ παιδί
στολίδι ἔχει τὴ γνῶσι
καὶ τέρψι τὴ σπουδή.

Γεώργιος Βιζυηνός

7. Τὸ καινούργιο βιβλίο.

Τί μεγάλη χαρά, πού ἔχουν τὰ παιδιά σήμερα! Ἀγόρασαν ὅλα καινούργιο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν καὶ δέν τὸ χορταίνουν. Τί ὠραῖο ἐξώφυλλο! Τί ζωγραφιές! Τί καθαρά γράμματα!

— Ἀλήθεια, παιδιά! Ποιός τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο; εἶπεν ὁ Ζαφείρης.

— Ὁ βιβλιοπώλης, λέγει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δέν τὸ ἀγοράζουμε; Ἐ! αὐτὸς τὸ φτειάνει.

Ἄλλο πάλι παιδί ἔλεγε, πὼς τὸ φτειάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴν συζήτησι τὴν ἄκουσε καὶ ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

— Οὔτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο οὔτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνῃ ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα-πρῶτα αὐτός, πού τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του

τὸ βλέπετε στὸ ἐξώφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψῃ χρειάζεται καιρό. Ὑπάρχουν βιβλία, πού, γιὰ νὰ γραφοῦν, χρειάζονται χρόνια.

— Χρόνια! εἶπαν μερικά παιδιὰ μὲ ἀπορία.

— Βέβαια, ἐτόνισεν ὁ δάσκαλος. Ὕστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος, πὺ κάνει τὶς εἰκόνες. Καὶ αὐτὸς κοπιᾶζει πολὺ. Ἐπειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι.

— Ὡστε τόσοι ἐργάζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπεν ἡ Φωτούλα.

— Μάλιστα. Καὶ σ' ὅλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρι. Γιατὶ ἐκοπίασαν. Καὶ χάρι σ' αὐτοὺς ἔχομε τὸ βιβλίο, πὺ μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμε. Νὰ μὴ τὸ μουντζουρώνωμε. Ὅταν τὸ πιάνωμε νὰ εἴμεθα καθαροί. Ἡ σᾶκκα μας, τὰ ροῦχα, τὰ χέρια μας

νά εἶναι κατακάθαρα. Μὲ χέρια
ἀκάθαρτα πῶς θὰ ἔχωμε καθαρό
τὸ βιβλίο;

8. Χαρές καὶ γέλια.

Τὸ σχολεῖο ὀλοένα γεμίζει ἀ-
πὸ παιδιά. Χαρές καὶ γέλια τώρα
στὸ προαύλιο. Νὰ καὶ ἡ Κατῖνα, ἡ
Φανή, ὁ Νῖκος, ὁ Κωστάκης. "Ὅλα
τὰ καλὰ παιδιά. Ἡ γειτονιὰ τὰ κα-
μαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικά της παι-

διά. Ἡ Νίνα φορεῖ τὸ ὥραϊο φορεματάκι της. Ἡ Κούλα ἦλθε μὲ ἄσπρη κορδελλίτσα στὰ μαλλιά. Ὁ Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκκα του.

—Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπὸ δέρμα. Ἔχει καὶ κλειδί, ποὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέγει καὶ ξαναλέγει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο κτυπᾷ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. Ὁ καλὸς Θεὸς τὰ εὐλογεῖ. Ὁ δάσκαλος χαίρεται, ποὺ τὰ βλέπει μαζεμμένα.

—Καλῶς ἦλθατε, τοὺς λέγει, ἀγαπητά μου παιδιὰ. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ἰδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

—Ὅπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέγει ἡ Μάρτσα.

—Ναί, παιδί μου. Έγυρίσαμε κι εμείς στη φωλιά μας, ὅπως τὰ χελιδόνια.

Μαζί μὲ τὸν δάσκαλο, ποὺ ἐχάρηκε, γιατί ἦλθαν στὸ σχολεῖο τὰ παιδιά, ἐχάρηκε κι ἓνας ἄλλος. Ξέρετε ποίος; Ὁ μπάρμπα-Φλώρος, ποὺ πωλεῖ ζεστὰ ξεροψημένα κουλούρια. "Αμα εἶδε, πὼς ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, εἶπε χαρούμενος στὴ γυναῖκά του:

—Ἦλθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ παιδιά μας. Ἀπὸ αὔριο θ' ἀρχίσω με δουλειά. Ἐσὺ θὰ ζυμώνης κι ἐγὼ θὰ πωλῶ. "Ας εἶναι δοξασμένος ὁ ἅγιος Θεός, ποὺ δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ πεινάσωμε.

9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος μίλησε μέ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ σχολεῖο.

—“Ὅλα ἐδῶ, παιδιὰ μου, τοὺς εἶπε, λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προαύλιο κατακάθαρα. “Ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε τὸ σχολεῖο, τὰ ἐφόρεσε, γιὰ νὰ μᾶς δεχθῇ. Τί καλὰ νὰ μπορούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάντα ἔτσι καθαρό! Νὰ τὸ βλέπουμε πάντα ἔτσι νὰ λάμπη!

—Ἐγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ τὰ πόδια μου, ὅταν μπαίνω, εἶπεν ἡ Δαφνούλα. Δὲν θὰ λερώνω τὸ πάτωμα καὶ τὰ θρανία.

—Κι ἐγὼ δὲν θὰ μουτζουρώνω μέ μελάνη τὸν τοῖχο, εἶπεν ἄλλο παιδί.

—Ἐγὼ δὲν θὰ πετῶ κάτω χαρτάκια, ἐπρόσθεσεν ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωκε καὶ μιὰ ὑπό-
σχεσι.

—Εὖγε, παιδιά μου, τοὺς λέγει ὁ
δάσκαλος. Ἄν κάνωμε ἔτσι ὅλοι,
τότε τὸ σχολεῖό μας θὰ τὸ φυλά-
ξωμε καθαρό. Εἴμεθα ὅλοι σ' αὐ-
τὸ σύμφωνοι; Τί λέτε;

— Εἴμεθα, κύριε, εἴμεθα, ἐφώνα-
ξαν τὰ παιδιά.

— Ἄφου εἴμεθα, τότε ἐλᾶτε νὰ
σᾶς δείξω κάτι.

10. Ζημιές στὸ σχολεῖο.

Ἐπῆγαν στὸν ἀνατολικό τοῖχο.
Ἀλλὰ τί νὰ ἰδοῦν; Αὐτός σέ ἀρ-
κετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

— Ποιός τὸν ἐμαύρισε, κύριε; ρω-
τᾷ ὁ Πάνος.

— Εἶναι κτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἶ-
πεν ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ
ἔπαιζε καὶ τὸν ἐμαύρισε. Νά! φαί-

νονται τὰ κτυπήματα μὲ τὸ τόπι.
Ἄκόμα δὲν τὸν ἐκαθαρίσαμε, τὸν
ἐμαυρίσαμε. Λέτε νὰ εἶναι μαθη-
τῆς αὐτός, ποὺ τὸ ἔκαμε; Τί γνώ-
μη ἔχετε;

—Ἴσως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα
ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

—Μακάρι, ἐσυμπλήρωσεν ὁ δά-
σκαλος. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μὴν
εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. Ἀλλὰ καὶ
πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιὰ. Μᾶς
ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδα-
ραν. Κάποιος, φαίνεται, ἐβάλθηκε
νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο
καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνῃ, ἂν πᾶμε
ἔτσι;

Ὁ δάσκαλος τώρα σιωπᾷ. Κοι-
τάζει τίς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ κε-
φάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶ-
ναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται
καὶ αὐτά.

—Νὰ εἶναι τάχα ἓνας, ποὺ ἔκαμε

αὐτὰ ἢ πολλοί; λέγουν τὰ παιδιὰ μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβαλεν ὁ δάσκαλος καὶ ἔφτειασαν πάλι τὸν τοῖχο. Τὰ παιδιὰ δίνουν τὸν λόγο τους, πῶς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζημιές.

11. Ἐμαύρισε στὴν ἐξοχή.

— Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο ἐμαύρισε ἀπὸ τὸν ἥλιο! λέγει γελῶντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσύ ἔγινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ ἐπέρασες, Μανωλάκη, τίς διακοπές; Πῶς ἐμαύρισες τόσο;

— Ἐπήγαμε κύριε, μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸν παππού μας. Ἐπήγαμε στὸ χωριό. Τὸν ἐβοηθήσαμε στὶς δουλειές.

— Καὶ ποιά βοήθεια, Μανωλάκη, ἔκανες ἐσύ στὸν παππού σου;

— Έψώνιζα, κύριε, στὸν μπακάλη. Ἐφερνα νερό μὲ τὸ κανάτι ἀπὸ τῇ βρύση. Ἐβοσκοῦσα καὶ τὸ ἄρνάκι.

— Ἐβοσκοῦσες ἄρνάκι! Ὡστε ἔγινες λοιπὸν καὶ τσοπάνης; Καὶ τί τὸ ἔκαμες τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο; Τὰ ἐφύλαξες ἢ τὰ ἐπώλησες; εἶπεν ἀστειευόμενος ὁ δάσκαλος.

Ὁ Μανωλάκης ἐγέλασε. Μαζί του ἐγέλασαν καὶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά.

— Κύριε, ἦταν μικρὸ τὸ ἄρνάκι καὶ δὲν τὸ ἄρμέγαμε.

Αὐτὸ ὀλοένα ἐβέλαζε μπέ! μπέ!

—Γιατί ἐβέλαζε, Μανωλάκη;

—Ἦθελε, κύριε, τὴν μαννούλα του.

—Ναί, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἄρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατί θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

12. Ὁ Νῆκος καὶ τὸ γαῖδουράκι.

—Ἐγώ, κύριε, εἶπεν ὁ Νῆκος, ἐπῆγα στὴν ἐξοχὴ μὲ τὴν θεία μου. Εἶναι πολὺ ὠραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δένδρα μὲ παχὺ ἴσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. Ἔχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. Ἐκεῖ εἶδα μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν Πάρι.

—Ναί, ἦμουν κι ἐγώ, ἐβεβαίωσεν ὁ Πάρις. Καὶ εἶδα τὸν Νῆκο καβάλλα σ' ἓνα γαῖδουράκι. Ἐφοβόταν νὰ μὴν πέση.

Ὁ Νῆκος διαμαρτυρήθηκε. Ἐ-

πειράχθηκε μ' αὐτό, πού εἶπεν ὁ Πάρις.

—Αὐτό δὲν εἶναι σωστό, εἶπε. Τὴν πρώτη φορά, πού ἐκαβάλλησα, τότε μονάχα εἶχα φοβηθῇ. Τότε εἶχα πιασθῇ ἀπὸ τὸ σαμάρι. Ὑστερα ὅμως ἐσυνήθισα. Τώρα δὲν φοβοῦμαι πιά, ὅταν καβαλλάω.

Κι ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Νῖκος, ἄνοιξε τὰ χέρια του. Μ' αὐτό ἤθελε νὰ δείξη, πὼς δὲν φοβᾶται πιά. Οὔτε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιασθῇ ἀπὸ τὸ σαμάρι.

13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια.

—'Εγὼ ἐπῆγα στὰ χωράφια τοῦ γαμβροῦ μου, εἶπεν ὁ Πάρις. Αὐτὰ εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἐξοχή. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

—Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ, ποὺ ἐπῆγες, Πάρι; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ.

—Εἶδα θεριστὰς νὰ θερίζουν σιτάρη καὶ νὰ δένουν δεμάτια. Εἶδα καὶ μεγάλες θημωνιές. Καὶ ξέρετε πόσο μεγάλες; Σὰν σπίτια.

—Πωπὼ! ἐφώναξαν τὰ παιδιὰ! Μὰ εἶναι τόσο μεγάλες θημωνιές;

—Δίκιο ἔχει, παιδιὰ, ὁ Πάρις. Ὑπάρχουν

καὶ θημωνιὲς μεγάλες σὰν σπίτια, ἔβεβαί-
ωσεν ὁ δάσκαλος.

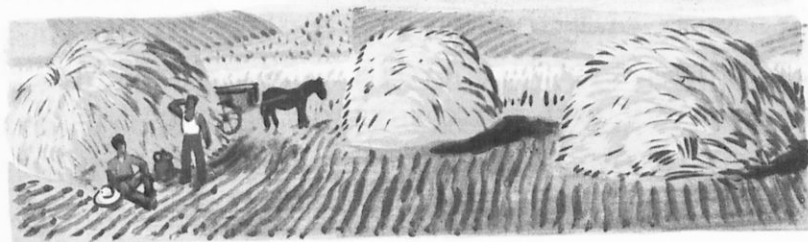
— Μιὰ ἡμέρα εἶδα καὶ νὰ ἄλωνίζουν, συν-
έχισε ὁ Πάρις. Ἦταν πολὺ ζεστή ἡ ἡμέρα
ἐκείνη. Ὁ ἰδρωτὰς μᾶς ἔλουζε. Οἱ ἐργάτες
ὑπέφεραν πολὺ.

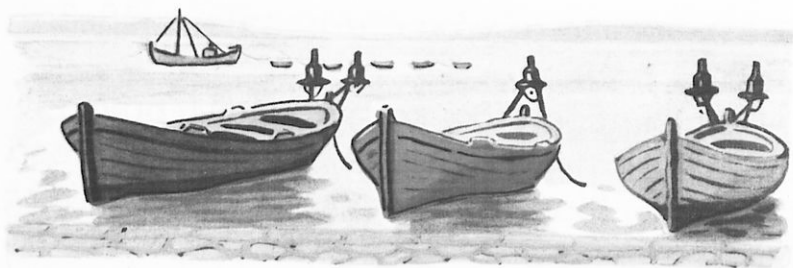
— Δὲν βαστάω ἄλλο ἀπὸ τὴ ζέστη, εἶπα
στο γαμβρό μου. Κι ἐπῆγα κι ἐκάθισα κά-
τω ἀπὸ ἓνα μεγάλο πλατάνι.

— Καλά, ποὺ εὐρέθηκε, Πάρι, τὸ εὐλογη-
μένο δένδρο. Ἄν δὲν ἦταν, τί θὰ ἔκανες;

— Κι ἐγὼ δὲν ξέρω, κύριε, τί θὰ ἔκανα.
Τόση μεγάλη ζέστη δὲν εἶχα δοκιμάσει
ποτέ.

— Σκεφθῆτε, παιδιά, ἐσυνέχισεν ὁ δάσκα-
λος, τί δοκιμάζουν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὴ ζέ-
στη. Καὶ σκεφθῆτε καὶ τὰ παιδάκια τους.
Πόσο τὰ καημένα θὰ ὑποφέρουν, ὅταν ἐρ-
γάζωνται μαζί τους! Ἄς εὐχαριστοῦμε
τοὺς καλοὺς γεωργούς, ποὺ τόσο κοπιᾶ-
ζουν, γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ ψωμί μας.

14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα.

Τώρα ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Ἀνδρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ ἐτέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὔτε καὶ ἀπὸ πλοῖα.

—Στὸ μέρος, πὺ ἐπῆγα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ἦταν μονάχα βάρκες. Ἦταν καὶ ψαρᾶδες, πὺ ἐψάρευαν. Καὶ μιὰ ἡμέρα ἔπιασαν ἓνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίον.

—Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ἐρώτησεν ὁ Δημητράκης.

—Νά! οἱ ψαρᾶδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι ἐπιάσθηκε καὶ δὲν μπορούσε νὰ φύγῃ. Ὕστερα οἱ ψαρᾶδες ἐτράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἓνας παλιὸς ψαρᾶς, ὁ Φαγκρῆς. Αὐτὸς διατάζει, πὺ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς

παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πωλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγκρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγός τους.

— Ἦταν πολὺ μεγάλη, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ Ἀλέκος.

— Οὐ! Δὲν μποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴν ἰδῶ ὅλη. Ἐκοίταζα-ἐκοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη.

— Βαθειὰ ἦταν;

— Στὴν ἄκρη ὅχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιὰ καὶ δὲν μᾶς σκέπαζε. Ὅσο ὅμως προχωρούσαμε, τόσο καὶ ἐβάθυνε. Μιὰ ἡμέρα ἐρώτησα τὸν Φαγκρῆ. Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ ποὺ ψαρεύετε; Ἐγέλασε καὶ μοῦ εἶπε:

— Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἂν βάλῃς τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ.

15. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων.

— Στὴ θάλασσα ἔπιασα καὶ φίλους, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας. Ἐγνώρισα τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιὰ! Μὲ προσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχιβάδες. Μοῦ ἔδιναν κογχύλια. Μὲ ἔπαιρναν καὶ ἐπιάναμε καὶ καβούρια. Ἐνας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωκε μιὰ γε-

ρή δαγκανιά ἐδῶ στὸ μεγάλο δάκτυλο, νά καὶ τὸ σημάδι!

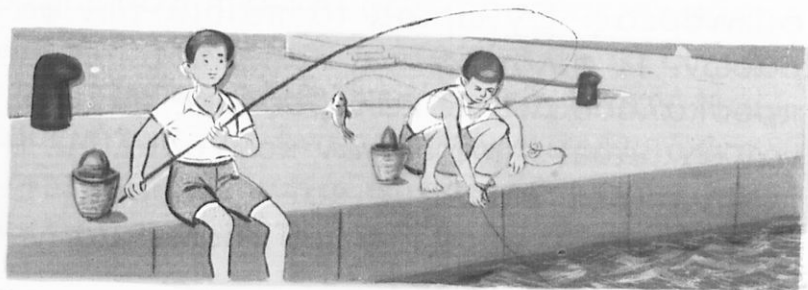
Καὶ ὁ Ἀνδρέας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

—Κολύμπι ἔμαθες, Ἀνδρέα;

—Καὶ ρωτᾶτε; Μποροῦσα νά κάμω ἄλλοιῶς; Ἐκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ ἔβλεπα τὰ νερὰ καὶ ἐφοβόμουν. Ἐπειτα ὅμως τὰ ἐσυνήθισα. Πηγαίνω ἀρκετὰ μακριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καὶ βουτιές. Μὰ πόσο ὠραῖα κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασσα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καὶ χαίρεται κανένας νὰ τὰ βλέπη νὰ κολυμποῦν.

—Σοῦ ἀρέσει, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ δάσκαλος.

—Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἥσυχη. Ἀλλοίμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψη. Μουγκρίζει σὰν θεριό. Σηκώνει κύματα, ποὺ εἶναι σὰν βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. Ἄν πῆτε γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παίξει σὰν παιγνιδάκι.

16. Ὁ ψαρᾱς.

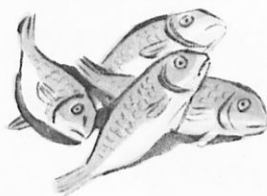
Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρᾱ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρᾱ,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάσῃ·
θαρρῶ, πὼς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράσθηκες, ψαρᾱ,
τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ ποῦλά τα στὴν ἀγορά,
νὰ θρέψῃς τὰ παιδιὰ σου.

Ἰωάννης Πολέμης

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

“Αμα ἐτελείωσεν ὁ Ἀνδρέας, μίλησεν ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἓνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της. Τὸ ἐφύλαγε κλεισμένο.

—Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξης αὐτοῦ, Φωτούλα; ἐζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιά.

—“Ἐνα τζίτζικάκι, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι. Τὸ ἐφύλαξα γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο. Νὰ πῶς τὸ ἔπιασα: Ἐπηγαίναμε μιὰ ἡμέρα μὲ τὴν γιαγιά στὴν ἐξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε, ἐκαθίσαμε κάτω ἀπὸ ἓνα φουντωτὸ πλατάνι. Ἐπάνω εἶχαμε μουσική.

—“Ακου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ κοτσύφι!” Ἀκου κι ἐκεῖνες τὶς καρδερίνες! μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

—Πολὺ θὰ ἤθελα, γιαγιά μου, νὰ ἐγινόμουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ ἐπετοῦσα ἀπὸ κλαρὶ σὲ κλαρὶ καὶ νὰ κελαδοῦσα σὰν αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

—Κι ἂν ἐγινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ ἐλυπόσουν, ποὺ θὰ μ’ ἄφηνες μονάχη; μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά παραπενομένα.

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰκ! μ’ ἐκτύπησε κάτι στὰ μαλλιά. Ἦταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν

ἐπῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

—Πεθαμένος! εἶπαν τὰ παιδιὰ.

—Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἡ γιαγιά μου εἶπε, πῶς κάποιος πουλάκι τὸν ἐκτύπησε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴν μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάῃ, καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Τὰ παιδιὰ ἐκοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. Ὁ δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἐσηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν ἐπῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Ἐπάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ καρφίτσα, ποὺ ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο.

18. "Ένα καθαρό παιδάκι.

Κάθε πρωϊ, πού ξυπνᾷ, ὁ Γιαννιὸς τρέχει πρῶτα στὴ μητερούλα του.

—Ξύπνησα, μητερούλα μου, τῆς λέγει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει.

—Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νὰ γίνης πρῶτα ὁμορφο παιδάκι καὶ ἔπειτα ἔρχεσαι.

Ὁ Γιαννιὸς καταλαβαίνει τί θέλει νὰ τοῦ 'πῇ καὶ πηγαίνει στὴ βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει κάτω τὸ κεφάλι του.

᾽Α! ᾽Α! ᾽Α! κάνει λίγες φορές καὶ ἀναπνέει βαθιά, ἅμα πέφτη τὸ νερὸ ἐπάνω του.

Ἐπειτα σαπουνίζεται καθαρά-καθαρά.

Τρίβει γερὰ τὰ χέρια, τὸ λαιμὸ καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸ παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινεν ἄλλοιῶτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

Ὑστερα κτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Στέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωϊνὴ του προσευχή.

« Χριστέ μου! Σὲ εὐχαριστῶ, ποὺ μὲ ἐφύλαξες ὅλη τὴ νύκτα, νὰ μὴ πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ με καὶ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔχω ὑγεία. Χάρισε στοὺς γονεῖς μου ὑγεία καὶ φώτισέ μας νὰ κάνουμε πάντοτε τὸ θέλημά Σου ».

Νά'μαι τώρα ὁμορφο παιδάκι, λέει ὁ Γιαννιὸς σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

Ὡ! Πῶς μοσχομυρίζει τὸ χρυσό μου! ἄπαντᾷ ἐκείνη!

Ἐπειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἐτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο ποὺ εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ τὸ σπιτικὸ παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὄρεξι τὰ τρώγει ὁ Γιαννιὸς!

Ἐπειτα κάθεται στὸ τραπεζάκι του καὶ μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούη, πῶς κτυπᾷ ἡ καρδιά, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος.

Πόσο ὅμως διαφορετικὸς εἶναι ὁ Ἀλέκος.

Ὁ Ἀλέκος εἶναι φίλος μὲ τὸν Γιαννιό. Κάθε πρωί, ποὺ σηκώνεται, δὲν πηγαίνει στὴ βρυσούλα νὰ πλυθῇ. Περιμένει νὰ τὸν πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει μουρμουρίζοντας.

Ἄν ἡ μητέρα εἶναι ἀπησχολημένη, ὁ Ἀλέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Ἀρκετὲς φορές ὁ δάσκαλος τὸν εὗρῃκε ἀκάθαρτο καὶ τοῦ ἔκαμε παρατήρησι. Μιὰ φορὰ μάλιστα λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι του. Πόση ἐντροπὴ ἔδοκίμασε τότε ὁ Ἀλέκος! Νὰ τιμωρηθῇ, ποὺ εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορὰ, πάλι, ἔπαθε καὶ κάτι χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἴθουσα ἐπῆγε ὁ σχολίατρος νὰ ἐξετάσῃ τὴν καθαριότητα τῶν παιδιῶν. Κρύος ἰδρῶτας ἔπιασε τότε τὸν Ἀλέκο. Καὶ ὅλο ἐκοίταζε τὰ χέρια του, τὰ νύχια του καὶ ἴσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ μαλλιά του. Ἀπ' αὐτὸ ὅμως, ποὺ ἐφοβόταν, δὲν ἐγλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιά τὸν ἔβγαλε ὁ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ εἶπε μάλιστα καὶ αὐστηρὰ λόγια.

Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἔβλαψε. Ἀπὸ τότε ἀπεφάσισε νὰ διορθωθῇ. Ἐνιβόταν μὲ σα-

πούνι κάθε πρωὶ καὶ ἐλουζόταν. Ἔγινε ἀπὸ τὰ πιὸ καθαρὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου.

Ἀπὸ τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιὰ καμμιά παρατήρησι.

20. Γιατί ὁ Αντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος.

Ὁ Ἀντωνάκης ἦταν ἓνα παιδὶ φρόνιμο. Ποτὲ δὲν ἔλεγε ἄπρεπα λόγια. Οὔτε ἤξερε νὰ εἰπῇ ψέμματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν Ἀντωνάκη τους καὶ ὑπερήφανοι, ποὺ εἶχαν ἓνα τόσο καλὸ παιδί.

Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδὶ αὐτὸ ἄρχισε νὰ χαλᾷ. Ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ. Οὔτε καὶ ὁ δάσκαλος.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιατί ὁ Ἀντωνάκης εἶχεν ἀλλάξει.

Μιὰ ἡμέρα ἐπῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ πτωχὴ γυναῖκα, ἡ κυρὰ-Κωνσταντία. Ἦταν ἐκεῖ καὶ ὁ Ἀντωνάκης.

—Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. Ὁ Ἀντωνάκης σας μοῦ ἐπλήγωσε μὲ τὶς πέτρες μιὰ πάπια. Ἐγὼ εἶμαι γυναῖκα πτωχή. Ἔχω δυὸ ὀρφανὰ νὰ θρέψω. Ἐπερίμενα νὰ τοὺς δίνω κανένα αὐγουλάκι νὰ τρώγουν.

Αὐτὸς μοῦ ἐπλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἦταν μαζί μὲ ἓνα ἄλλο κακὸ παιδί.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τί νὰ ἀπαντήσουν.

— Δὲν θὰ ἦταν ὁ Ἀντώνης μας, κυρὰ Κωνσταντία. Λάθος θὰ ἐκάνατε, εἶπεν ὁ πατέρας. Αὐτὸς οὔτε πέτρες πετᾷ οὔτε καὶ πηγαίνει μὲ κακὰ παιδιά. Εἶναι παιδί μὲ καλὴ ἀνατροφή.

— Τὸν γυιό σας δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρίλαε; Τί λέτε; Ἀφοῦ εἶναι ἐδῶ, ἃς σᾶς εἶπῃ ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἦταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν βλέπω μὲ τὶς πέτρες στὰ χέρια.

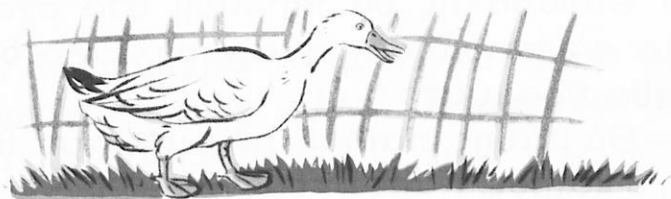
Ἀπὸ τὸ χρῶμα, ποὺ ἐπῆρε τὸ πρόσωπο τοῦ γυιοῦ τους, ἐκατάλαβε ὁ πατέρας, πὼς ἡ γυναικὶ εἶχε δίκιο. Τὴν ἐπῆρε τότε κάτω καὶ τῆς ἔδωκε δυὸ πάπιες ἀπὸ τὶς δικές του. Τῆς ἔδωκε καὶ μερικὰ χρήματα, τῆς ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἡ κυρία ἔφυγε.

Ὅταν ἦλθεν ὁ πατέρας ἐπάνω, εὗρῃκε τὸν Ἀντωνάκη νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα καὶ νὰ λέγῃ στὴ μητέρα του:

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου. Συγχωρῆστέ με. Ἐγὼ ἐπλήγωσα τὴν πάπια τῆς κυρὰ-Κωνσταντίας. Εἶχα συναναστροφή μ' ἓνα κακὸ παιδί. Δὲν θὰ ξαναπηγαίνω μαζί του.

Ὁ πατέρας ἐστάθηκε λίγη ὥρα ἀμίλητος. Ὑστερα εἶπε:

—Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα, ποὺ χύνεις, καταλαβαίνω, πὼς μετανοεῖς. Ἐγὼ καὶ ἡ μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ ὅ,τι ἔκαμες. Πρόσεξε ὅμως ἄλλη φορὰ ποιоὺς συναναστρέφσαι. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Εἶναι ἱκανὴ νὰ σὲ καταστρέψῃ.

21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη.

Ὁ Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι, ποὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ λέγει συχνὰ στὴ μητέρα του.

—Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητής; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Ὅταν μεγαλώσῃς, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίταξέ με!

Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῇ ψηλός. Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾷ ἢ γιαγιά. Γελᾷ, ποὺ ὁ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

—Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέγει. Ὁ καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζη ὑγεία. Νὰ μάθης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, ποὺ ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ Γιωργάκης ἐστενοχωρήθηκε πολὺ.

—Ἄχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ; Ὁ Θανασάκης θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο, ὅλα τὰ παιδιὰ θὰ πηγαίνουν. Ἐγὼ δὲν θὰ μάθω γράμματα;

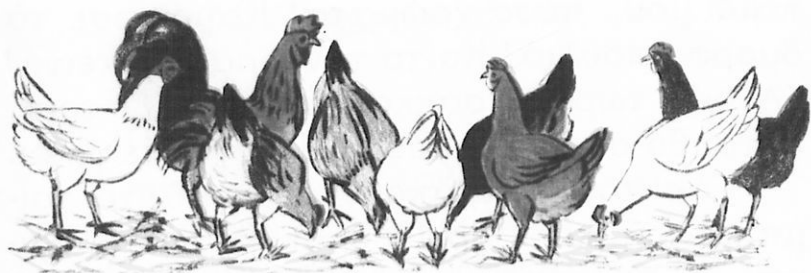
—Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς. Κάμε ὑπομονή.

Ἡ γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πολὺ, τὸν ἐφώναξε κοντά της.

—Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι; Δὲν εἶμαι μαζί σου ἐγώ; Ἐγὼ θὰ σοῦ μάθω πολλὰ πράγματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζί περίπατο, θὰ σοῦ λέγω παραμύθια, θὰ σοῦ τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσης καὶ μερικὸς καλοὺς φίλους.

—Φίλους; Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι, γιαγιά;

—Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης φιλία μαζί τους. Ἀπὸ αὐριο θὰ πᾶμε νὰ τοὺς ἰδῇς.

22. ΜΕ ΤΗΝ ΓΙΑΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ γιαγιά κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στὴν αὐλή. Ἐκρατοῦσε κι ἓνα σακκουλάκι.

— Τί ἔχει μέσα, γιαγιά ;

— Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφή γιὰ τὶς ὀρνιθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴν γιαγιά, ἤλθαν καὶ ἐμπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκκα-κά! κάκκα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν :

— Ἦλθεν ἡ καλή μας ἡ γιαγιά μὲ τὸ σακκουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

Ὁ πετεινὸς ἐπλησίασε κι ἐτίναξε τὰ φτερά. Ὑστερα ἐλάλησε :

— Κικιρίκου - ου - ου ! Καλημέρα, γιαγιά. Αὐτὸ ἐφάνέρωνεν ἐκεῖνο τὸ λάλημα.

— Κοίτα, Γιωργάκη ! ἔδειξεν ἡ γιαγιά. Δές,

παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ ὄμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὠραῖο πετεινό! "Ανοιξε τώρα τὸ σακκουλάκι καὶ ρίξε τους. "Ετσι θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσίμπημα. Εἴκοσι ὄρνιαθες σκύβουν καὶ τσιμποῦν. Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά καὶ στὸ Γιωργάκη. Ὁ Γιωργάκης ὅλο σκορπίζει. Ἀλλὰ καὶ οἱ ὄρνιαθες τρώγουν, ὅλο τρώγουν.

—Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεννοῦν αὐγουλάκια, λέγει ἡ γιαγιά.

—Γιατί ὁ πετεινὸς τρώγει, γιαγιά, λιγώτερο; ἐρωτᾷ τὸ ἐγγόνι.

—Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοττοῦλές του, παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ πετεινός.

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἦλθε τώρα κι ἐστάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ὁ Γιωργάκης ἔσκυψε καὶ τὴν ἐχάϊδεψε. "Επειτα ἐχάϊδεψε καὶ τὸν πετεινό.

—"Αν κάμης αὐτό, πού ἐκάμαμε σήμερα, παιδί μου, πολλὲς φορές, τότε θὰ ἰδῇς πόσο οἱ ὄρνιαθες θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο, πού ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ γιαγιά εἶπε στὸν ἐγγονό της κι ἓνα ποίημα.

23. 'Ο ΠΕΤΕΙΝΟΣ.

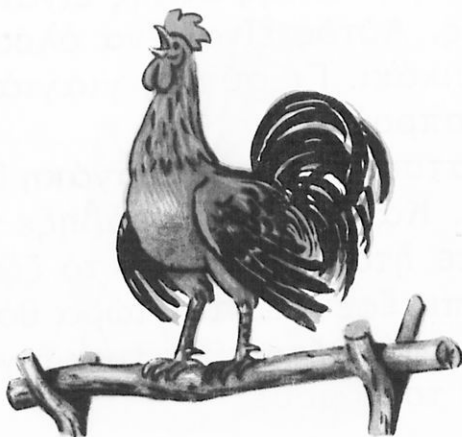
Πετεινός μέσ' τὴν αὐλὴν
κικιρίκουκου! λαλεῖ.

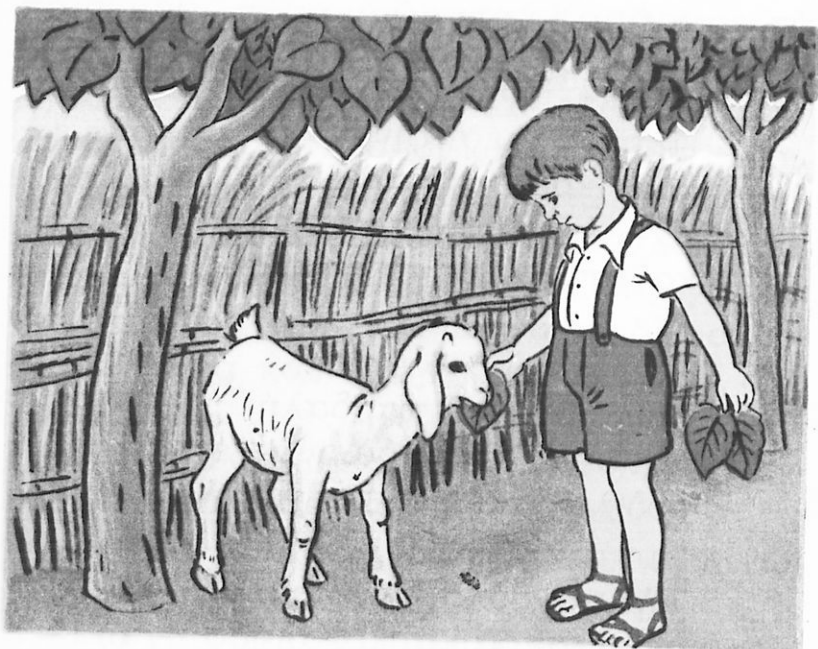
Ἔχει ἓνα λοφίο πρῶτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἵππότης.

Ἔχει μιὰν οὐρὰ ψηλὴν,
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυὸ λειράκια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλὴ.
Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζυηνός

24. 'Ο 'Ασπρούλης.

— Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ 'Ασπρούλης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα ὁλόασπρο μικρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸ ἡ γιαγιά τὸν ἐβάφτισε 'Ασπρούλη.

Τὸ κατσικάκι τὸν Γιωργάκη δὲν τὸν ἀγαποῦσε. Κάποτε τοῦ ἐτράβηξε τὴν οὐρά. 'Απὸ τότε ἦταν θυμωμένο τὸ ζῶο. "Όταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἂν δὲν τὸ ἐφώναζε χαϊδευτικὰ ἡ γιαγιά:

— Τσίπι! τσίπι μου!

—Τσίπι! τσίπι μου! ἐφώναξε καὶ ὁ Γιωργάκης.

—Μπέε! μπέ! ἀποκρίθηκε τὸ κατσικάκι.

“Υστερα μὲ μιὰ πηδηξιὰ εὐρέθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς γιαγιᾶς. Ἐμύριζε τὴν ποδιά της, ἐμύριζε καὶ τὰ χέρια της.

—Πήγαινε, παιδάκι μου, καὶ φέρε στὸν Ἀσπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν μιὰ μουριὰ καὶ ὁ Γιωργάκης ἐμάζεψε λίγα φύλλα. Τὸ πρῶτο φύλλο τὸ ζῶο δὲν ἤθελε νὰ τὸ δεχθῇ. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως τὸ ἐδέχθηκε. “Υστερα ἐδέχθηκε καὶ ἄλλο καὶ ἄλλο. “Ἐτσι τὰ ἔφαγε ὅλα.

Ὁ Ἀσπρούλης εὐχαριστήθηκε ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ ἐπλησίασε τὸν Γιωργάκη. Ἀπὸ τότε ἔγιναν δυὸ καλοὶ φίλοι.

25. Τὸ κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὺ εἶναι πεταχτό,
καὶ ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
καὶ ἓνα φυλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὺ εἶναι μιὰ χαρά,
καὶ ὅταν βλέπη τὴ μαμά του,
παίζει τὴν οὐρά.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὺ εἶναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾷ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
πὺ ἔμαθε τρελὰ παιγνίδια
καὶ τρελὸ χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

26. "Ένας ακόμα φίλος του Γιωργάκη.

Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας τοῦ Γιωργάκη ἔφερε στὸ σπίτι ἓνα σκυλάκι, τὸν Πιστό. Ὁ Πιστὸς ἦταν ὁμορφος καὶ πολὺ χαριτωμένος.

Κάθε βράδυ, ὅταν ἐρχόταν ὁ πατέρας ἀπὸ τὴ δουλειά, ὁ Πιστὸς ἔβγαινε στὴν ἐξώπορτα καὶ τὸν ἐπερίμενε.

Μὴ ρωτᾶτε μὲ πόση χαρὰ τὸν ὑποδεχόταν, σὰν τὸν ἔβλεπε! Ἐχόρευε τριγῦρό του, ἐπηδοῦσε, ἐκουνοῦσε τὴν οὐρά του. Μὲ κάθε τρόπο τοῦ ἐφανέρωνε τὴν ἀγάπη του.

Ὁ πατέρας ἐγελοῦσε μὲ τὰ παιγνίδια αὐτὰ καὶ τὸν ἐχάιδευε.

Ὑστερα, ὁ Πιστὸς ἔτρεχε καὶ ἀνέβαινε πρῶτος τὴ σκάλα καὶ ἄρχιζε τὸ γαύγισμα. Μ' αὐτὸ σὰν νὰ ἔλεγε στοὺς σπιτικούς :

—Τί κάθεσθε; ἦλθεν ὁ πατέρας. Σηκωθῆτε νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε.

Καὶ ἔβγαιναν ὅλοι τότε στὴν αὐλή.

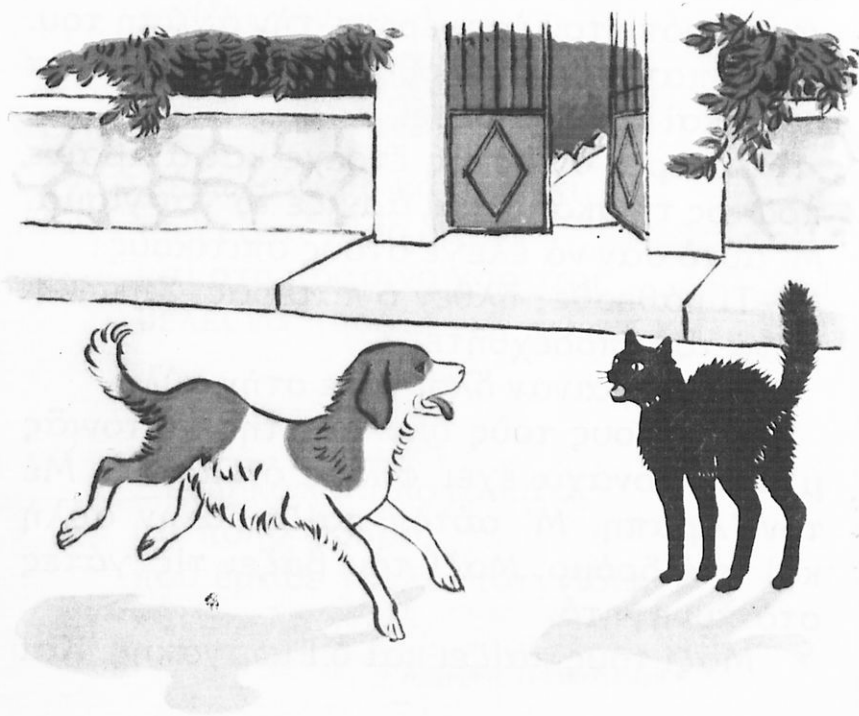
Ἀπ' ὅλους τοὺς σκύλους τῆς γειτονιάς μ' ἓνα μονάχα ἔχει φιλίες ὁ Πιστός. Μὲ τὸν Ἀράπη. Μ' αὐτὸν παίζει στὴν αὐλή καὶ στὸ δρόμο. Μαζί του βάζει τὶς γάτες στὸ κυνηγητό.

Μαζί τους παίζει καὶ ὁ Γιωργάκης. Καὶ

πόσες ὁμορφες ὥρες δὲν περνᾷ ὁ Γιωργά-
γάκης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἀράπη!

Τὴν νύκτα, ὅταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοι-
μοῦνται, τὸ σκυλάκι μένει ἄγρυπνο. Γυρί-
ζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλή, στὸ περιβόλι.
Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γαύ-
γισμα. Δὲν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ.
Μὲ τὸ γαύγισμά του σὰν νὰ λέγῃ:

— Δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ κανένας ξένος μέσα
σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἐγώ, ὁ
Πιστός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του.

27. Τὸ σκυλί.

Κάθε νύχτα στὴν αὐλή,
γάβου - γάβου τὸ σκυλί
δὸς του καὶ γαυγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιὸς δὲν τὸν γνωρίζει;

Ἄψηλὰ τ' ἀφεντικὰ
κοιμηθήκανε γλυκά,
πέρασεν ἡ ὥρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλί
καὶ φωνάζει ἀπ' τὴν αὐλή
γάβου - γάβου τώρα.

Γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ,
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πῶς, σὰν ἔμπουν στὴν αὐλή,
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλί
καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!

Γεώργιος Βιζυηνός

28. "Ένας μικρός, πού δέν φοβᾶται.

Μιὰ νύκτα σκοτεινή, ὁ γέρο-Μᾶρκος ὁ κτίστης, ἐπήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἓνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύκτας δὲν τὸ ἐγνώρισε. Τὸ παιδάκι ἐγνώρισε τὸ γέρο-Μᾶρκο καὶ τὸν ἐχαίρετισε:

—Καλησπέρα, παππού!

—Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιὸς εἶσαι; ἐζήτησε νὰ μάθῃ ὁ Μᾶρκος.

—Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὐγέρη, πού μᾶς ἔκτισες τὸν αὐλόγυρο. Δὲν μ' ἐγνώρισες ἀκόμα; Δὲν μὲ ἐθυμήθηκες;

—"Ἄς εἶσαι καλὰ, παιδάκι μου, εἶπεν ὁ Μᾶρκος. Τὰ μάτια μου δὲν βλέπουν τὴν νύκτα, σὰν τὰ δικά σου, καὶ δὲν σ' ἐγνώρισα. Ποῦ πηγαίνεις τέτοια ὥρα;

—Πηγαίνω ν' ἀγοράσω ζάχαρι καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκεν ὁ μικρός. Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

—Καὶ δὲν φοβᾶσαι τέτοια ὥρα στὸ δρόμο μονάχος;

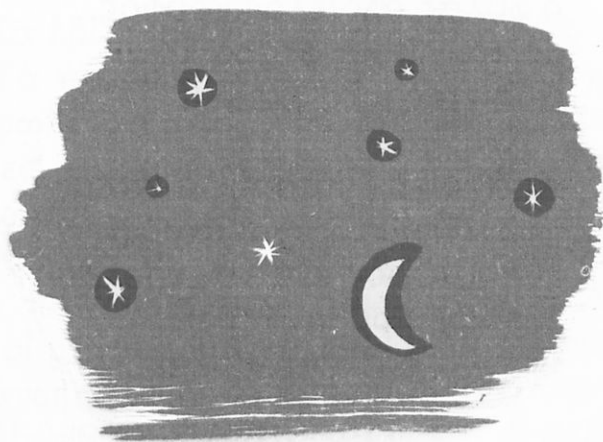
—Γιατί νὰ φοβηθῶ; Ἐγώ, ὅπου μὲ στέλνουν δὲν φοβοῦμαι, εἶπε ξέθαρρα ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ μὲ φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

—Καλὰ κάνεις, ἀγόρι μου, ποὺ κάνεις τὴν προσευχή σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. "Αφοβος νὰ εἶσαι πάντοτε. Ἐσὺ θὰ γίνης καὶ στρατιώτης καλός, ποὺ εἶσαι ἄφοβος.

Ὁ παπποὺς μὲ τὸν Τάσο ἐπερπάτησαν μιλῶντας μαζί, ὥς ἐκεῖ, ποὺ ἐχώριζεν ὁ δρόμος. Ὁ γέρο-Μᾶρκος τότε ἔστριψε δεξιὰ καὶ ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάη στὸ παντοπωλεῖο.

—Καληνύκτα, παππού! ἐφώναξεν ὁ Τάσος τὴν στιγμή, ποὺ ἐχωρίσθηκαν.

—Καληνύκτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γέρο-Μᾶρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴν συντροφιά τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου.

29. Παιδική ἀφοβία.

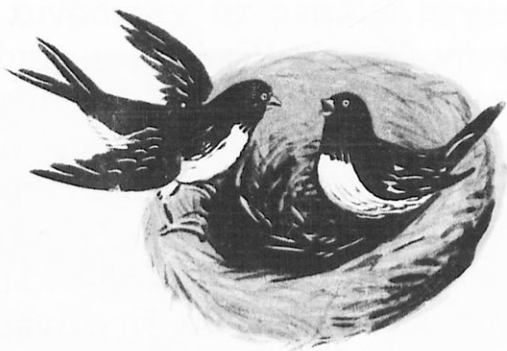
Γιατί, γιατί νὰ φοβηθῶ,
σὰν ἔμεινα μονάχο;
Σύντροφ' ὁ Πλάστης ἀγαθὸ
δὲν μοῦ 'δωσε γιὰ νὰ 'χω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἂν τύχη κ' εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύκτα ἢ ἔρημιά,
γιατί κακὴ νὰ μοῦ περνᾷ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

Καὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἐδῶ κάτω,
ὁ φύλαξ ἄγγελος κρυφός,
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ ὁ Πλάστης ὁ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελὸς
ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει,
πὼς νὰ φοβᾶται πρέπει.

Γεώργιος Βιζυηνός

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι ἐκόντευε νὰ τελειώσῃ. Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰ ἡμέρα στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της:

—Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι μακρινό. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ξεκινήσωμε.

—Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; Δὲν εἶναι ὥραϊα ἐδῶ; Ἐδῶ κανέννας δὲν μᾶς πειράζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲν χαλοῦν τὴν φωλίτσα μας. Ἐδῶ εὐρίσκομε καὶ μυγίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ φύγωμε;

—Ἀργότερα, παιδάκι μου, ἐδῶ θ' ἀρχίσουν παγωνιὲς καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια καὶ οἱ μυῖγες θὰ χαθοῦν. Ἄν μείνωμε, θὰ πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα.

Ἐδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξι.

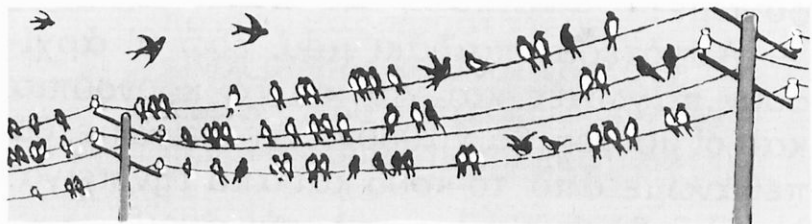
Σὲ λίγες ἡμέρες τὰ χελιδόνια ἐμαζεύ-
τηκαν στὴν ἐξοχή. Ἐκάθισαν ἐπάνω στὰ
τηλεγραφικὰ σύρματα. Ἕνα δυνατὸ χελι-
δόني, ποὺ ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τους, τοὺς εἶπε:

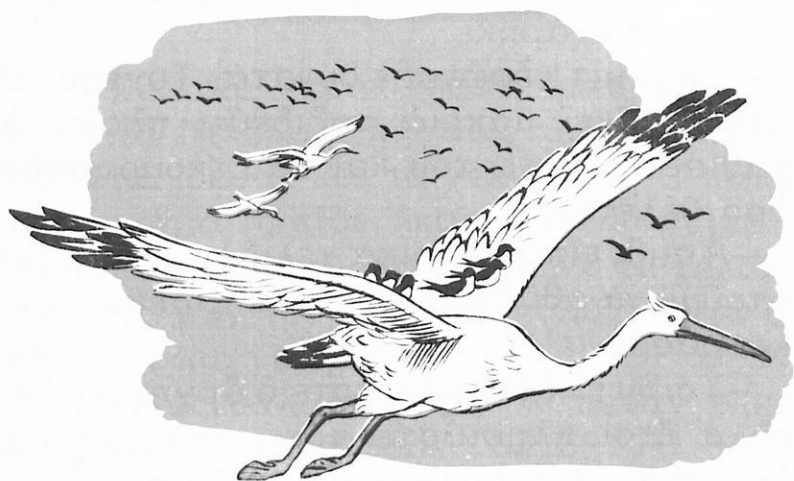
— Ἀκοῦστέ με, ἀδελφία. Τώρα, ποὺ θὰ φύ-
γωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. Ἔχομε νὰ πε-
ράσωμε πλατεῖα θάλασσα. Ἀλλὰ μὴ φοβᾶ-
σθε. Ἐμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χελι-
δόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα.
Ἄν κανένα κουρασθῇ, θὰ τὸ πάρουν στὴ
ράχι τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ εὔρεθῇ
καὶ κανένα πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴν νύκτα. Τότε ποὺ
τὰ γεράκια καὶ οἱ ἄετοὶ κοιμοῦνται.

Τὸ πρωῒ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν
χελιδόνια, ἐλυπήθηκαν. Ἐκατάλαβαν, πὼς
ἔφυγαν καὶ τὰ εὐχήθηκαν:

— Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά.
Τὴν ἄνοιξι πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες
σας θὰ μείνουν ἀπείρακτες. Στὸ καλὸ νὰ
πᾶτε! Στὸ καλό!

31. Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!

Στὴν ἀρχή, ποὺ ἐξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα ἐπῆγαιναν καλὰ. Ὅλα ἐπετοῦσαν μὲ ὄρεξι. Ὅλα ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους, ποὺ ἤξερε καλὰ τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἤθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ ὅταν ἐπέταξαν ἀρκετά, μερικὰ ἄρχισαν νὰ κουράζονται.

—Τσίρ τσίπλ! εἰδοποίησαν τὸν ἀρχηγό. Βοήθεια! ἐκουρασθήκαμε, εἶπαν.

Ἐκεῖνος ἐτέντωσε καλὰ τὰ μάτια του καὶ ἐκοίταξε παντοῦ. Κάτω ἦταν ἀτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέ-

βαινε πρὸς τὸν οὐρανὸ, μαῦρος καπνός. Ὁ ἀρχηγὸς ἐχάρηκε.

— Τσιβίιιτ! ἐφώναξε δυνατά. Τυχεροὶ εἴμεθα! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ καθίσετε ἐπάνω του καὶ θὰ ξεκουρασθῆτε ὅσο θέλετε.

— Τσίιβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲν βαστοῦμε νὰ φθάσωμε ὥς ἐκεῖ. Εἴμεθα πολὺ κουρασμένα!

— Τσιβίιτ! ἐφώναξε τότε ὁ ἀρχηγός. "Αν εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα ἐκεῖνα πουλιά, ποὺ πετοῦν μαζί μας.

Ἦσαν πελαργοὶ καὶ ἀγριόχηνες. Μόλις εἶδαν τὰ χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, ἐκτάλαβαν καὶ τὰ ἐπῆραν στὴ ράχι τους.

Τί καλωσύνη, ποὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ πελαργοὶ! Καὶ μὲ τί προθυμία τὰ ἐδέχθηκαν ἐπάνω τους οἱ ἀγριόχηνες!

— Ἀναπαυθῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς δὲν κουραζόμεθα. Τὰ φτερά μας εἶναι δυνατά. Ἀντέχουν στὰ ταξίδια. Ἡμέρες νὰ πετοῦμε δὲν μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἦταν αὐτὸ τὸ ξεκούρασμα. Πόσο καλὸ ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδόνια! Τὰ ἄλλα, ποὺ εἶχαν κουρασθῇ λιγώτερο, ἐπετοῦσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω στο πλοῖο, ποὺ εἶχεν ἰδεῖ στο βᾶθος ὁ ἀρχηγός.

32. ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΝΙΚΟΛΑ.

Τὸ πλοῖο ἐκεῖνο ἦταν ἐμπορικό, τοῦ καπετὰν Νικόλα. Ἐπήγαινε πρὸς τὸ μέρος, ποὺ ἐταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἅμα τὰ εἶδε, ἐκατάλαβε καὶ εἶπε:

— Ἐκουράσθηκαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολὺ, γιὰ νὰ μὲ φθάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινός, ὁ καπετὰν Νικόλας, εἶχε πολλὰς φορές δεχθῇ χελιδόνια στὸ πλοῖό του. Σὲ λίγο ἐγέμισε τὸ κατὰστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἓνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἀντωνάκης. Πόσο ἐχάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! Ἄν μπορούσε, θὰ τὰ ἐχάιδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἓνα μαῦρο σκύλο. Εἶχαν καὶ πέντε-ἕξι γάτους.

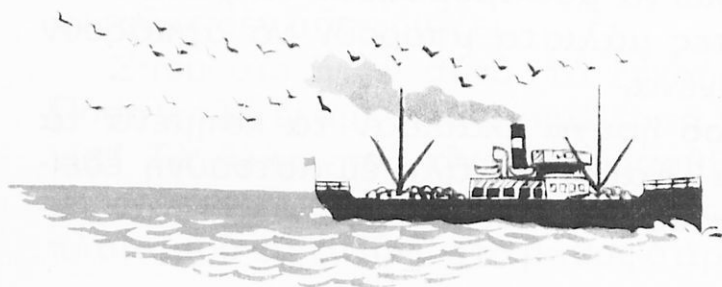
— Κλειστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἄμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν νὰ ἀρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἥσυχα ἐκάθισαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τὴ μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετὰν Νικόλα!

Μιά ολόκληρη ημέρα και μία νύκτα ἐ-
ταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.
"Ὅλες αὐτὲς τὶς ὥρες, ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ
πουλιά. "Αλλά ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν.
"Ὅσα ἐξεκουράζονταν, κάπου - κάπου, ἐσή-
κωναν τὸ κεφαλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς
τὸν οὐρανό. Ἐκοίταζαν νὰ ἰδοῦν ποῦ εἶναι
οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ
'Αντωνάκης, ἐλυπόταν γιὰ ἓνα πρᾶγμα. Τὸ
εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

—Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε.
Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ
ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

—Θὰ τὸ ἔκαμνα, 'Αντωνάκη, ἀλλὰ τὰ χε-
λιδόνια, παιδί μου, δὲν τρώγουν σπόρους
καὶ ψίχουλα. Θέλουν μυῖγες, σκουλήκια,
κουνούπια. Ἐμεῖς ἐδῶ τέτοια δὲν ἔχομε.
'Αλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ
τελειώσῃ καὶ ἔτσι τώρα, ποῦ θὰ φθάσουν
στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δὲν λαλοῦνε πιά τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

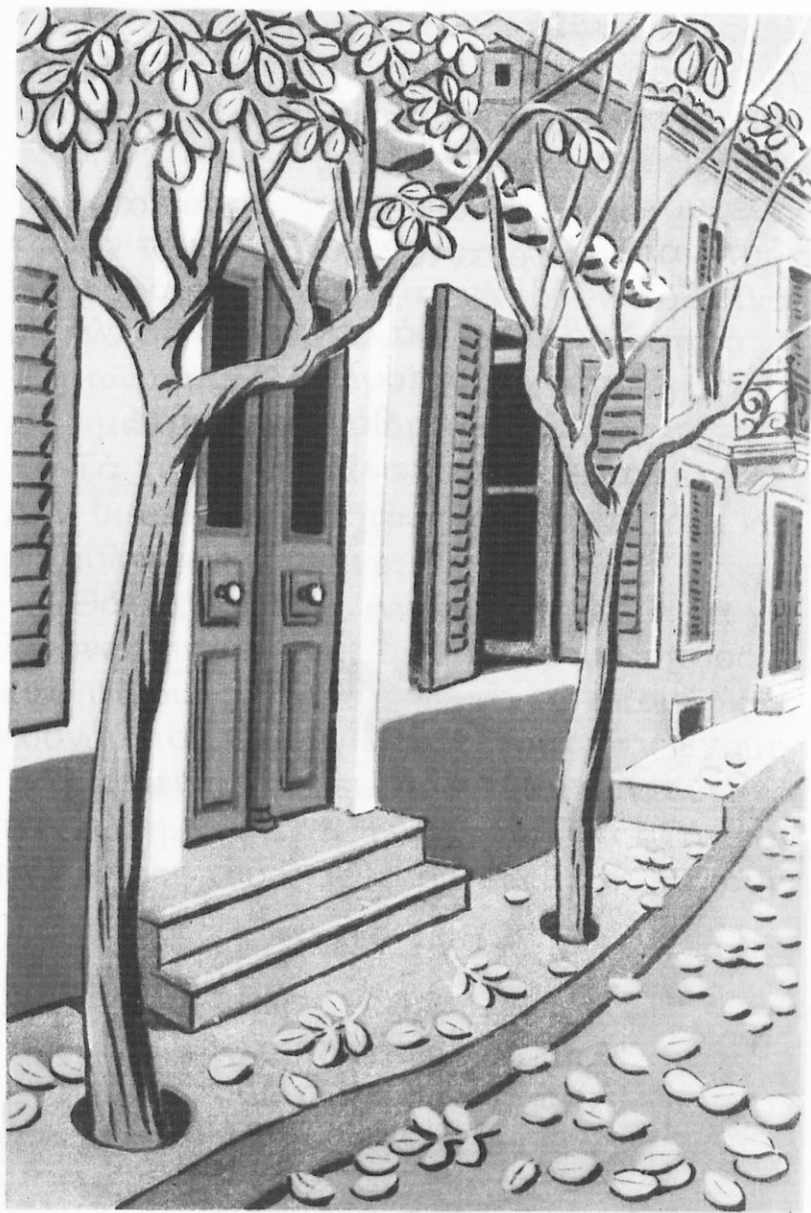
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῇτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῇτε
τὴν παλιά φωλιά.

Μέλισσα

Αἶνιγμα

Ἀπὸ πάνω σὰν τηγάνι.
Ἀπὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
Ἀπὸ κάτω σὰν βαμβάκι.
Τί εἶναι;

σκηνα. "Εχομε ἀπ' ὅλα. "Ο,τι θέλει ἡ ψυχὴ
σας.

Ὁ Τάσος ἐτράβηξε σὲ μιὰ φουντωτὴ μη-
λιά. "Ετρωγε καὶ δὲν ἐχόρταινε. Εὐωδία-
ζαν ἐκεῖνοι οἱ καρποί. Τί γλύκα! Τί νοστι-
μάδα!

Ὁ Θύμιος ἐπροτίμησε μιὰ δαμασκηνιά.
Εἶχε κι ἓνα καλαθάκι καὶ ἐμάζευε. "Ενα
στὸ καλάθι, ἄλλο στὸ στόμα.

Ὁ θεῖος ἐχαιρόταν μὲ τὴν ὄρεξι, ποὺ εἶ-
χαν τὰ παιδιά.

"Οταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δένδρα, τοὺς
ἔδωσε ἀπὸ ἓνα καλάθι κι ἀπὸ ἓνα μαχαίρι
καὶ τὰ ἐπῆγε στὸ ἀμπέλι. Οἱ κληματόβερ-
γες ἐλυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδίτες, μο-
σχᾶτα, ὅλα γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χονδρὲς
σὰν κορόμηλα.

— Εὐλογημένος καρπός, εἶπεν ὁ θεῖος.
Τρία πράγματα εὐλόγησεν ὁ Θεός: τὸν
σίτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

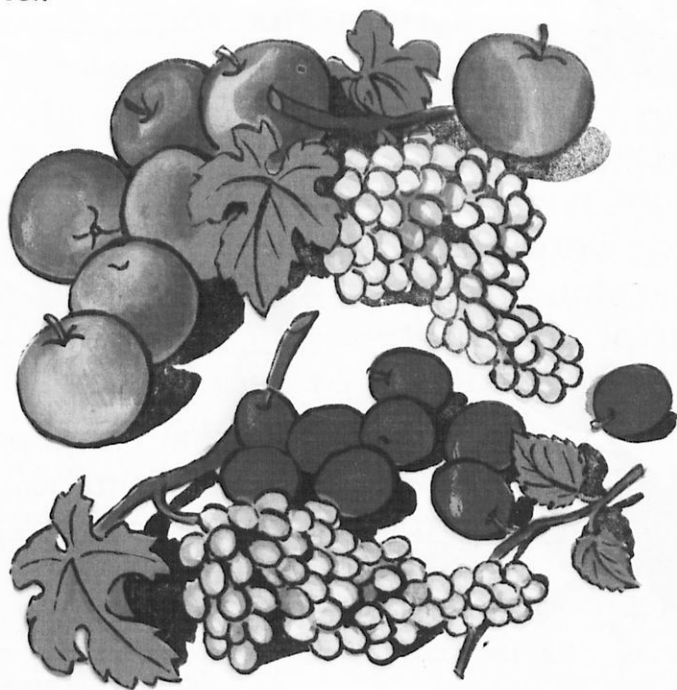
Τὴν ὥρα, ποὺ ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ
πέρα, μιὰ γριούλα, ἡ κυρὰ - Ξενιά, ἐκουβέν-
τιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. Ἐ-
κουβέντιαζε μαζί των, σὰν νὰ εἶχε μπρο-
στά της ἀνθρώπους.

— Καλέ, δὲν πᾶτε στὶς συκές; Τί ἔρχεσθε
καὶ τρῶτε τὰ δικά μου τὰ σῦκα, ποὺ ἡλιάζω;

Ἡ καημένη εἶχεν ἀπλωμένα μερικά σὺ-
κα στὶς καλαμωτὲς καὶ τὰ σπουργίτια τῆς
τὰ ἔτρωγαν.

— Τὸ μερίδιό των παίρνουν, κυρὰ - Ξενιά
μου, τῆς ἐφώνασε γελῶντας ὁ θεῖος. Τὰ
ἡμεροδούλια των. Μᾶς καθαρίζουν τὰ δέν-
δρα ἀπὸ τὰ ζουζούνια καὶ τὶς κάμπιες. Γιὰ
πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τὰ ἀφήνωμε νὰ
τρώγουν;

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ
τραγουδοῦν ἓνα τραγούδι γιὰ τὰ σπουρ-
γίτια.

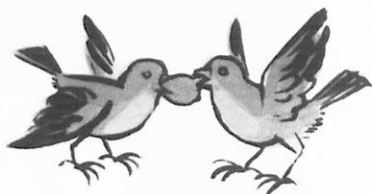
35. Τὸ τσιριτρό.

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπесαν ὁκτὼ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό.
τσιριτρί. τσιριτρό!

Ἐκτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνούσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρὲς.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό.
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό.
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἀέρα.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ζαχαρίας Παπαγιαννίου

36. Στὸ ἀμπέλι.

“Υστερα προχώρησαν στ’ ἀμπέλι. Τὰ παιδιὰ μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

— Ροδιῖτες πιὸ πολλοὺς, παιδιὰ, νὰ κόβετε. Αὐτοὶ εἶναι πιὸ ὥριμοι, εἶπεν ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν, δὲν ὠρίμασαν καλά.

“Ὅπως ἔκοβαν, φρούτ! ἐπετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου-κάπου ἐξετρύπωνε καὶ κανέννας κότσυφας.

— Βόσκουν, τὰ καημένα, ἔλεγεν ὁ θεῖος. “Ἀς εἶναι καρπὸς καὶ ἄς τρώγουν κι αὐτά.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμμα τῶν σταφυλιῶν ἐτελείωσε. Οἱ κόφες ἐγέμισαν καὶ ἐζυγίσθηκαν. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμᾶς, ὁ μανάβης, ἐπλήρωσε καὶ ἐφόρτωσε.

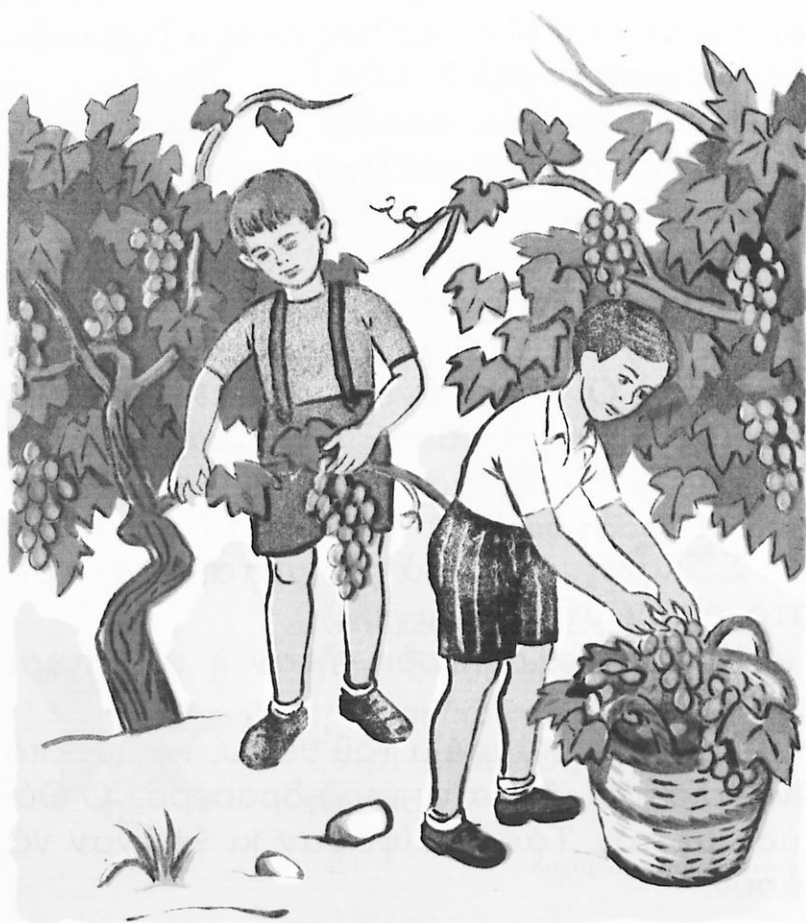
— Σὲ καλὴ μεριὰ τὰ χρήματα, κύρ - Χρῖστο, εἶπεν, ὅταν ἔφευγε.

— Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντησι τοῦ θείου.

Κοντὰ στὸ ἀμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο ἐδίψασαν κι ἐπῆγαν νὰ πιοῦν.

—Παιδιά, προσοχή. Ἐκεῖ πηγαίνουν πολλές μέλισσες. Νὰ μὴ τὶς πειράξετε. Θὰ σᾶς ριχθοῦν, εἶπεν ὁ θεῖος.

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιὰτὶ ὁ Θύμιος συχνὰ τὶς ἐπείραζε. Ὅταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κυνηγᾷ.

37. Τὸ φθινόπωρο.

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει,
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσοουργὸς τὸ χιόνι,
κι ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιά
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὁ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανὰ,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾷ
τὴν "Ανοιξι, ποῦ θὰ γυρίση πάλι.

Γεώργιος Δροσίνης

38. Ἡ βροχούλα.

Τίκ! τὰκ! στὸ πλακόστρωτο. Τίκ! τὰκ! ἐπάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα, ποὺ πέφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλὲς σταλαγματιὲς κτυποῦν τὸ παράθυρο, ποὺ εἶναι ἡ Φωτούλα.

—“Ἦλθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετίσωμε. Πᾶνε πιά οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. “Ε-φθασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾷ ἄέρας. Ὁ οὐρανὸς θὰ συννεφιάζῃ, θὰ βρέχῃ συχνά. Τὰ φύλλα τῶν δένδρων θὰ κιτρινίσουν καὶ θὰ πέσουν στὴ γῆ. “Οπως θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αὐτὰ λέγει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, ποὺ εἶναι δυσαραεστημένη, ποὺ βρέχει. Πῶς θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ συννεφιάζῃ! Νὰ μὴ βρέχῃ ποτέ!

Ὁ μπάρμπα-Σπύρος ὅμως, ὁ γείτονάς τους, σκέπτεται ἄλλοιῶτικα. Βλέπει τὴ βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χαρά. Καὶ ὅσο πιὸ πολὺ ἡ βροχὴ δυναμώνει, ἄλλο τόσο αὐτὸς χαίρεται.

—Στέφανε! λέγει στὸ γυιό του. Στὴν ὥρα της ἦλθε, παιδί μου, ἡ βροχή. Ἦλθε γιὰ νὰ δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ σπείρωμε. Δοξασμένος ἄς εἶναι ὁ ἅγιος

Θεός. "Όλα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρὰ τους. Ἐ-
μεῖς μονάχα εἴμεθα ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης
ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὖριο θ' ἀρχίσωμε
χωράφι.

39. Ψιχαλίζει.

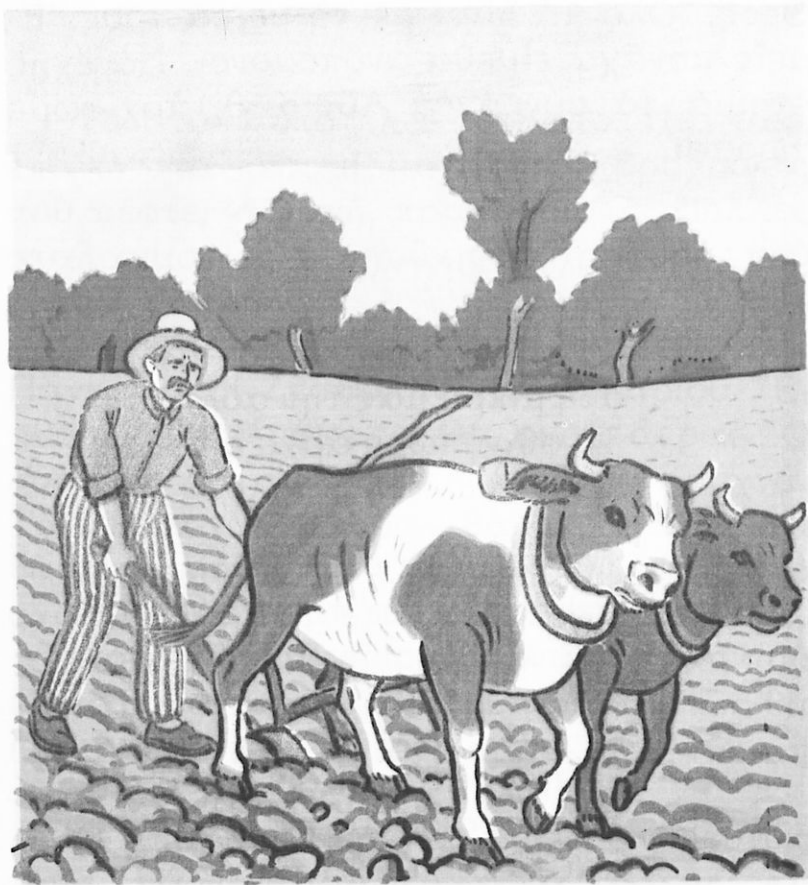
Ψιχαλίζει! ψιχαλίζει
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολὺ, πολὺ.

Τό 'χω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, ὅταν πιάνη μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ πτωχὰ
καὶ τὰ σπουργιτάκια τώρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, ὅταν ψιχαλίζη
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο, ποὺ ἀρχίζει,
θὰ μ' ἀρέσῃ πιὸ πολὺ.

Ἰωσήφ Κυπριανός

40. Τὸ ὄργωμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ γεωργοὶ ἐπῆγαν στὰ χωράφια τοὺς. Ἐπῆγαν γιὰ νὰ ὀργώσουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μπάρμπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο ἐπῆγαν ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Τὰ δύο τους βόδια ξεκούραστα σύρουν τὸ ἀλέτρι. Τὸ ὑνὶ σχίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὄψι τώρα, πὺ ὀργώνεται.

— Ὠώ! Μελῆ. Ὠώ! Κανέλλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπάρμπα-Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὥργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα, πὺ ἐγέρασε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. Ὁ Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάμη τὰ ζῶά του νὰ πο- νοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

— Ἄν ἔκανε, πατέρα, λίγες ἡμέρες γλυκειές, ὅπως σήμερα, θὰ ἐτελειώναμε τὰ ὀργώματα. Ὑστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέγει ὁ Στέφανος.

Καὶ χαίρεται, πὺ βλέπει τὶς αὐλακιές νὰ πληθαίνουν.

— Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅλα θὰ γίνουν, παιδί μου.

Ἀνάμεσα στὰ βάτα ἐκείνη τὴν ὥρα ἔ- να παιδὶ ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδὶ ὀρφανό. Κάπου-κάπου, φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

—'Ωώ! Μελη. 'Ωώ! Κανέλλη.

‘Ο γέρο-Σπύρος ἐφώναξε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

—“Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζης στὶς ἐρημιές γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. “Όσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις, ὅποτε θέλεις.

“Όταν ἐσήμανε ὁ ἐσπερινός, τὸ ὄργωμα ἐσταμάτησε. ‘Ο μπάρμπα-Σπύρος καὶ ὁ Στέφανος ἔκαμαν τὸ σταυρό τους. “Υστερα ἐκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. ‘Ο γέρος ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ’ ὅλο τὸ δρόμο τὸν ἐσυμβούλευε σὰν παιδί του.

‘Ο Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια ἐκεῖνα προσεκτικά. Ἀπὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμή βουρκώνουν τὰ μάτια του.

—Δὲν ἔχω βιβλίο, λέγει στὸ μπάρμπα-Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Αὐτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῇ. Βιβλίο, σάκκα καὶ ὅ,τι χρειάζεται θὰ σοῦ τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾷ ὁ καλὸς γέροντας.

—Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ Γιαννάκης ἐτήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπάρμπα-Σπύρου ἐτελείωσε τὸ Δημοτικό.

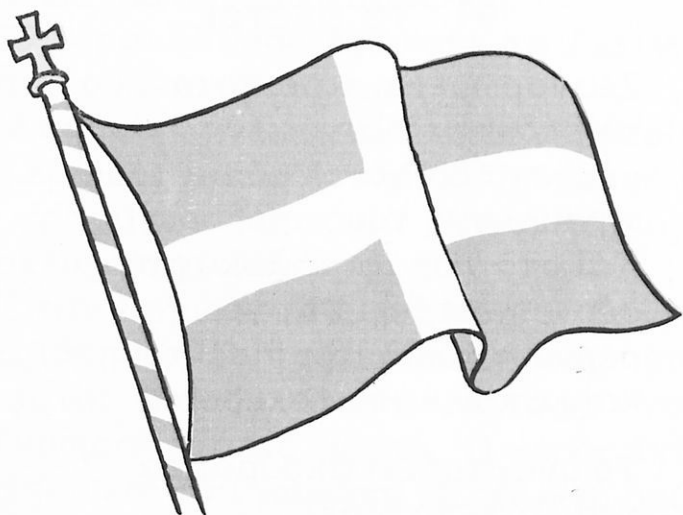
41. Τὸ ἀλέτρι.

Ζευγαρωμένα. ταιριαστὰ
τὰ βόδια στὸ ζυγό,
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογὴ τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἄργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου κάπου σκύβουν.

Τὸ ὕνι χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

Εὐλογημένο τρεῖς φορές
τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ!
Εὐλογημένα τρεῖς φορές
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὐλογημένη τρεῖς φορές
ἡ γῆ, πού, καρπερή,
μὲ δίχως βαρυγκόμησι.
μᾶς δίνει τὰ καλά της!

Ἰωάννης Πολέμης

42. 'Εορτάζει ή Σημαία μας.

Τò σχολεῖο σήμερα ἐγέμισε σημαιοῦ-
λες. Ἡ αὐλή, ἡ εἴσοδος, οἱ αἴθουσες, ὅλα
εἶναι σημαιοστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις
σημαῖες τῆς ξηρᾶς καὶ σημαῖες τῆς θάλασ-
σας. Εἶναι ἡ ἐορτὴ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιὰ παρατετα-
γμένα στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου. Ὁ ση-
μαιοφόρος κρατεῖ τὴ σημαία καὶ ἐκεῖνα
ἀκίνητα τὴ χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. Ἐ-
πάνω της λάμπει ὁ ἅγιος σταυρός. Ἕνας
μαθητὴς, μὲ ὠραία φωνή, λέγει τὸ ποίημα
τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ.
Σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
— Νά 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή.

Ἰωάννης Πολέμης

“Υστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος. Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο της χρῶμα. Λέγει πῶς κυματίζει στὰ καράβια μας δοξασμένη ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

— “Ὅταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. “Ὅπου τὴν ἀντικρύζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια. “Ὅταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωὴ σας νὰ θυσιάζετε γι’ αὐτή.

Μὲ αὐτὰ τὰ ωραῖα λόγια ἐτελείωσε τὴν ὁμιλία του ὁ δάσκαλος τὴν ἡμέρα, ποὺ ἦταν ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. Ὁ σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατεῖα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μπάρμπα - Σταμάτης, ὁ μπαλωματής.

Τί σιδερικά ἦταν ἐκεῖνα, πού εἶχε στό μαγαζί του ὁ Μιχάλης! Ὑνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά, ἔβλεπες ὅ,τι ἤθελες.

Μέ τὸ σφυρὶ στό χέρι ἐκτυποῦσεν ἓνα πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στό ἄμόνι. Τὸν ἐβοηθοῦσε καὶ ἓνα παιδί. Καὶ οἱ δύο τους ἦταν κατάμαυροι ἀπὸ τὰ κάρβουνα.

— Σοῦ ἔφερα, κύρ-Μιχάλη, τὸ ὑνί μας, τοῦ εἶπεν ὁ Χρόνης. Ἐστράβωσεν ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσης.

Ὁ Μιχάλης τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐκοίταξε.

— Ἀφυσέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὅμως καὶ αὔριο δὲν εὐκαιρῶ. Μεθαύριο θὰ εἶναι ἕτοιμο.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε τὸ φουσερό. Τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη ἐτραβοῦσεν ἓνα σχοινὶ καὶ τὸ φουσερὸ ἐφυσοῦσε: φούκου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιά ἐδυνάμωνε καὶ τὸ σίδερο ἐκοκκίνιζε.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερά. Τί δυνατὰ πού ἦταν! Ἐπαρακολουθοῦσε πῶς ἐκτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στό ἄμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζει. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ ἐτραβοῦσε

καὶ αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κάνη μὲ τὸ φουσερὸ φούκου! φούκου!

Ἀπ' ἐκεῖ ὁ Χρόνης ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἐκεῖνος ἔλειπε.

Ὅταν ἐγύρισε σπίτι, μιλοῦσε ὅλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.

—Ὁ Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἂν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. Ὅλα τὰ σιδερικά, ποὺ χρειάζομεθα στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτειάνει.

—Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἤθελαν ἐκεῖ;

—Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλώνει, παιδί μου. Καὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτειάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὅλα.

—Εἶδα καὶ ἓναν τροχὸ πέτρινο.

—Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὅλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

Ὅταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, ἐπῆρε τὸ τετράδιο καὶ ἐζωγράφησε τὸ Μιχάλη. Ἐζωγράφησε καὶ τὸ φουσερὸ καὶ τὸ ἄμόνι του.

44. Ὁ σιδεράς.

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ιδέστε,
γυαλίζουν μελανά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾷ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾷ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾷ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾷ.

Ἔχει παιδιά, γυναῖκα,
γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογῆς σωρό.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾷ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾷ.

Τέλλος Ἄγρας

45. Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωὶ ὁ Χρόνης ἐπῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὐτυχῶς ἦταν ἐκεῖ. Ἐπριόνιζε μιὰ σανίδα. "Ὁλο τὸ πάτωμα ἦταν γεμᾶτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἓνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἐργαλεῖα. Ἀπ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέσι του.

Μερικὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἐφάνηκαν περίεργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ ἐχρησιμοποιοῦσεν ὁ ξυλουργός. "Ὅταν ἐκεῖνος ἐτελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία, ποῦ εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

—Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὔτε αὔριο οὔτε μεθαύριο νὰ ἔλθω. Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα θὰ εὐκαιρήσω.

—"Ἐχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κύρ - Γρηγόρη, καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν, μοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. "Ὅσο μπορείς, ἔλα γρηγορώτερα. Εἶναι ἀνάγκη.

—Καταλαβαίνω, παιδί μου, ἄλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω. Ἔχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφήσω στὴ μέση. Φτειάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ μπορεῖ νὰ βρέξη. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ γίνη τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἓνα χάρακα, λέγει τοῦ Χρόνη:

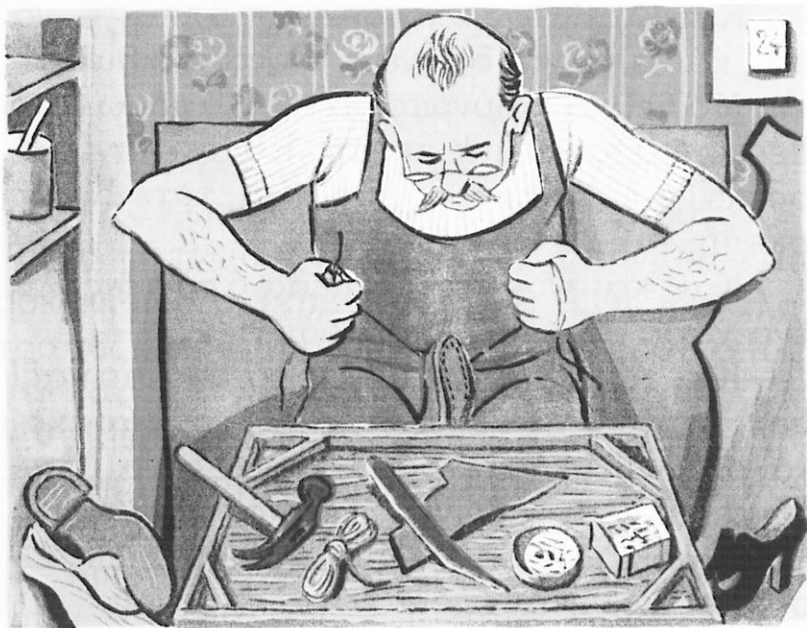
—Καὶ τώρα, μιὰ ποὺ ἦλθες στὸ μαγαζί μου, στάσου νὰ σοῦ δώσω κι ἓνα χάρακα, νὰ ριγώνης τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ ὄξυά. Δὲν στραβώνει. Τέτοιοι ἔχει καὶ ὁ γυιός μου ὁ Νικολός. Μοῦ φαίνεται πὼς εἶσθε συμμαθηταί.

—Εἴμεθα καὶ φίλοι καὶ πολλὰς φορές μελετοῦμε καὶ μαζί, ἐπρόσθεσεν ὁ Χρόνης.

—Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. Ἐμεῖς γιὰ σᾶς κοπιάζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα, γιὰ νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι.

Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα ὁ Γρηγόρης ἐπῆγε καὶ διώρθωσε τὴν ἀποθήκη. Ἄν τὴν ἄφηναν μερικὲς ἡμέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ ἐπάθαινε μεγάλη ζημιά.

Πόσες τέτοιες ζημιὲς δὲν ἐπρολάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

46. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης.

Ἄλλη μιὰ ἡμέρα ὁ Χρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ἐμπάλωσε ὁ μπάρμπα - Σταμάτης.

Αὐτὸς εἶναι ἓνα συμπαθητικὸ γεροντάκι, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι στὸ χωριό. Ἡ δουλειά του ἦταν νὰ διορθώνη παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἄνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αὐτὸ ἴσια - ἴσια μονάχα τὸν ἴδιο ἐχωροῦσε. Εἶχε καὶ ἓνα τραπεζάκι γεμᾶτο ἐργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες,

καρφιά, ὅ,τι ἐχρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειά του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο Ἐκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μὰ ὅταν ἦλθαν οἱ ἐχθροί, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

— "Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ εὐρέθηκε καὶ τούτῃ ἐδῶ ἡ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

"Ὅταν τὰ παιδιὰ ἐπερνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐστέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του, ἐκάρφωνε τακούνια, σόλες, ὅ,τι ἐτύχαινε. "Ἀλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνῃ. Οὔτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα.

Μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ συζητοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παιγνίδι νὰ παίξουν. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης ἐπετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε γελῶντας:

— "Ἄν μὲ ἐρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἐμένα.

— Καὶ γιατί, μπάρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ἐρώτησεν ὁ Θάνος.

—Γιατί μὲ τὰ τρεχάματα χαλᾶτε πὶο πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ τὰ διορθώσω ἐγὼ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

Καὶ ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος, ποὺ ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπάρμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἄστεϊο. Πόσες φορές δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ πτωχοὺς, χωρὶς νὰ πάρῃ τίποτε!

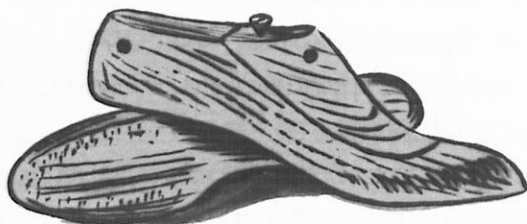
“Ἐνα πρωὶ ἐπερνοῦσε ἀπ’ ἐξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι τοῦ ἑνα παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν ἐφώνασε:

—“Ἐλα ἐδῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

—Δὲν ἔχω χρήματα, μπάρμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

—Δὲν πειράζει. “Οταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδήσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νά γιατί τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος.

Σάν ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήσῃ. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

—Ἦλθαμε, θεῖε, νὰ σέ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιὰ.

—Ἐκάματε καλά, παιδιὰ μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκοῦτε ποὺ λέγουν: Θέρος, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. Ὅλοι νὰ βοηθοῦν.

Στὸν κάμπο ἀκούονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σὲ ὅλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιὰ, κορίτσια, ἄνδρες, γυναῖκες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαινοέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὐτὸς θὰ βράσῃ μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνῃ κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιὰ τρυγοῦν ἀπρόσεκτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

—Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὅλα τὰ σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. Ἀλλοιῶς δὲν θὰ γίνῃ καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξυνίση.

Ὁ Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεκτι-

κοί. Ψάχνουν καλὰ τὰ κλήματα. Δὲν ἀφήνουν σταφύλι ἀτρύγητο οὔτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὥρα ποὺ ἐτρυγοῦσαν, ἦλθεν ἓνας ἄνθρωπος μὲ γένεια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὦμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἓνα σχοινί. Ἐχαιρέτισε, ἐστάθηκε λίγο καὶ ἔφυγε.

—Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. Ἄν ἴδῃ κανένα κλέπτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπεν ὁ θεῖος.

—Τί ἄγρια ποὺ ἐκοίταζε! παρετήρησεν ὁ Τάσος!

—Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἐμπιστευόμεθα τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δὲν μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου σὰν νὰ εἶχε ἑορτή. Ἐμαζεύθηκαν οἱ γείτονες καὶ ἐκουβέντιαζαν. Ἔλεγαν γιὰ τὸν καρπό, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα. Ἔλεγαν καὶ ἀστεῖα. Ἐνας ἔπαιζε καὶ φλογέρα.

Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἐκοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὕπνος!

—Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ βραδιά τοῦ τρύγου, εἶπεν ὁ Τάσος.

—Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ἀδελφός του.

48. 28^η Ὀκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὅλο χαρά. Οἱ καμπάνες κτυποῦν. Ἐορτάζει ἡ πατρίδα μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ, εἶναι μαζεμμένος ὅλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σημαιοφόρος. Τραγουδοῦν καὶ τραγούδια ἠρωικά.

Ἐπάνω στὸ Δεσποτικὸ εἶναι γραμμένο
ἓνα ΟΧΙ. Καὶ πιὸ κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Ὀκτωβρίου 1940

Ὁ παπᾶς φορεῖ τὰ ἱερὰ ἄμφια καὶ βάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τὸ ἐκκλησίασμα κάνει τὸ σταυρό του.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε στὸ Δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνή του εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σὰν νὰ πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα. Γιὰ τὸν πόλεμο, ποὺ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶχε πολεμήσει καὶ ὁ ἴδιος.

Μιλεῖ γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας, ποὺ ἦλθαν νὰ μᾶς πολεμήσουν. Νὰ ὑποδουλώσουν τὴν πατρίδα μας. Νὰ ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καὶ τὶς πολιτεῖές μας, τὶς θάλασσες καὶ τὰ νησιά μας. Σὰν ἓνας ἄνθρωπος τότε ἐσηκωθήκαμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Στὸν πόλεμο αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος μᾶς ἐθαύμασε. Ἦσαν οἱ ἐχθροὶ μας πολλοί. Ἐμεῖς τοὺς ἐνικήσαμε. Τοὺς ἐνικήσαμε ὅπου καὶ ἂν ἐπολεμήσαμε: Στὴ στεριά, στὸν ἀέρα, στὴ θάλασσα.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ποὺ ἦταν στὴν ἐκκλησία, ἦταν καὶ ἓνας τραυματίας. Ὁ καημένος εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν

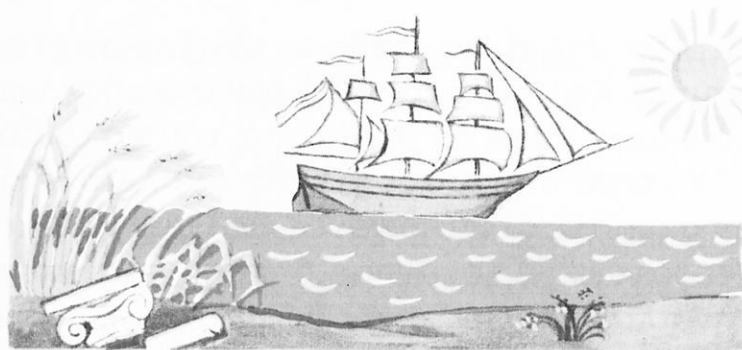
πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν ἐκοίταζεν ὁ κόσμος! Καὶ πόσο αὐτὸς ἦταν ὑπερήφανος, ποὺ ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

“Ὑστερα ὅλοι μαζὶ μὲ τὸ σχολεῖο ἐπῆραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές καὶ ἐστεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων, στὴν πλατεῖα.

“Ὅταν ἐγύρισαν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

—Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνουμε στρατιῶτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

49. Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας.

Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμ-
ποι;

Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά;
Μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, ποὺ χρυσολάμπει;
Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸ ἄκρογιαλί
καὶ κάθε χώρα της μὲ τὰ χωριά;
κάθε νησάκι της, ποὺ ἄχνὰ προβάλλει,
κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

“Ὅλα Πατρίδα μας! Κι αὐτὰ κι ἐκεῖνα,
καὶ κάτι ποὺ ἔχομε μέσ' στὴν καρδιά,
ποὺ λάμπει ἀθώρητο, σὰν ἡλίου ἄχτινα
καὶ κρᾶζει μέσα μας: Ἐμπρός, παιδιὰ!

Ἰωάννης Πολέμης

50. ΣΤὸν ἐλαιῶνα.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Ξανθούλα ἐπῆγε μὲ τὴ γιαγιά της στὸν ἐλαιῶνα. Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ δένδρα φυτευμένα! Ὅπου καὶ ἂν ἐγύριζε τὰ μάτια της, ἔβλεπεν ἐλιές. Τὰ φύλλα τους ἦταν στενόμακρα καὶ μυτερά στὴν ἄκρη. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦταν καταπράσινα καὶ στὸ κάτω λαμπερά σὰν ἀσήμι. Μερικὰ δένδρα, ποὺ ἦταν φουντωτά, ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια τους μὲ τὰ ἄλλα.

— Κρυφομιλοῦν σὰν γειτόνισσες, γιαγιά, εἶπεν ἡ Ξανθούλα, ἅμα εἶδε τὰ δένδρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

— Ἀλήθεια, παιδί μου. Τὰ δένδρα αὐτὰ

φαίνονται σὰν νὰ καταλαβαίνουν. Ἐγὼ ἀγαπῶ κάθε δένδρο. Ἀλλ' ἡ μεγάλη μου συμπάθεια εἶναι ἡ ἐλιά.

— “Ὅλες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρπὸ, παρετήρησεν ἡ Ξανθούλα.

— Ναί, παιδί μου. Ἐφέτος θὰ ἔχουμε λαδιά. “Ὅπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἐσοδεία. Ὁ καλὸς Θεὸς δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τίποτε. Τὸ καλοκαίρι ἐβγάλαμε καρπούζια καὶ πεπόνια καὶ τὰ ἐπωλήσαμε. “Υστερα ἐπωλήσαμε σταφύλια, σῦκα, ἀχλάδια καὶ ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψουμε καὶ τὶς ἐλιές καὶ θὰ βγάλωμε λάδι. “Ὡς εἶναι δοξασμένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

— Γιατί, γιαγιά, μερικὲς ἐλιές ἔχουν κουφάλες;

— Γιατὶ εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου. Ποιὸς ξέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν ἐλαιῶνα αὐτὸν ἤμουν κοριτσάκι καὶ τὸν θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἤξερε. Λογάριασε λοιπὸν πόσο παλιὸς εἶναι. Ἡ ἐλιά εἶναι δένδρο, ποὺ ζῇ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο.

— Πότε θὰ ὠριμάσουν, γιαγιά. οἱ ἐλιές νὰ τὶς μαζέψουμε;

— Μὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι ἕτοιμες.

51. "Όταν ἄρχισε τὸ μάζεμμα.

Μετὰ ἓνα μῆνα ἐγέμισεν ὁ ἐλαιῶνας ἀπὸ κόσμο. "Ολοὶ ἦλθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὦμο καὶ μὲ σακκοῦλες κατέβαιναν τραγουδῶντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἦλθε μὲ τὸν ἀδελφό της τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ ἐνωρίς. Μαζί τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

Ὁ πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλή. Μερικὰ δένδρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. Ὁ Ρήγας ἐσκαρφάλωνε καὶ ἐγέμιζε τὸ σακκουλάκι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά ἐμάζεψε ὅσες ἐλιές ἦσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τίς ἔφθανε. Ἡ Ξανθούλα ἐμάζεψε αὐτές, ποὺ ἦταν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῶ ἐμάζεψε, ἔλεγε:

— Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευθῇ.

— Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνει τί θὰ 'πῇ αὐτό, Ξανθούλα;

Ἡ Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἐξήγησε.

— Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλές φορές μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ

δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πὼς ἡ ἐργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. Ὅταν ὅμως καταπιασθῇ τὸ χέρι, ποὺ εἶναι τολμηρό, ἡ ἐργασία λίγο-λίγο τελειώνει.

Ἡ Ξανθούλα ἐκατάλαβε τότε καὶ εἶπε :

— Αὐτὸ παθαίνω ἐγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γραψίματα. Πολλές φορές μοῦ φαίνονται βουνό. Λέγω, πὼς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. Ὅταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ-σιγὰ τὰ τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρεσε, γιαγιά, αὐτὸ ποὺ μοῦ εἶπες.

Καὶ ἡ Ξανθούλα τὸ ἐπανέλαβε :

— Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό.

52. Ἡ ἐλιά.

“Οπου κι ἄν λάχω κατοικία,
δὲν μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ὥς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲν βρίσκω στὴ δουλειᾶ ντροπὴ.
Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπὴ.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἵσκιο μου ἀπὸ κάτου
ἦλθ’ ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῇ
κι ἀκούσθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῇ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἁγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῇ.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Κωστῆς Παλαμᾶς

53. Ὁ καστανᾶς.

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα του στὴν πολιτεία. Μόλις φθάσῃ τὸ φθινόπωρο, νά τον μὲ τὴ φουφοῦ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σχολεῖο. Τὰ παιδιά τὸν πλησιάζουν καὶ τὸν χαιρετοῦν:

— Καλῶς ἦλθες, κύρ - Χαραλάμπη!

— Εὐχαριστῶ, παιδιά! καλὸ χειμῶνα νὰ περάσωμε.

Στὴν ὀρεινὴ του πατρίδα ἄφησεν ὅλοκληρη οἰκογένεια. Γυναῖκα, ἀγόρια, κορίτσια. Πρέπει νὰ ἐργασθῇ γιὰ νὰ τοὺς ζήσει. Τί νὰ κάμῃ ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι πτωχό;

— Ζεστά, γερὰ κάστανα! Φωνάζει καὶ πωλεῖ στὰ παιδάκια.

— Γερὰ νὰ μοῦ δώσης, κύρ - Χαραλάμπη. Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέγει ἓνας μικρούλης. Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

— Ἐγὼ πάντα γερὰ πωλῶ. Εἶναι διαλεγμένα αὐτά, ποὺ σοῦ δίνω, ἀπαντᾷ ὁ μπάρμπα - Χαραλάμης.

Ὁ Πάνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανα, μὰ σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωκε ἡ μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφου καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα παιδιά στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά. Ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν χρήματα, ἔρχονται ξέθαρρα καὶ ἀγοράζουν. Ὁ Θανασάκης, ὅταν ἀγοράζῃ, πάντα δίνει καὶ στὸ φίλο του τὸν Παναγῆ. Καὶ ὁ Παναγῆς πάλι, ὅταν ἀγοράζῃ, δίνει στὸ Θανασάκη.

Μιὰ ἡμέρα ἓνα παιδί, ὁ Μενέλαος, ἦλθε κι ἐστάθηκε κοντὰ στὸ μπάρμπα-Χαραλάμπη. Ἐκοίταζε τὰ κάστανά, μὰ δὲν ἔλεγε τίποτε. Στὸ χέρι του ὅμως εἶχε χρήματα.

—Θέλεις, Μενέλαε, κάστανά; ἐρώτησεν ὁ καστανᾶς.

—"Ὁχι, κύρ-Χαραλάμπη. Δὲν ἔχω χρήματα.

—Μὰ νά! αὐτὰ ποὺ κρατεῖς δὲν εἶναι χρήματα;

—Αὐτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κύρ-Χαραλάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανά. Αὐριο, ποὺ θὰ μοῦ δώσῃ ἄλλα ὁ πατέρας μου, τότε θὰ ἀγοράσω.

—Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέπτεσαι. Μερικὰ παιδιὰ ὅμως δὲν σκέπτονται ὅπως ἐσύ. "Όταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν κουλούρια, καραμέλλες, κάστανά, ἀμέσως ἀγοράζουν. "Ας εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσουν μολύβι, πέννα, τετράδιο. Ἐσὺ θὰ γίνῃς καλὸ παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέσαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. "Εχω κι ἐγὼ στὸ χωριό μου ἓνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸν Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. Ἡ λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πρᾶγμα, παιδί μου.

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ ἔκανε μιὰ ἡμέρα ἡ Ψιψίνα κι ἔτρεχε ἐπάνω κάτω ἀνήσυχη.

—Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; μήπως θέλει νὰ πιάσῃ ποντίκι; ἐρώτησεν ὁ Λάμπης.

—Κάτι ἄλλο θὰ θέλῃ, παιδί μου. Ἴσως θέλῃ νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο ὥς αὔριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης ἀκούσθηκαν νιαουρίσματα. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ ἰδῇ. Ἐπάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἦταν τρία μικρούλικά γατάκια. Αὐτὰ ἐνιαούριζαν.

—Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ ἐγέννησε καμμιά ποντικίνα; εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.

Καὶ ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα ἐφαίνονταν, πῶς ἐκρύνωναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἦταν κλεισμένα. Καὶ ὅλο ἐκουνοῦσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε καὶ εἶπε στὴ μητέρα του:

— Ἡ γάτα μας, μητέρα, ἐγέννησε τρία γατάκια. Μὰ τί κρίμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! Ἔπειτα εἶναι καὶ ἄσχημα. Καὶ οὐ-
τε στὰ πόδια τους μποροῦν νὰ σταθοῦν.
Κι ἐγὼ ἐνόμιζα, πὼς θὰ ἔπαιζα μαζί τους
ὠραῖα παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἐπερί-
μενα.

— Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ
γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. Ὅ-
ταν ὅμως περάσῃ λίγος καιρὸς, ὁμορφαί-
νουν καὶ παίζουν ὠραῖα παιγνίδια. Τότε θ'
ἀλλάξῃς γνώμη, ὅταν τὰ ἰδῇς, εἶπεν ἡ μη-
τέρα.

Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσηκώθηκε καὶ
ἐτοίμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμί γιὰ
τὴ γάτα τους.

— Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμεθα κα-
λύτερα, Λάμπη. Ἔχει νὰ θρέψῃ, παιδί μου,
καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

55. Τὰ ζῶα.

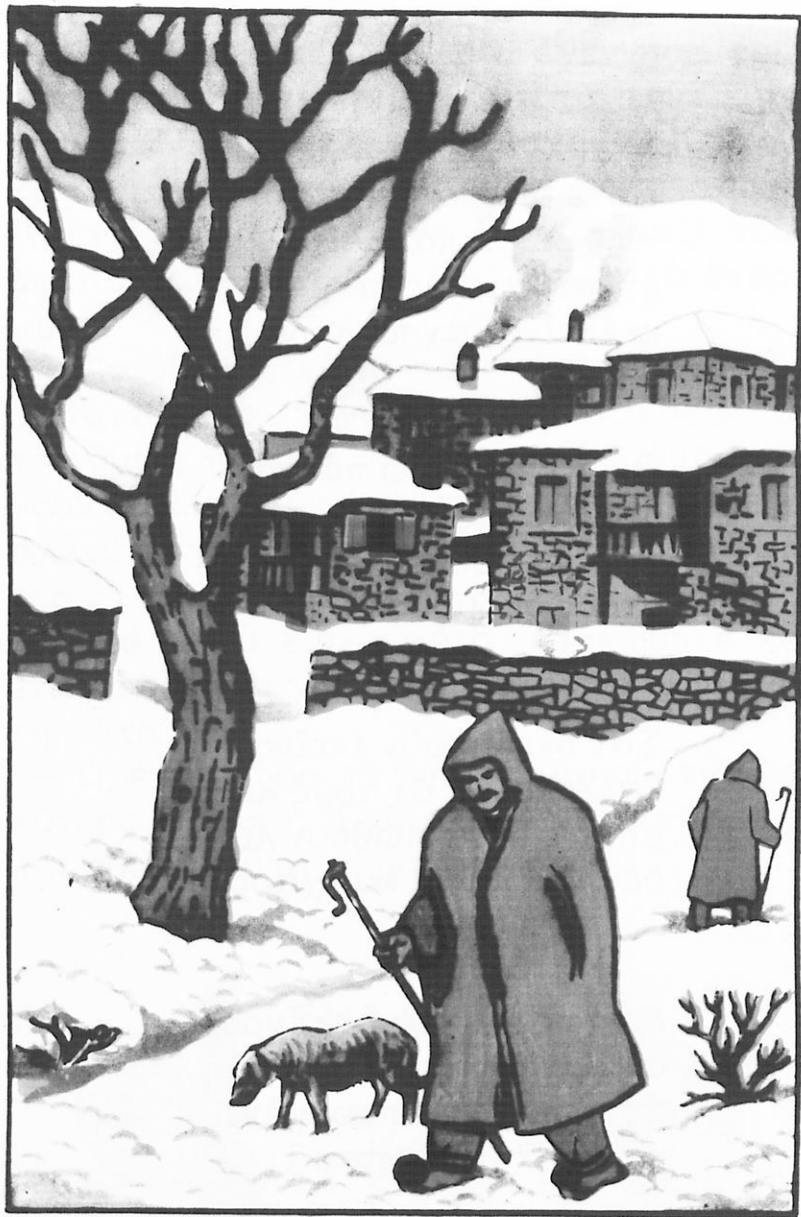
Ποτὲ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα,
μὴ τάχα, σὰν καὶ μένα
κι ἐκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης των θὰ γίνω,
ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σὰν δὲν μιλοῦν ἐκεῖνα,
καὶ ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπη,
μήπως δὲν νοιώθουν λύπη,
δὲν νοιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν,
στὰ στήθη των κρυμμένη,
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
καὶ ἀγάπη λαχταρᾷ;

Ἰωάννης Πολέμης

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ὁ χειμῶνας ἄν δέν πιάσῃ
καὶ χιονιᾶς ἄν δέν πλακῶσῃ,
οὔτε στάρι οὔτε λάδι
οὔτε ἄνθους ἢ γῆ θὰ δώσῃ.

Ἑλένη Καριτᾶ

56. Ἑτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.

Προτοῦ βγῇ τὸ φθινόπωρο στὸ χωριό,
ἀρχίζουν τὶς ἑτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.
Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρῆ ὁ παπποὺς ἔχει τὸ
πρόσταγμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.
— Τὸ ψωμὶ εἶναι τὸ θεμέλιο, λέγει ὁ παπ-
πούς.

Ὕστερα κουβαλοῦν ἀπ' τὸ βουνὸ τὰ
ξύλα. Ἐπειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ
βούτυρο καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιά
πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν
τραχανᾶ καὶ τὶς χυλοπίττες. Στὴν ἀποθή-
κη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακκουλάκια κρε-
μασμένα: Τὰ καρύδια, τ' ἀμύγδαλα, τὸ
σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιατί φοβᾶται τοὺς
ποντικούς. Ὡς καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἡ
γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴν ρίγα-
νη, τὴν μέντα, τὴν κανέλλα καὶ τ' ἄλλα τὰ

μυρωδικά. Για τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροα-
διαθεσίες ἔχει τὸ τσάι τοῦ βουνοῦ, τὸ χα-
μόμηλο, τὴν μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιᾶς δὲν σταματοῦν
ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χον-
δρὲς γιὰ τὸν παππού, γιὰ τοὺς γιουοὺς καὶ
γιὰ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιὰ εἶναι γυναιῖκα
χρυσοχέρα. Οἱ νύμφες τῆς πάλι ὑφαίνουν
κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινὰ στρω-
σίδια τοῦ σπιτιοῦ. Ἔτσι, ὅταν ἔρχεται ὁ
χειμῶνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι
τοῦ Λαζαρή. Εἶναι ἓνα σπίτι εὐτυχισμένο.

57. Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια.

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέπτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμᾶς. Τώρα ποὺ ἔσφιξε τὸ κρύο. Τώρα τραβᾷ μὲ τὸ ζῶο κατὰ τὸ βουνό. Χιονίζει καὶ αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονοπάτι σὲ μεριές - μεριές εἶναι ἀπέραστο.

“Ὅλες του τὶς δουλειές ἔτσι συνηθίζει καὶ τὶς κάνει. “Ὅταν θέλῃ νὰ ὀργώσῃ, τότε σκέπτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ὕνι. “Ὅταν θέλῃ νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν κασμᾶ καὶ τὸ τσαπί.

Μὰ καὶ ἡ Σταθούλα, ἡ γυναῖκά του, τέτοια εἶναι. “Ὅταν πεινάσουν, τότε σκέπτεται νὰ μαγειρέψῃ. “Ὅταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἔτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

Ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἐπῆραν καὶ τὰ παιδιὰ τους συνήθειες. “Ὅταν κτυπᾷ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος καὶ ἡ Ἀγαθὴ παίρνουν νὰ γράψουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύβι. Καὶ πολλές φορές οὔτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. “Ὅταν σηκώνωνται στὸ μάθημα, τότε ρίχνουν ματιές στὸ βιβλίο.

Μαθαίνονται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸ ἔγιναν παιδιὰ χωρὶς ἐξυπνάδα, παιδιὰ κοιμισμένα. Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέ-

ρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιὰ πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προοδεύσουν;

Ὁ Ἀνέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸν Μάνθο καὶ τὴν Ἀγαθὴ καὶ θυμᾶται ἓνα ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε ἰδεῖ μιὰ μέρα στὸ μπακάλικο καὶ τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωση.

58. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.

Ὁ Μιχαλάκης ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ μπακάλικο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὐγὰ ἓνα τετράδιο.

— Καλημέρα, κύριε Θάνο, ἐχαιρέτισε τὸν μπακάλη ὁ μικρὸς. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσης ἓνα τετράδιο.

— Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐγά. Νὰ μοῦ φέρῃς ἀκόμα ἓνα.

— Ὁ ἄλλος μπακάλης τὰ πωλεῖ δυὸ αὐγά. Ἄν δὲν μοῦ δώσης ἐσύ, θ' ἀγοράσω ἀπὸ ἐκεῖνον, εἶπεν ὁ Μιχαλάκης.

Ὁ κύριος Θάνος, ἅμα εἶδε, πῶς ὁ μικρὸς θὰ τοῦ ἔφευγε, ἐπῆρε τ' αὐγὰ καὶ ἄρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεκτικὰ.

— Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τὰ ἔφερες; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

— Ὁχι. Εἶναι γερὰ καὶ φρέσκα. Τὰ ἐγέν-

νησαν οί κοττοῦλές μας, εἶπεν ὁ μικρός.

Ἄφοῦ ὁ μπακάλης ἐβεβαιώθηκε, πῶς εἶναι γερά, τὰ ἔβαλε στοῦ ράφι κι ἔδωκε στοῦ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ὁ μικρός τὸ ἐπῆρε καὶ ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζη.

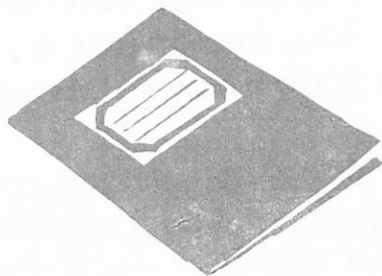
—Τί τὸ κοιτᾷς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶπεν ὁ μπακάλης.

—Καὶ τὰ αὐγά, ποῦ σοῦ ἔδωκα ἐγώ, ἦταν φρέσκα, μὰ ἐσὺ τὰ ἐκοίταζες. Τὸ ἴδιο τώρα θὰ κάμω κι ἐγὼ μὲ τὸ τετράδιο.

Καὶ ἄφοῦ τὸ παρετήρησε προσεκτικὰ καὶ εἶδε, πῶς εἶναι καλό, τὸ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε.

Ὅταν ὁ Μιχαλάκης ἔφυγε, ὁ Ἀνέστης, ποῦ ἔτυχεν ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, ποῦ ἦταν καὶ αὐτοὶ στοῦ μπακάλικο.

—Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πῶς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατὸν ὁ Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδεύσῃ στὴ ζωὴ του;

59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωί, πού ξυπνᾷ, ὁ Φάνης δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. "Ἐχει σηκωθῇ ἀπὸ ἐνωρίς κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργασθῇ.

"Όταν ὁ Φάνης ἦταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνοιωθε γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας κι ἔλεγε στὴ μητέρα του:

— Ὁ πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς ἰδῇ. Φεύγει πολὺ πρωὶ καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου.

— Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λέγης αὐτά. "Αν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ ἐνωρίς καὶ δὲν ἐργασθῇ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ νοίκι καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρῃ βιβλία καὶ τεπράδια γιὰ τὸ σχολεῖο; "Ισα-ἴσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωὶ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

Αὐτὰ ἔλεγε στὸ Φάνη ἡ μητέρα του. Αὐτὸς ὅμως ἦταν μικρός καὶ δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της.

Τώρα ὅμως ὁ Φάνης ἐμεγάλωσε καὶ καταλαβαίνει γιὰ ποιὸ λόγο φεύγει ἔνωρὶς ὁ πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει γιατί γυρίζει κατάκοπος καὶ νύκτα στὸ σπίτι. Καὶ τώρα, πὺ νοιώθει αὐτά, ξέρετε τί παρακαλεῖ τὸν Θεὸ ὁ Φάνης στὴν προσευχή του; Νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ μεγαλώσῃ ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ νὰ τελειώσῃ τὸ σχολεῖο. Καὶ τότε θὰ εἰπῇ στὸν πατέρα του:

—Καλέ μου πατερούλη! Φθάνει πιά πὺ τόσο ἐδούλεψες. Τώρα ἐμεγάλωσα ἐγὼ τὸ παιδί σου, ὁ Φάνης, καὶ μπορῶ νὰ σὲ βοηθῶ. Ἀπὸ τώρα καὶ πέρα θὰ σηκώνωμαι ἐγὼ πιὸ πρωὶ καὶ θὰ πηγαίνω στὴ δουλειά. Ἐγὼ θὰ φροντίζω γιὰ ὅλους μας. Ἐγὼ θὰ κάνω γιὰ τὸ σπίτι μας ὅ,τι ἔκανες ἐσὺ γιὰ μᾶς ὡς τώρα. Ἐσὺ πιά νὰ καθήσῃς νὰ ξεκουρασθῇς.

Αὐτά θὰ εἰπῇ στὸν πατέρα του, ὅταν μεγαλώσῃ ὁ Φάνης. Ὁ καλὸς Θεὸς ἄς τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ πὺ ζητεῖ.

60. "Ερχεται ὁ πατέρας.

Πῆρε καὶ βραδυάζει,
ἔκλεισεν ἡ ἄγορά,
ἡ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά!

Κάποιον σὰν κι ἐμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἐξώθυρα κτυπᾷ.

"Ακουσέ τον κάτου,
μητερούλα μου καλή,
νά τὸ πάτημά του!
τρίζει 'πάνω στὸ σκαλί.

Μύρισ' ὁ ἄγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό!
"Ερχεται ὁ πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό.

Γεώργιος Βιζυηνός

61. Ἡ μητέρα.

Κάθε ἡμέρα ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρῶι. Πιὸ πρῶι ἅπ' ὅλους μέσα στὸ σπίτι. Καθὼς μπαينو-βγαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγὰ-σιγὰ, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὰ παιδιὰ τῆς. Ἔχει νὰ σκουπίσῃ, νὰ συγυρίσῃ, ν' ἀνάψῃ φωτιά. Νὰ ψήσῃ τὸν καφέ γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ θὰ φύγῃ γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ζε-στὸ γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Καὶ ὅταν εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νὰ ξυπνή-σουν, ἔρχεται σιγὰ-σιγὰ, γιὰ νὰ μὴ τὰ τρο-μάξῃ, καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή:

—Ἐ! ὑπναρᾶδές μου! Ξυπνᾶτε! Φθάνει πιά τόσο ποὺ ἐκοιμηθήκατε.

Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴν φωνή, ἀνοίγουν τὰ μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ ὕπνος.

Ἡ μητέρα ὅμως, ἂν δὲν ξυπνήσουν, δὲν φεύγει.

—Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέσι τους ἕτοιμα καὶ καθαρὰ. Τὰ παπούτσια τους λουστραρισμένα. Ὅλα εἶναι ἕτοιμα.

Ὅταν τὰ παιδιὰ της νιφθοῦν, ἕτοιμα-σθοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστό ρόφημα τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρόφημα καὶ τρώγουν μὲ μεγάλη ὄρεξι.

—Σιγά! μὴ βιάζεσθε! τοὺς λέγει ἡ μητέρα. Μὴν τρῶτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλὰ. Προσέξτε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦχά σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἕτοιμοι γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ γίνεται κάθε ἡμέρα μὲ τὴν μητέρα. Γίνεται ἐβδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴν μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾷ, μᾶς ἑτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστεια μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα.

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω ἄγῳ νὰ λυπηθῇ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Αὐτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκὰ της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλόν.
μ' ἐκάθιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρωὶ ξυπνᾷ
καὶ δίπλα στὴ μικρὴ μου κλίνη,
σὰν ἄρρωστήσω, ξαγρυπνᾷ.

Ἄ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἔγῳ νὰ λυπηθῇ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα,
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Γεώργιος Βιζυηνός

63. Ὁ χειμῶνας.

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέγει
στό Μίμη, τὸ γυιό του:

—Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ·
χιόνι, παιδί μου. καταλαβαίνουν.

—Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ
ἔχωμε χιόνι;

—Πολλές φορές τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῶα
καταλαβαίνουν τὸν καιρὸ καλύτερα ἀπὸ
μᾶς.

Τὴν ὥρα ποὺ ὁ πατέρας ἔλεγε αὐτά,
ἄρχισε νὰ φυσᾷ δυνατά. Ἕνα μεγάλο πλα-
τάνι, ποὺ ἦταν στὴν ἀντικρινὴ πλατεῖα,
ἐλύγισε τοὺς κλώνους τοῦ ἀπὸ τὸ φύσημα.
Τὰ δένδρα τοῦ περιβολιοῦ ἡσυχία δὲν εἶ-
χαν ἀπὸ τὸν βοριᾶ. Τὰ κλωνάρια τοὺς λές
καὶ θὰ ἔσπαζαν.

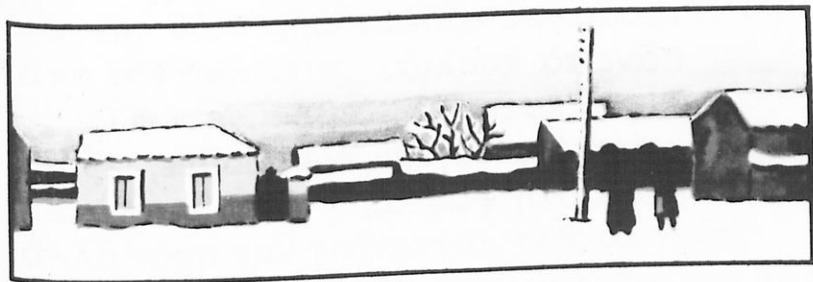
Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἀρχίζει νὰ πέφτῃ χιόνι
πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες
χορεύουν τρελά. Εἶναι οἱ νιφάδες τοῦ χιο-
νιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ τζάκι.
Θέλει ὅλο νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της
εἶναι σὲ μεριές-μεριές καψαλισμένες. Ὁ
μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Μίμη, ὁ Λάμπης,
χαίρεται ποὺ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώση, θὰ
παίξῃ χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιὰ.

—Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος ὁ Λάμπης. Ἡ μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

—Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὔριον ὅλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, ποὺ εἶναι στὸ περιβόλι, θὰ ἀσπρίσουν. Ἡ ἐλιά μας κι αὐτὴ θὰ γίνη κάτασπρη. Καὶ ἅμα τὸ παγώση, θὰ κρέμονται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰν σπαθιά.

Ὁ Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

—Ἐλᾶτε ἐδῶ στὸ τζάκι, τοὺς λέγει ἡ γιαγιά. Ἐθυμήθηκα ἓνα παραμῦθι νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέγει γιὰ ἓνα καλὸ παιδάκι, ποὺ τὸ ἐκουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι καὶ τὸ ἐγλύτωσεν ὁ ἄγγελος. Ἐπῆγε καὶ τὸ ἐσκέπασε μὲ τὰ πτερά του. Καὶ δὲν τ' ἄφησε νὰ ξεπαγιάσῃ.

64. Ὁ χειμῶνας.

Ὁ χειμῶνας ἦλθε πάλι
κι ὅλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῇ.
Ρίχτε κάστανά στὴ θράκα,
παραμύθια ἢ γιαγιάκα
θάρθη νὰ μᾶς 'πῇ.

Ἐξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μας τραντάζει
τώρα ὁ Βοριᾶς.
Μέσ' τὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπισθήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριᾶς.

Μέσ' τὴν ἄγρια τούτη μπόρα
τρομαγμένα ὅλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.
Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσίου - τσίου, θὰ κρυφθοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

Λάκης Παπαδήμας

65. Ὁ ξενιτεμμένος πατέρας.

Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα. Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. "Όταν ἐπλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναῖκά του.

Ἀγαπητή μου Ἀσημῖνα.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶμαι καλὰ καὶ εὐχομαι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμάζομαι νὰ ἔλθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἐορτάσω με τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Ἐπεθύμησα πολὺ νὰ σᾶς ἰδῶ. Πόσο θὰ χαρῶ, ἂν μάθω, πῶς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προοδεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες ἡμέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπ' τὴ μεγάλη ἐορτή. Χαιρέτησέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη

Νῖκος Αὐγέρης

Πόσο ἐχάρηκαν, ὅταν ἐπῆραν τὸ γράμμα! Μαζί μὲ τὸ Χριστό, ποὺ θὰ γεννηθῇ στὴ φάτνη, θὰ καλοδεχθοῦν καὶ τὸν πατέρα ἀπὸ τὴν πολιτεία.

Ὁ Φάνης κάθε πρωί, ποὺ ξυπνᾷ, λογαριάζει πόσες ἡμέρες ἀπομένουν ὥς τὴν μεγάλη ἐορτή. Μὰ ὅσο τὶς λογαριάζει, ἄλλο τόσο τοῦ φαίνονται, πῶς ἄργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παι-

διῶν, θέλοντας νὰ πειράξῃ τὸ Φάνη, ἄρχισε νὰ λέγῃ:

—Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα ἐφέτος θὰ τὰ ἐορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. Ἔτσι διέταξαν.

Ὁ Φάνης, ἄθῳ παιδί, δὲν ἐκατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

—Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Ἐφέτος θὰ ἐορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιά στὸ σχολεῖο.

Ἡ μητέρα ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

—Ἀθῶό μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιά σοῦ ἀστειεύθηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. Ἐρχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης ἐορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. Ὁ πατέρας ἦλθε καὶ τὸ σπίτι ἐγέμισεν ἀπὸ χαρὰ. Ὁ Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχον μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἔδωκε στὸ Φάνη μιὰ ὠραία σάκκα, μιὰ κασσετῖνα καὶ παιγνίδια διάφορα. Ὁ Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορίαν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ὠραῖα ποιήματα, ποὺ ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνθου.

Εἶναι παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γέρο-Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ ἐορτάσῃ τὴ μεγάλη ἐορτὴ μὲ τὰ παιδιὰ του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησίαν νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριὸ ἔχει μεγάλους γυιούς καὶ δώδεκα ἐγγόνια. Ὅλα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι.

Τὴ νύκτα, ποὺ ἐκτύπησεν ἡ καμπάνα, ὅλοι ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ὁ παπποὺς φορεῖ τὴν καινούργια φορεσιά του καὶ περπατεῖ ὁλόρθος σὰν κυπαρίσσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπῃς πῶς περπατεῖ.

Στὴν ἐκκλησίαν ἄναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Προσκύνησε καὶ ἀσπάστηκε τὴν ἁγία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

« Ἡ γέννησίς Σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν... ».

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί ωραῖες ποὺ εἶναι οἱ ἅγιες εὐχές, που διαβάζει ὁ παπᾶ - Νικόλας! Ὅλα ὁ παπποὺς τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

Ὅταν ἡ θεία λειτουργία ἐτελείωσε, ὁ

γέρο-Μάνθος ἐπλησίασε καὶ ἐκοινώνησε.
"Ἐπειτα ὁ παπαῖ-Νικόλας ἐκοινώνησε καὶ
τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωκε
ἀντίδωρο.

Γεμᾶτοι ἀπὸ τῆ χάρι τοῦ Θεοῦ γυρίζουν
τώρα ὅλοι στὸ σπίτι. Ἀρχίζει πιά νὰ
χαράζῃ. Οἱ πετεινοὶ φωνάζουν πῶς ἐξημέ-
ρωσε. Κικιρίκου! κικιρίκου!

Ὁ παππούς κάθεται στὴ γωνιά. "Οἱ
σκύβουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα οἱ
νύμφες, ὕστερα οἱ γυιοί, ὕστερα τὰ ἐγγό-
νια.

— Χρόνια πολλά, παππού! Νὰ μᾶς ζήσης!
Νὰ ἑορτάσουμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ Χρι-
στούγεννα!

Ὁ παππούς συγκινημένος τοὺς δίνει
τὴν εὐχή του.

67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιὰ στὸ διπλανὸ δωμάτιο ἐσχεδίασαν τὸ Σπήλαιο καὶ τὴ Φάτνη. Μέσα ἐτοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα ἔλα-

βον μέρος στὴ Χριστουγεννιάτικη αὐτὴ
έορτῇ, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν παππού.
Τὸ Σπήλαιο ἐφωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κε-
ράκια. Ἔχυναν τέτοιο φῶς, ποὺ ἐνόμιζε
κανέννας, πῶς εὐρίσκεται σὲ σπήλαιο ἄλη-
θινό.

Ὁ παππούς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ
κρατήσῃ τὴν συγκίνησί του. Σηκώνει τὸ
χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του.

Τὰ παιδιὰ ψάλλουν: « Ἡ Παρθένος σή-
μερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει... ». Τὰ τρο-
πάρια αὐτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο.
Καὶ τὴν έορτῇ ἐκεῖ τὴν εἶχαν ἰδεῖ καὶ τώρα
τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἐ-
σχεδιάσαν καλά. Ἀπ' ὅλες τὶς φωνές γλυ-
κύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὐτὸς ἦταν τὸ
πιὸ μικρὸ ἐγγόνι τοῦ παππού.

Ἀμα ἐτελείωσεν ἡ έορτῇ, ὁ παππούς
ἐπῆρε τὰ ἐγγόνια κοντὰ του καὶ τὰ ἐχάι-
δεψε. Μὲ δυσκολία εὐρίσκε λόγια γιὰ νὰ
τὰ εὐχαριστήσῃ.

Τέτοια ὥραία Χριστουγεννιάτικη έορ-
τῇ ὁ παππούς δὲν εἶχε ξαναγιορτάσει.

68. Χριστούγεννα.

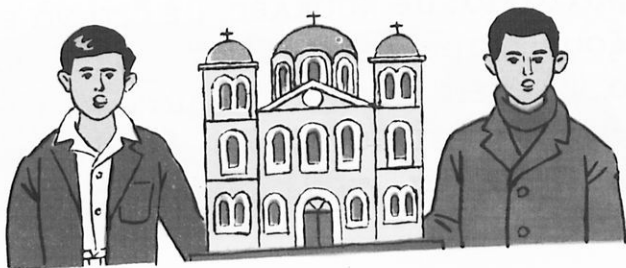
Στὴ γωνιά μας κόκκινο
τ' ἀναμμένο τζάκι.
Τοῦφες χιόνια πέφτουνε
στὸ παραθυράκι.

“Ὁλο ἀπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριὸ
καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

“Ἐλα, Ἐσύ, ποὺ Ἀρχάγγελοι
Σ' ἀνυμνοῦν ἀπόψε,
πάρε ἀπὸ τὴν πίττα μας,
ποὺ εὐωδιᾷ, καὶ κόψε.

“Ἐλα, κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νὰ ῥθῆς.
Σοῦ ἴστωσα, Χριστούλη μου,
γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

69. Ἡ παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς.

Εἶναι παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς. Τὰ παιδιά εἶναι ὅλο χαρά. Φθάνει ὁ Ἅγιος Βασίλης, ὁ γελαστός παππούς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ με τὴν παράξενη φορεσιά. Ἔρχεται καταφορτωμένος. Ὀλόκληρο σακκὶ ἔχει στὴ ράχι του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακκί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδηλατάκια. Γιὰ κάθε παιδὶ ἔχει καὶ ἓνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιά τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν:

Ἀρχιμηνιά κι ἀρχιχρονιά
κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος,
Ἅγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστᾶ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτὶ καὶ καλαμάρι.....

Ὅλοι οἱ δρόμοι εἶναι γεμᾶτοι κόσμο. Παιδιά μὲ τρουμπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια, μὲ κοῦκλες, μὲ ὅ,τι νὰ εἰπῆς, γυρίζουν χαρούμενα. Ὅπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις κόσμο. Τὰ μαγαζιά γεμᾶτα. Ἄλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφθάνουν νὰ πωλοῦν οἱ καταστηματαρχαί.

— Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εὐτυχισμένος
ὁ καινούργιος χρόνος!

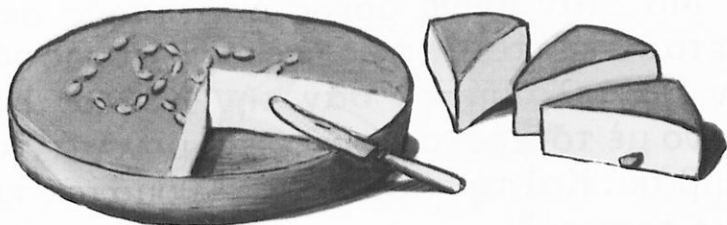
— Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οἱ χαιρετισμοὶ καὶ οἱ εὐχὲς δίνουν καὶ
παίρνουν. "Ολοὶ εἶναι χαρούμενοι, ποὺ εἶ-
ναι ἡ μεγάλη αὐτὴ ἑορτή.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴν
βασιλόπιττα. "Όταν ὅλοι μαζευθοῦν στὸ
τραπέζι, ὁ παππούς θὰ τὴν κόψῃ σὲ κομμά-
τια. Θὰ κἀμῃ πρῶτα τὸ σταυρό του, θὰ
εἰπῇ χρόνια πολλά καὶ θὰ τὴν μοιράσῃ.

"Ένα κομμάτι γιὰ τὸν Χριστό, ἓνα γιὰ
τὸν "Άγιο - Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτό
του, ἓνα γιὰ τὸν πατέρα, ἓνα γιὰ τὴν μητέ-
ρα. "Ός καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμμένο ἄδελφό θὰ
κόψῃ κομμάτι ὁ παππούς.

Μὰ ποιὸς θὰ εἶναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ
φλωρί, ποὺ εἶναι στὴ βασιλόπιττα; "Η Κού-
λα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι' αὐτὸ συζη-
τοῦν.

70. Ὁ καινούργιος χρόνος.

1 Ἰανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. Ἔρχεται ὁ καινούργιος. Ὁ παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. Ὅπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερό, ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρύση. Ὁ παππούς γίνεται πρὶς μεγάλος ἓνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ὁ Παντελάκης, ἡ Κούλα, ὅλοι μεγαλώνουμε ἓνα χρόνο ἀκόμη.

Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται νὰ βροντᾷ τὸ κανόνι. Χαιρετᾷ τὸν παλιὸ χρόνο, ποὺ φεύγει, καὶ τὸν καινούργιο ποὺ ἔρχεται.

— Χρόνια πολλά, παππού! εὔχονται τὰ παιδάκια τὸν παππού τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὔχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

Μὰ ὅταν μείνη μόνος ὁ παππούς σκέπτεται. Σκέπτεται, πῶς ἦταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμβάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμᾶται κάποιον τραγούδι:

71. Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αι - Βασίλης έρχεται
μὲ γέλια καὶ μὲ δῶρα.
Καινούργιος χρόνος ἔφθασε
μ’ ἐλπίδες καὶ χαρά.

‘Ο ἄλλος χρόνος ’γέρασε
καὶ φεύγει μακριὰ μας.
Σὰν ὄνειρο ἐπέρασε
μὲ τὴν Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αι - Βασίλης έρχεται,
καινούργιος χρόνος ἔφθασε.
‘Ο ἄλλος χρόνος ’γέρασε,
σὰν ὄνειρο ἐπέρασε.

“Ολοι μαζί πάλι, παιδιά,
ἦλθ’ ἡ χρυσή, καλὴ χρονιά.
Γιορτάστε τὴν Πρωτοχρονιά
μὲ μιὰ καρδιά καὶ μὲ χαρά.

‘Αθανάσιος Κόκκινος

72. Ἡ κυρά-Καλή καὶ οἱ μῆνες.

Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει. Καλὰ μᾶς συμβουλεύει ἢ παροιμία αὐτή. Μᾶς λέγει, νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοί.

Ἦταν μιὰ φορὰ κι ἓναν καιρὸ σ' ἓνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριουῦλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατί ἔλεγε πάντοτε λόγια καλὰ, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατί πάντα ἐκακολογοῦσε.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Καλή ἐπῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψῃ ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἐμάζεψε, νὰ σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὁμορφα παλληκάρια. Ἦταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

— Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

— Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιὰ μου, τοὺς λέει ἡ καλὴ γριούλα.

— Δὲν μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπὸ ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρά-Καλῆς ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλωσύνη:

— Καλὰ μου παιδιὰ, τί λόγια εἶναι αὐτὰ

πού μ' ἐρωτᾶτε; Μπορεῖ νὰ εἶναι μῆνας ἄσχημος; Ἀφοῦ ὅλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς Θεός, πῶς ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; Ὅλοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. Ὁ καθένας ἔχει καὶ τὶς χάρες του. Ἐγὼ ὅλους τοὺς ἀγαπῶ ἀπὸ ἴσια.

Οἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κυρᾶ - Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιὰ κι αὐτὸ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν πᾶς στὸ σπίτι σου ἐκεῖ νὰ τ' ἀνοίξης.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι της καὶ ἄνοιξε τὸ σακκουλάκι. Ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ φλωριά. Ἐλαμποκόπησε τὸ καμαράκι της σὰν τὰ ἄδειασε κάτω.

Ἀγόρασε ὕστερα ἓνα καινούργιο σπιτάκι, ἐντύθηκε καλὰ καὶ ἐζοῦσε πλούσια κι εὐτυχισμένα βοηθῶντας τοὺς πτωχοὺς. Τὸ χωριὸ ὅλο ἐχαιρόταν, πού τὴν ἔβλεπε εὐτυχισμένη.

Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρᾶ - Κακὴ, κι ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι της.

— Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρᾶ - Καλή; Ποῦ εὗρήκες τὰ λεπτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ σπίτι;

— Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾷ ἡ καλὴ γριούλα. Καὶ τῆς διηγεῖται ὅλη τὴν ἀλήθεια.

73. Ἡ κυρὰ - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες.

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρὰ - Κακὴ, ἐτράβηξε καὶ αὐτὴ μιὰ ἡμέρα στὸ βουνό. Ἐπῆγε τάχα γιὰ νὰ φέρῃ ξύλα.

— Γειὰ καὶ χαρὰ σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ παλληκάρια.

— Γειά σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄγρια.

— Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἢ κακοί; Καὶ ποιόν ἐσὺ ἀγαπᾷς περισσότερο;

— “Ὅλοι οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ καὶ ἀνάποδοι, παιδιά μου. Πάρε τὸν ἕνα καὶ χτύπα τὸν ἄλλον! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανένας δὲν ἔχει καμμιά χάρι.

— Πολὺ καλὰ, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες. Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ ἐδῶ τὸ σακκουλάκι. “Ὅταν θὰ πᾶς στὸ σπίτι σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξεις.

Ἡ κυρὰ - Κακὴ παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ σακκουλάκι καὶ φεύγει δίχως νὰ χαιρετίσῃ τὰ παλληκάρια. Φεύγει νὰ φθάσῃ στὸ σπίτι της μιὰ ὥρα ἐνωρίτερα.

“Ὅταν καμμιά φορὰ ἔφθασε, ἀνοίγει χαρούμενη τὸ σακκουλάκι, μὰ τί νὰ ἰδῇ!

Ἦταν γεμᾶτο πέτρες καὶ τίς εἶχε κου-

βαλήσει στο σπίτι της, νομίζοντας πώς ἦ-
ταν χρυσᾶ φλωριά, ὅπως τὰ φλωριὰ τῆς
κυρᾶ - Καλῆς, τῆς γριούλας.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Γεωργ. Σακκά)

74. Γιὰ τὴ φωτιά.

— Κρυώνεις, γιαγιά;

— Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι
σὰν νὰ μοῦ χύνουν στοὶ κορμὶ παγωμένο νε-
ρό. Πᾶμε νὰ ζεσταθοῦμε στοὶ τζάκι.

Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένη φωτιὰ ἀπὸ ξύλα
βαλανιδιᾶς καὶ ἡ Ἑλενίτσα μὲ τὴ γιαγιά
ἐκάθισαν νὰ ζεσταθοῦν. Ἐξω ἐφυσοῦσε
δυνατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἑλενίτσας τῆς
ἄρρεσε, ποὺ ἔβλεπε τὰ ξύλα νὰ καῖνε καὶ
τὶς φλόγες νὰ χορεύουν τρελά. Καὶ καθὼς
ἐκοίταζεν, ἐρώτησε τὴ γιαγιά:

— Ἀλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα πα-
ραμῦθι γιὰ τὴ φωτιά; Ποιὸς μᾶς τὴν ἔστει-
λε στη γῆ;

Ἡ γιαγιά ἐσκέφθηκε λίγη ὥρα κι ἔπει-
τα ἄρχισε νὰ διηγῆται:

— Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ
ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιὰ καὶ ὑπέφεραν

πολύ. Μιά ήμέρα, τήν ώρα πού ἕνας μαρμα-
ρᾶς ἐπελεκοῦσε μιὰ πέτρα μ' ἕνα τσεκούρι
πέτρινο, εἶδε νά ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τήν
εἶχε στείλει ὁ καλός Θεός. Μ' αὐτήν ἄναψε
ὁ μαρμαρᾶς φωτιά. Μή 'ρωτᾶτε τί χαρὰ ἐ-
δοκίμασε τὸ βράδυ ἡ πτωχή του ἡ γυναῖκα
καὶ τὰ μικρούλικά παιδάκια του, σάν ἐπῆ-
γεν ὁ πατέρας στὸ σπίτι καὶ ἄναψε κι ἐκεῖ
φωτιά. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν νά ζεσταίνων-
ται, νά ψήνουν τὸ κρέας, νά βράζουν τὸ γά-
λα, νά φωτίζουν τήν καλύβρα τους.

Στὴν ἀρχὴ ἄναβαν τὴ φωτιά στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἔπνιγεν ὁ καπνός. Σιγὰ - σιγὰ ὅμως ἀνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ ἐσταμάτησε τὸ κακὸ.

— Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιά ἄσβεστη, γιαγιά; ἐρώτησεν ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐφρόντιζαν, παιδί μου. πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, ποὺ μένει ἀπ' τὰ καμμένα ξύλα. μὲ τὴ στάκτη καὶ ἔτσι ἡ φωτιά ἐβαστοῦσε ὥς τὸ ἄλλο τὸ πρωί.

— Δὲν εἶχαν τότε σπέρτα, γιαγιά, γιὰ ν' ἀνάβουν τὴ φωτιά;

— Τὰ σπέρτα, παιδί μου, εὐρέθησαν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ προοδεύῃ, νὰ γίνε-ται πολιτισμένος.

Ἡ φωτιά ἐβοήθησε τὸν ἄνθρωπο νὰ δουλεύῃ τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτειάνῃ δικέλια, σκεπάρνια, τσαπιά καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐργα-λεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δί-χως φωτιά, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέ-ψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, ποὺ ἐργάζον-ται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιά.

Δίχως τὴ φωτιά, Ἐλενίτσα μου, θὰ εἴ-μεθα ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ἐζούσαμε ὅπως τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπη-λιές.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

75. Κόκκορας, άλεποῦ καὶ σκύλος.

Κανένα άλλο σκυλί μέσα στο χωριό δεν ήταν τόσο έξυπνο καὶ τόσο πιστό ὅσο ὁ Φουντοῦκος. Ἡ κυρά - Παυλίνα πολὺ τὸ ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλί.

— Τὸ νοῦ σου, Φουντοῦκο, τὶς κοττοῦλές μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἡ κυρά - Παυλίνα, ὅταν οἱ κοττοῦλές της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιαῖσουν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

Τὸ δένδρο αὐτὸ ἦταν κοντὰ στὴν αὐλὴ καὶ οἱ κοττοῦλες φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ πτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλα τῆς βαλανιδιάς ἐτρύπωνε ὁ Φουντοῦκος. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνῃ ὁ Φουντοῦκός της, ἡ κυρά - Παυλίνα ἔφτειασε στὴν κουφάλα τοῦ δένδρου καὶ μιὰ πορτούλα.

Πιὸ πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐτριγύριζε μιὰ ἄλεποῦ. Ἄκουσε ἓνα πρωινὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ καὶ ἡ παμπόνηρη ἔτρεξε στὴ ρίζα τῆς βαλανιδιάς.

— "Ω! καλημέρα σου, φίλε μου κόκκορα! Πῶς εἶσαι στὴν ὑγεία σου; Τί κάνεις; Σοῦ φέρνω μιὰ πολὺ - πολὺ εὐχάριστη εἶδησι.

Τὰ ζῶα ὅλα ἐμόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιά μεταξύ μας. Προχθὲς εἴχαμε καὶ διασκέδασι. Ἐκάνναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος ἐχόρευε ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες ἐγλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλιά. Τὰ ποντίκια ἐχοροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ ἐπείραζαν. Οἱ ἀλεποῦδες μὲ τοὺς κοκκόρους ξεκαρδισθήκαμε στὰ γέλια. Ἐσὺ φαίνεται πὼς δὲν ἐπῆρες εἶδησι καὶ ἔλειτουργε. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε καὶ νὰ χαρούμε.

Ὁ κόκκορας ἐκαμώθηκε, πὼς ἐχάρηκε γιὰ τὴν εἶδησι, μὰ δὲν τὸ ἐκουνόυσε ἀπὸ τὸ δένδρο. Ἦταν κόκκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἦταν σὰν τὸν κόκκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνῶσι.

—ὦ! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα γιὰ ν' ἀρχίσωμε τὸ γλέντι!

—Χμ! ἔκαμε ὁ κόκκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ, πρέπει νὰ ξυπνήσῃ ὁ θυρωρὸς νὰ ἀνοίξῃ. Δὲν βλέπεις, πὼς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Κτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσοῦδι σου γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ.

Χωρὶς, καλὰ-καλά, νὰ προφθάσῃ ἡ παμπόνηρη νὰ κάμῃ ὅ,τι τῆς εἶπεν ὁ κόκκορας, νὰ σου καὶ ἐπετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. Ἡ ἀλεποῦ ὅπου φύγῃ φύγῃ. Καταντροπια-

σμένη, πού τήν έκοροιδεψε ό κόκκορας,
έπῆρε δρόμο καί άκόμη τρέχει

Κι ό κόκκορας έπάνω στή βαλανιδιά ά-
κόμη γελάει.

(Έκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καί Α. Μεταλλινού)

76. Οί 'Αποκριές.

Ή τελευταία Κυριακή τῆς 'Αποκριᾶς
πλησιάζει. Ό Στέφανος μέ τούς φίλους του
άπεφάσισαν νά γίνουν πιερότοι, στρατη-

γοί, ναύαρχοι μὲ χρυσᾶ γαλόνια. Πῶς ὅμως νὰ γίνουν, ἄφοῦ στὸ χωριό τους δὲν ὑπάρχει οὔτε προσωπίδα νὰ ἀγοράσουν; Ὁ Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς ἄλλους:

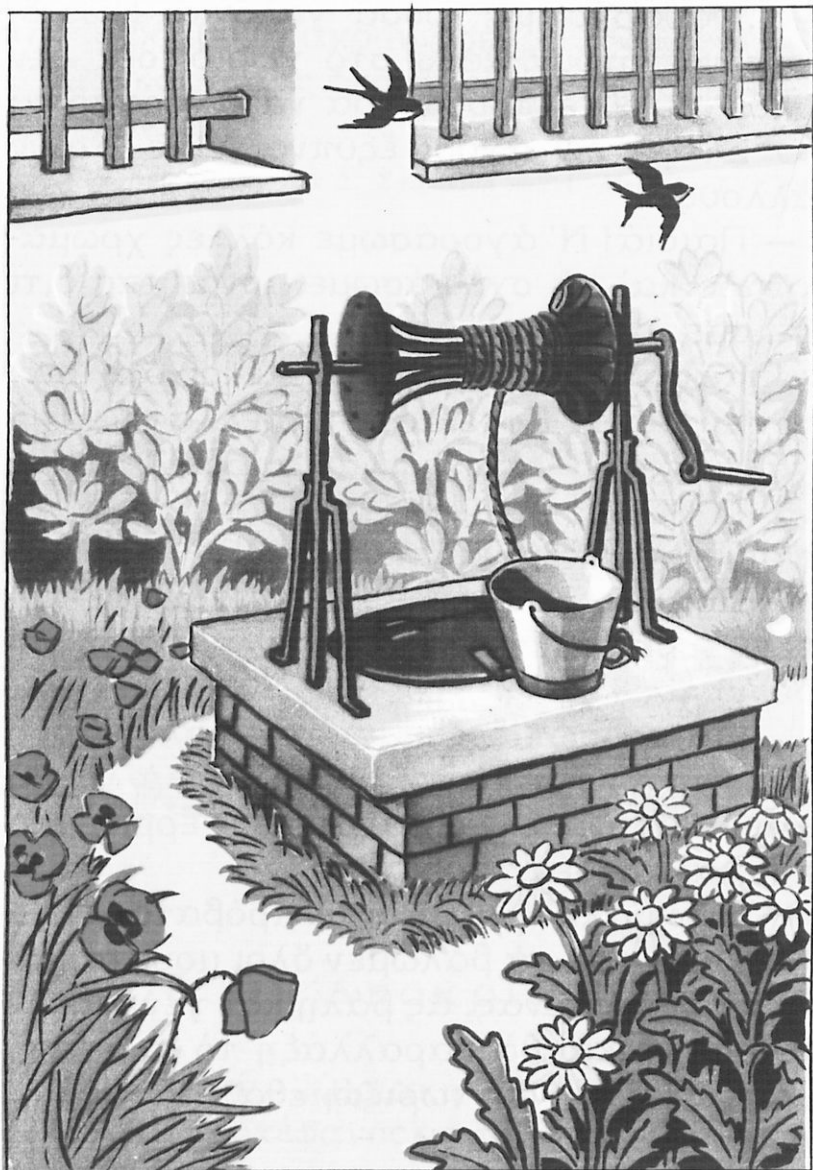
— Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωματιστές καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ,τι θέλομε.

Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἄρχισαν τὴν ἐργασία. Ἐφτειασαν καπέλλα ψηλὰ μὲ γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλλες γιὰ νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ στηθος, χαρτονένια σπαθιά.

Ὡσπου νὰ φθάσῃ ἡ Ἀποκριά, κάθε παιδὶ κάτι βρίσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φορεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ πρόσωπο χρωματιστές κόλλες, γιὰ νὰ μὴ γνωρίζωνται. Ὁ Στέφανος ὅμως ἔρριξε κάποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή.

— Ἐχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε. Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμεν ὅλοι μουστάκια. Ἄν θέλῃ κανένας, ἄς βάλῃ καὶ γένεια. Μὲ τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό μας καὶ δὲν θὰ γνωρίζωμεθα.

Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνθήσῃ ἡ πασχαλιά,
θὰ λειώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ ῥθοῦν τὰ χελιδόνια...

Στ. Μπολέτης

77. Τὰ χελιδόνια ἦλθαν.

Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐλυπόνταν, ποὺ ἔβλεπαν τὶς χελιδονοφωλιές ἀδειανές κι ἐρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους :

— Πότε, πατέρα, θὰ ἔλθουν τὰ χελιδόνια; Γιατί ἀργοῦν;

— "Οπου καὶ νὰ εἶναι, παιδιὰ μου, ἔρχονται. Ἀμα φθάσῃ ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν πάλι οἱ φωλίτσες τους.

— Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

— Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντάφυλλα, βιολέττες, κρίνα, γαρύφαλα. Θὰ εὐωδιάσῃ ὁ τόπος μὲ ὅλων τῶν λογιῶν τὶς μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολισθῇ μὲ χαλιὰ πολύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐτὰ μᾶς φέρουν τὴν ἄνοιξι καὶ τὰ λουλούδια.

— Μᾶς φέρουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγουδάκι τους, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα.

— Βέβαια, παιδί μου. Καὶ τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιά γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἀπὸ τὸ πρωὶ ὥς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς εὐχαριστοῦν, ποὺ τοὺς προσφέρουμε στέγη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐφώναξαν τὸ Χρῖστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ τρεῖς μαζὶ κάτι ἐκρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ στὴν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανένας δὲν ἄκουσε. Ἀλλ' ἀμέσως ὁ Χρῖστος ἐπῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἦταν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ὁ Χρῖστος προσεκτικὰ-προσεκτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τίς ἐκαθάρισε. "Ὅ,τι ἀπὸ τὴν πολυκαιρία εἶχε μαζευθῇ ἐκεῖ μέσα τὸ ἐπέταξε. Στὶς δυὸ εἶχεν εὖρει ξυλαράκια λεπτὰ, ἄχυρα, πτερὰ καὶ ξεραμμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

Ὁ ὑπηρέτης ἐκατάλαβε τί εἶχε γίνει. Τὸν χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρύο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τίς ψυχρὲς νύκτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ δική τους κακοφτειαγμένη φωλιά.

Ἐπειτα, σὺν ἦλθεν ὁ Μάρτης, μιὰ ἡμέρα ἀκούσθηκαν χαρούμενες φωνές χελιδονιών. Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐπετάχθηκαν γεμᾶτοι ἀπὸ χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλεπαν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι ἐκεῖνα ἐφαίνοντο χαρούμενα.

Τσιριτσιτσιλπ... τσιριτσιτσιλπ... ἐκελαδοῦσαν, σὺν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαδήματα!

78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὅλα τὰ παιδιὰ εἶχαν ὁμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. Ἐχάρηκαν, ποὺ τὰ εἶδαν νὰ ξαναγουρίζουν στὶς φωλιές τους.

— Σὲ μᾶς ἦλθαν δυὸ ζευγάρια, ἔλεγεν ἡ Καίτη. Ἐπετοῦσαν παντοῦ. Ἐβλεπαν ἀπ' ὅλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἴχαμε μονάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος τί λέτε; μπορεῖ νὰ κτίσουν καὶ δεύτερη;

Ὁ Κώστας, ποὺ ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

— Αὐτὸ θὰ γίνη, Καίτη. Τὸ ἓνα ζευγάρι, ποὺ ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εὐχарιστημένο. Ἐφέτος ἐσύστησε καὶ στὸ ἄλλο ζευγάρι νὰ κτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά.

Θέλουν νὰ εἶναι μαζί συντροφιά. Ἐν τοὺς ἔχαλουσες τῇ φωλιά, νομίζεις πὼς θὰ ἔρχονταν κι ἐφέτος;

— Κανένα δὲν θὰ ἐπατοῦσε, εἶπαν μερικὰ παιδιά.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἓνα παιδί, ὁ Νικολός, ἐκοκκίνισε. Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν ἐπάτησε χελιδόνι. Δὲν ἀκοῦσθηκε χελιδονιοῦ λαλιά. Καὶ εἶχεν ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ ἓνα περιβόλι γεμᾶτο ἀπὸ λαχανικά. Θὰ ἤμποροῦσαν ἐκεῖ τὰ χελιδόνια τόσες κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθαρίσουν.

Τὴν ὥρα, ποὺ ὁ Νικολός ἦταν κατακόκκινος, τὸν ἐρώτησεν ἡ Δεσποινιώ:

— Στὸ σπίτι σας ἦλθαν, Νικολό, χελιδόνια;

Τί νὰ εἶπῃ ὅμως αὐτός; Ἐξερόβηξε λίγες φορές καὶ ἀποκρίθηκε:

— Ὁχι, δὲν ἦλθαν ἀκόμα. Φαίνεται πὼς τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔλθουν. Καθυστέρησαν στὸ ταξίδι τους.

Ὁ Κώστας καὶ τὰ ἄλλα παιδιά τὸν ἐκοίταξαν περιέργα καὶ τοῦ εἶπαν:

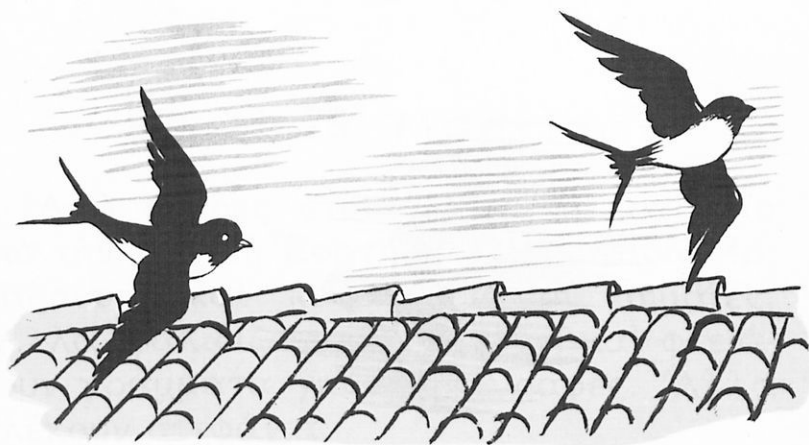
— Τί λές, καημένε Νικολό; Ἐρχονται ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιά

αὐτὰ φεύγουν μαζί καὶ ξαναγυρίζουν μαζί.
"Αν δὲν ἦλθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι
σας, δὲν θὰ ἔλθουν.

Ὁ Φάνης, ποὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικο-
λοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

— Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω, πὼς σέ
σᾶς δὲν ἦλθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά,
θυμοῦμαι, τὰ ἐκυνήγησες. Ἐχάλασες τὴ
φωλιά τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπά-
τησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἓνα λάστιχο καὶ
τὰ ἐσημάδευες. Πῶς περιμένεις τώρα νὰ
ἔλθουν:

Ὁ Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ
δὲν εἶπε τίποτε. Τὰ λόγια, ποὺ τοῦ εἶπεν ὁ
Φάνης, τοῦ εἶχαν γίνεи τὴν ὥρα ἐκείνη ἓνα
πολὺ καλὸ μάθημα.

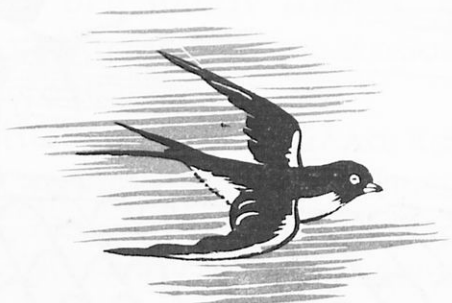

79. Ἡ χελιδόνα.

Ἦλθε, ἦλθε ἡ χελιδόνα,
ἦλθε πάλι ἡ μελιδόνα,
κάθισε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάδησε :

—Θάλασσα ἐπέρασα,
τὴν στεριά τὴν ξέχασα.
Κύματα καὶ ἄν ἔσκισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα.
Ἔφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
καὶ Σταυρὸ καὶ θημωνίτσα
καὶ ἦλθα τώρα καὶ ἡῦρα φύτρα
καὶ ἡῦρα χόρτα, σπάρτα, βλίτρα,
βλίτρα, βλίτρα, φύτρα, φύτρα.

Δημοτικὸ

80. Ἡ 25^η Μαρτίου.

Ἀπὸ ἡμέρες ἐτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἑορτή. Πολλὰ παιδιὰ ἐργάζονται καὶ κατασκευάζουν σημαῖες. "Ἀλλὰ ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτειάνουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές. "Ἀλλὰ πλέκουν στεφάνια.

Ἡ Τασία θὰ φτειάσῃ τὸ φωτοστέφανο γιὰ τὴν Παναγία. Αὐτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἡ Θυμιούλα. Αὐτὴ θὰ παραστήσῃ τὴν Παναγία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορίτσι. Ὅλο τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾷ.

— Παιδιά! ἡ ἑορτὴ μας πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ, λέγει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλείψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιασθοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δούλειές, ἐξήγησε:

— Στὶς 25 Μαρτίου ἑορτάζομε διπλὴ ἑορτή. Ἡ μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Εἶναι ποὺ κατέβηκεν ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

*Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...*

Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ Ἑορτὴ. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὸ 1821, οἱ πατέρες μας ἔλαβαν τὰ ὅπλα γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιά ἐρρίφθησαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα ἐτελείωσαν! Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλα ἦταν ἔτοιμα. Ἔτοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγραφές:

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

Τ' άγόρια έστόλισαν τήν αίθουσα μέ
τις εικόνες τών ήρώων του 21. Είχαν καί έ-
πιγραφές μέ γράμματα, πού έγραφαν:

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ

Τήν άλλη ήμέρα, πού ήταν του Εύαγγε-
λισμοϋ, όλο τó σχολείο έπήγε στην έκκλη-
σία. Ή σημαία έμπρός κυματίζει. Τά παι-
διά περπατοϋν τραγουδώντας:

*Όλη δόξα, όλη χάρι,
άγια 'μέρα ξεμερώνει...*

Τά τραγούδια ακούονται σέ όλο τó χω-
ριό. Έτελείωναν τó ένα, άρχιζαν τó άλλο:

Ζωσθήτε τ' άρματα, παιδιά...

Τά μάτια του κόσμου είναι καρφωμένα
έπάνω στη σημαία καί στα παιδιά, πού
τραγουδοϋν.

Νά! τώρα έφθασαν στην έκκλησία.
Στην δοξολογία, πού έγινε, ένας ιερο-

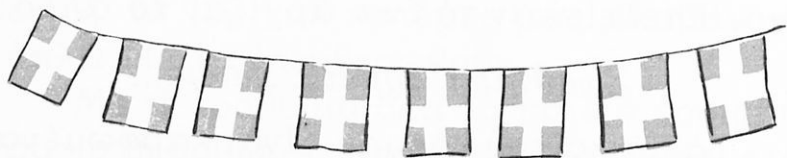
κήρυκας έβγαλε λόγο. Είπε για την Έλληνική Έπανάστασι, για τους ήρωες, τὰ εἶπεν ὅλα. Τί ὠραία πού ἐμίλησε! Τὰ παιδιὰ ἐτραγούδησαν τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι...

Στὸ τέλος τῆς δοξολογίας, ὅλοι ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο. Ἦλθαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν σχολικὴ ἐορτὴ. Ἡ αἴθουσα, ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ τοὺς ήρωες, τοὺς ἐμάγεψε ὅλους.

Ἡ ἐπιτυχία, πού εἶχαν τὰ παιδιὰ στὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, δὲν λέγεται. Ὅλοι ἐχειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά τους.

— Τέτοια ἐορτὴ ὅς μὴν ἐτελείωνε ποτέ, εἶπαν οἱ περισσότεροὶ τὴν ὥρα πού ἔφευγαν. Εὖγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιὰ μας, πού μᾶς ἐχάρισαν μιὰ τέτοια ἐορτὴ.

81. Ἡ ἐξοχή.

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι.
ἐδῶ στὴν ἐξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶναι χαρά!
μέσ' στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά!

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια.
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἴσκιος παντοτινός!

Ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλι
μὲ πλούτη ἐξοχή.

Ἄγγελος Βλάχος

82. Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα.

— Πότε κιόλας ἐπέρασεν ἡ Σαρακοστή, Πότε ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα; Καθόλου δὲν ἐκατάλαβα, εἶπεν ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιὰ της.

Ἡ Δαφνούλα τὴν ἐρώτησε:

— Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν λέγομε Μεγάλη;

— Γιατί, παιδί μου, τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ ἐχαλοῦσαν τὸν κόσμον ἀπὸ φωνές. Ἦταν ὁ Φώτης, ὁ Ἀλέκος καὶ ἄλλα γειτόνوپουλα αὐτά, ποὺ ἐφώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Εἰς τὴν μητέρα ἐφάνηκε πολὺ ἄπρεπο αὐτό. Τέτοια ἡμέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε γι' αὐτὸ κάτω καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρόνιμες:

— "Ἄν εἴχατε, παιδιὰ μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας νὰ ὑποφέρη, θὰ ἐκάνατε ὅ,τι κάνετε τώρα; Θὰ ἐγελοῦσατε, θὰ ἐτρέχατε, θὰ ἐγεμίζατε τὸν κόσμον ἀπὸ ξεφωνητά;

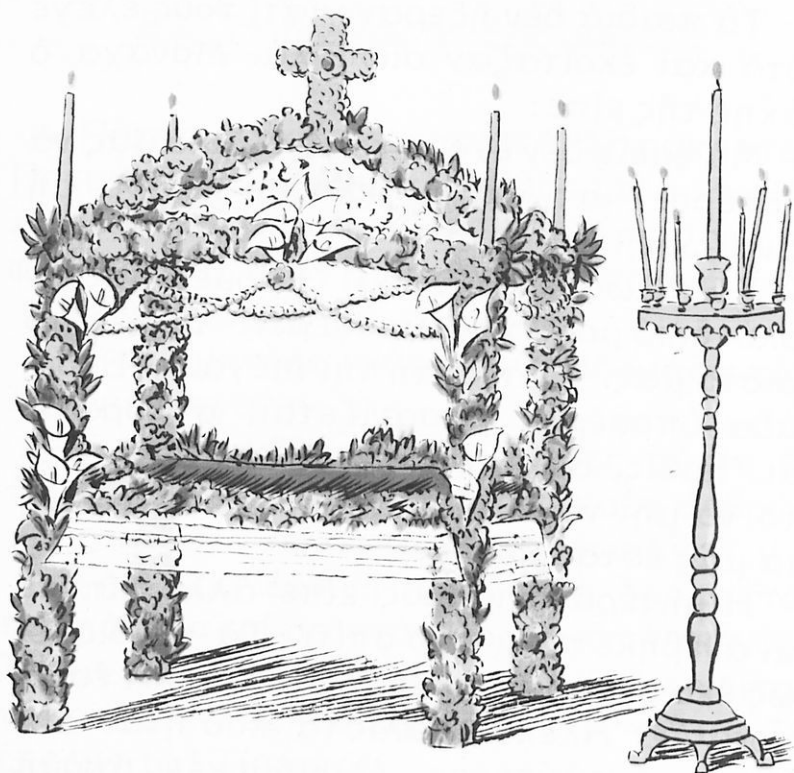
Τὰ παιδιὰ δὲν ἤξεραν γιατί τοὺς ἔλεγε αὐτὰ καὶ ἐκοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε:

— Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ ὑποφέρῃ. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζουμε;

— Καὶ ὅμως, παιδιά μου! "Ἐχομε κάποιον πολὺ δικό μας, ποὺ ὑποφέρει! "Ἐχομε τὸ Χριστό μας. "Ὁλη αὐτὴ τὴν Μεγάλῃ 'Εβδομάδα ὑποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνεται. Ἐμεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μὴν νοιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς ἐσταυρώθηκε.

Ἡ μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παιδιὰ ὅμως ἐκατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ ἐσιώπησαν. Ὁ Ἀλέκος μάλιστα, ποὺ ἦταν ἀπ' ὅλους μεγαλύτερος, ἐλυπήθηκεν ἀκόμη πιὸ πολὺ.

— Ἀλήθεια, παιδιά! "Ἐπρεπε νὰ τὸ συλλογισθοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ κτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμεν ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλῃ 'Εβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζουμε. "Ὅλες αὐτὲς τὶς ἁγίες ἡμέρες πρέπει νὰ εἴμεθα προσεκτικοί. Νὰ πηγαίνωμε στὴν ἐκκλησίᾳ καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ εὐλάβεια τὶς ἱερὲς τελετές.

83. Ὁ Ἐπιτάφιος.

Σὲ λίγες ἡμέρες ἦλθεν ἡ Μεγάλη Παρασκευή. Οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν πένθιμα.

Ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ἐρώτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτή. Ἐκείνη τοὺς εἶπε :

— Σήμερα, παιδιά μου, ἡ ἡμέρα εἶναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα ἐσταυρώθηκεν ὁ Χριστός μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησίᾳ νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἑσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλᾶτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς ἄμυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸ ὁ Ἰούδας. Ὕστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἔπιασαν, τὸν ἐδίκασαν καὶ τὸν ἐσταύρωσαν.

Ὅταν ἔλεγεν αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἦσαν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα ἐκτυποῦσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἄκουαν τὴν μητέρα καὶ ἦταν πολὺ λυπημένα.

Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς ἄμυγδαλιᾶς. Ἦταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάκρυ. Ἡ ἄμυγδαλιὰ τὸ ἔνοιωσε. Ἐκούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε :

— Ἀχ! τί κρίμα, ποὺ εἶχα ἀνθίσει ἔνωρις καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

— Ἐχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, ἐφώναξαν λυπημένες μερικὲς τριανταφυλλιές, ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

— Κι ἐγὼ ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιὰ φορτωμένη λουλούδια.

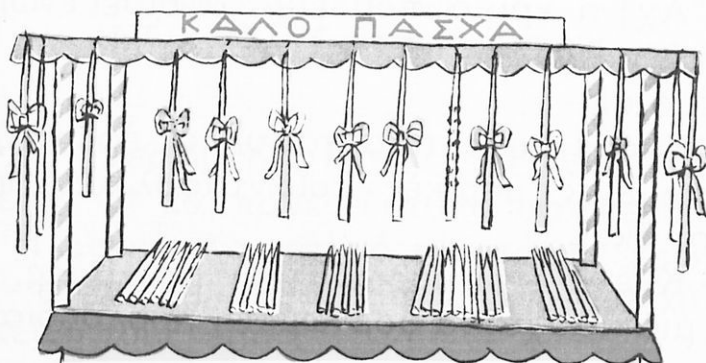
— Κι ἡμεῖς ἔχομεν ὠραίους κρίνους καὶ πανσέδες, ἐφώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

— Πηγαίνετε, παιδιὰ μου, νὰ πλύνετε καθαρὰ τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψετε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πᾶμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπεν ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης μαζὶ μὲ ἄλλα παιδάκια ἐστόλιζαν στὴν ἐκκλησίᾳ μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Ἐκεῖ κοντὰ ἐστεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὠραία αὐτὴ παιδικὴ ἐργασία.

Ὁ Χριστός, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾷ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστησι θὰ ἐδοκίμαζε τώρα, ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια!

84. Ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομεν ὅλοι αὐτὴ τὴν ἑορτὴ! Καὶ πιο πολὺ τὰ παιδάκια, πὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἢ μητέρα ἔρραψεν ἓνα φορεματάκι ὁλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι

γαλάζιο. Ἐορτάζει κιόλας ὁ Ἀνέστης τὴν ἡμέρα αὐτή.

— Στὴν Ἀνάστασι θὰ τὰ φορέσετε, παιδιά μου. Τότε, ποὺ θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἐκκλησία, εἶπεν ἡ μητέρα.

Μὰ νὰ καὶ ἡ Ἀνάστασις, ἦλθε. Ντάν! ντάν! ντάν! κτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσάνυχτα οἱ καμπάνες.

— Ἐλᾶτε νὰ ἑορτάσωμε τὴν μεγάλη ἑορτή. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστὸς μας, λέγουν οἱ καμπάνες.

Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμος. Ὅλοι τραβοῦν πρὸς τὴν ἐκκλησία. Ὁ Ἀνέστης κρατεῖ τὴν ἀδελφούλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί τους προχωρεῖ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴν μητέρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες τους, ποὺ εἶναι λευκὲς καὶ στολισμένες μὲ χρυσόχαρτο. Τί ὠραῖες ποὺ εἶναι!

Στὴν ἐκκλησία, ποὺ ἔφθασαν, ἐπροχώρησαν μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! Ὁ παπᾶς, λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ὠραία Πύλη, ἔψαλλε μὲ τὴν λαμπάδα του ἀναμμένη:

Δεῦτε λάβετε φῶς.

Ὅλοι ἐπήγαιναν καὶ ἀναβαν. Ἐπῆγε καὶ ὁ Ἀνέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν στὸν πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἅγιο φῶς.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος ἐβγήκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἐξέδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπᾶδες ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς ἐφωτίσθηκε. Τὰ ἀστέρια ἐφώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἐδῶ τὴ γῇ τὴν ἐφώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲ τί γλυκεῖα φωνὴ ἐδιάβασε ὁ παπᾶς σὲ λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη!

Μαζί του ἔψαλλε καὶ ὁλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο ἐγέμισεν ἀπὸ γλυκεῖες φωνές:

*Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.*

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζί μὲ τοὺς γονεῖς τους, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς ἐφύλαξαν ἄσβηστες καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς τους ἄναψε τὸ κανδήλι στὰ εἰκονίσματα. Ἐπειτα ἐπῆγε στὸ

ἄλλο δωμάτιο καὶ ἐπῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ αὐγά.

— Χριστὸς ἀνέστη! εὐχήθηκε κι ἐπρόσφερε σὲ ὅλους ἀπὸ ἓνα.

— Ἀληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσούγκρισμα ὁ Ἀνέστης ἐφάνηκεν ἀπ' ὅλους ὁ πιὸ τυχερός. "Εσπασεν ὅλων τὰ αὐγά. "Ολοι ἦσαν χαρούμενοὶ καὶ γελαστοί. "Επειτα ἔφαγαν καὶ τὴ ζεστή τους μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε καλὰ, ἐβγῆκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν τὸ ἄρνι. Ἐκεῖ ἐστρώθηκε τραπέζι πλούσιο, πασχαλινὸ καὶ τὸ γλέντι, ποὺ ἔγινε, ἐβάσταξεν ὦρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν μέρος καὶ ἄλλοι γείτονες. "Ενα παιδάκι, ὁ Ἀνδρέας, ἀπ' τὴ χαρὰ του εἶπεν ἓνα ποίημα.

85. Ἡ Πασχαλιά.

Ἦλθε πάλι Πασχαλιά
μὲ ἀγάπη καὶ φιλιά,
μὲ αὐγά καὶ μὲ ἄρνι.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλὰ,
τί γλυκίσματα πολλὰ,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή την Πρωτομαγιά.

— Ποῦ θὰ πᾶμε τὴν Πρωτομαγιά;

Ἀπὸ ἡμέρες ὅλο αὐτὸ ἐρωτοῦσαν τὰ παιδιά. Ἀλλὰ ἔλεγαν νὰ πᾶνε στὴν Λεύκα, ἄλλα στὴν ἄκρογιαλιὰ κι ἄλλα στὴν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καὶ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀπεφάσισαν νὰ πᾶνε στὴν Πλαγιαστή. Ἦταν ὠραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νὰ πᾶνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ὁ ἥλιος ἀκόμα δὲν εἶ-

χε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευθῆ στὸ σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ Κοσμάς, ὅλοι μὲ τὰ σακκουλάκια στὸ χέρι.

—“Ὅποιος ἄργήσῃ, δὲν θὰ τὸν πάρωμε, εἶχαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιός θ' ἄργοῦσε; Τόσες ἡμέρες ἐμελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα θὰ τὴν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἂν καὶ ἀγαποῦσε τὸν ὕπνο, ὅμως στὸ ξεκίνημα παρουσιάσθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἄρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέδες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι.

— Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγεν ὁ Δῆμος.

Μὰ ἡ μητέρα τὸν παρεκίνησε νὰ τὰ πάρῃ.

— Στὴν ἐξοχή, παιδί μου, ἡ ὄρεξις ἀνοίγει. Ἐπειτα θὰ βρεθῇ καὶ κανέννας μαθητής, ποὺ θὰ τύχῃ νὰ μὴν ἔχῃ καὶ τοῦ δίνεις.

Ἐξεκίνησαν τραγουδώντας. Στὴν πρωινὴ ἡσυχία, τὸ τραγούδι ἀκούόταν μακριά. Ἐξύπνησεν ὅλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ τὰ πουλάκια. Ὅσο ἐξεμάκρυναν τόσο καὶ ἡ ἐξοχὴ ἐγινόταν ωραιότερη. Ἐφυσοῦσε δροσερὸ ἀεράκι γεμᾶτο ἀπὸ λογιῶν λογιῶν μυρωδιές. Ὁλος ὁ τόπος ἦταν κατάφυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια καὶ ἀνθο-

στόλιστα δένδρα. Ἀρνάκια ἐβέλαζαν καὶ
κατσικάκια ἐβοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ
παιδάκια δὲν ἤξεραν τί νὰ πρωτοθαυμά-
σουν. Πιὸ κάτω ἐθυμήθηκαν τὸ τραγούδι
γιὰ τὸν Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγου-
δοῦν.

87. Ὁ Μάιος.

Ὁ Μάιος μᾶς ἔφθασε,
ἐμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προὔπαντήσωμε,
παιδιά, στὴν ἐξοχή.

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὁμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστός
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιὰ
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ὠραία φορεσιά.

Πᾶμε κι ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό,
μᾶς φθάνει ἓνα τριαντάφυλλο
κι ἓνα κλαρὶ χλωρό.

Ἄγγελος Βλάχος

Ἐπερπάτησαν ἄρκετὰ ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ περιβόλι. Ἦταν τὸ καλύτερο μέρος σὲ ὅλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δενδράκια σὰν στρατιωτάκια στὴ σειρά. Ὅλα καλοφυτευμένα, ἴσια στὸ ἀνάστημα, ἐγέμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ ἀνοιξιὰτικα λουλούδια. Ὅ,τι χρῶμα καὶ ὅ,τι λουλούδι ἤθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλοῦ πάλι ἦταν τὰ καρποφόρα, γεμᾶτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφοῦλες. Τὰ παιδιὰ τὸ ἤξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφθασαν καὶ τὸ εἶδαν ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

—Νὰ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! ἐφθάσαμε! ἐφθάσαμε! Ἄς πᾶμε μέσα νὰ τὸ ἰδοῦμε!

Ὁ δάσκαλος τοὺς ἐσύστησε νὰ μποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμμιά ζημιὰ. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δενδράκι.

Ὁ Λεωνῆς τοὺς ἐγύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωκε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα.

Τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, ἐτραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιὰτικα.

Ἔπειτα ἐπῆγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, νὰ ξεκουρασθοῦν. Ὄταν ἐσηκώθηκαν, ἐμάζεψαν λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, ἔφτειασαν στεφάνια, ἤπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ ἐχόρευσαν.

Τὸ μεσημέρι ἐκάθισαν νὰ φάγουν. Ἡ ἄνοιξις γιὰ τραπεζομάνδηλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἓνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὁμορφα ἀγριολούλουδα. Ἐπάνω σ' αὐτὸ ἄδειασαν τὰ σακκουλάκια, ποὺ ἦσαν γεμᾶτα μὲ διάφορα φαγητά: Αὐγά, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. Ὅ,τι ἤθελες ἔβλεπες στὸ τραπέζι, ποὺ ἔστρωσαν. Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ,τι καλύτερο ἤμποροῦσαν.

Ὄταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἦλθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἐξοχὴ ὥσπου ἐκόντευεν ἑσπερινός. Ὑστερα ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

— Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὥρα, ποὺ ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔλθωμε νὰ ἐορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιά στὸ περιβόλι σου.

89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστὸ εἶδ' ἓνα παιδάκι.

Ἦταν τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

Ἄχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.

Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!

—Ἄν μὲ κόψης, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελὸ παιδάκι,

τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ...

Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι!

Ἄχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυλ-
λάκι!

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου

90. Τὰ παιδιὰ βλέπουν τὸ χωριό τους.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλὴ. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ ἰδοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό τους.

Στὴν ἀρχὴ ἐχάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὁλόκληρο. Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦσαν ἄλλες μαυριδερές καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δένδρα τους ἐφάνταζαν πολὺ ὠραῖα.

Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ κτίριο τῆς ἐκκλησίας ἐφαινόταν. Οὔτε τὰ σπίτια ἐξεχώριζαν οὔτε οἱ δρόμοι οὔτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

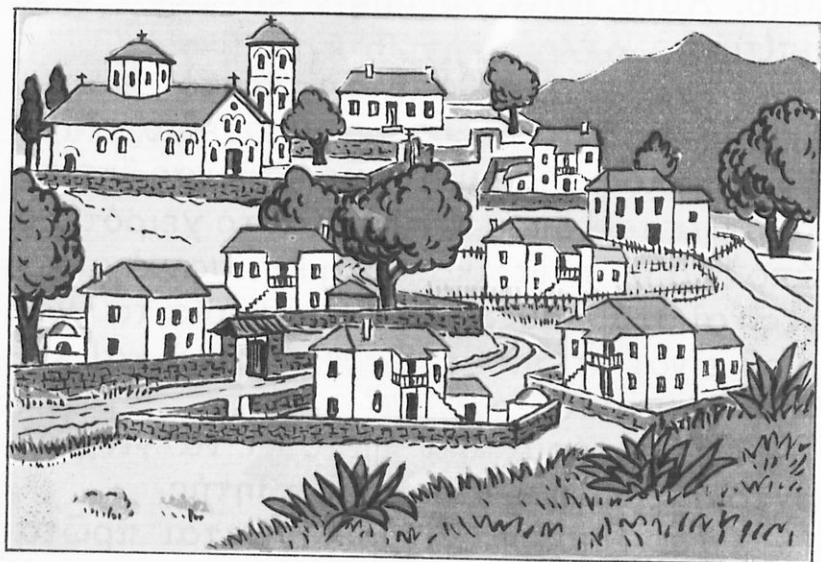
— Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἂν ἦταν κτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔκτισε τὸ σπίτι του ὅπου ἤθελε. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα σὲ κεντρικὰ μέρη ἔκτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ εἶναι κτισμένη σὲ πολὺ καλὴ καὶ κατάλληλη τοποθεσία.

— Τώρα, κύριε, δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ σχέδιο; ἐρώτησε κάποιος μαθητής.

— Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὕστερα οἱ οἰκοδομές. Τώρα οἱ οἰκοδομές ἐκτίσθηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνη; Γιὰ τὰ σπίτια, ποὺ τώρα θὰ κτισθοῦν, κάτι μπορεῖ νὰ γίνη. Ἀλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ εὐρίσκωνται ὥσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρῖμα! Ὅλα σχεδὸν τὰ χωριὰ στὸν τόπο μας εἶναι χωρὶς σχέδιο φτιαγμένα. Ἀκόμα καὶ ἄρκετὲς πόλεις. Καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτὴ πολὺ τὰ ἀσχημίζει.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἓνα δάσος. Κι ὁ δάσκολος μὲ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν νὰ τὸ ἴδουν.

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους καὶ ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

— Τὸ ἱερό μας ἐκκλησάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἔρημιὰ ὀλομόναχο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δένδρα. Τοὺς τοίχους τοῦ γῦρο - γῦρο τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ αἰγόκλημα καὶ ὁ κισσός.

— Καὶ ὅμως τὰ κανδήλια τοῦ εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιὸς νὰ τὰ ἀναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἔρημιὰ; εἶπε κάποιο παιδί.

— Τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποὺ ἔχουν ἴλιγο πιὸ ἐπάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου - κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Εὐρέθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάπτισι. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπαῶς, ποὺ τὸν ἐκάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ κανδήλια.

Ἦστερα εἶδαν τὸ δάσος.

Σὰν ἀδελφάκια ἦταν τὰ δένδρα του μαζι-μαζί. Χιλιάδες δένδρα, ἀλογάριαστα. Πεῦκα, ὄξυές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα ἐκοίταζε πιὸ πολὺ τὶς ὄξυές.

— Μοῦ ἀρέσουν οἱ ὄξυές, ἔλεγε.

— Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ Παντελῆς. Εἶναι φουντωτὰ σὰν ὀμπρέλλες.

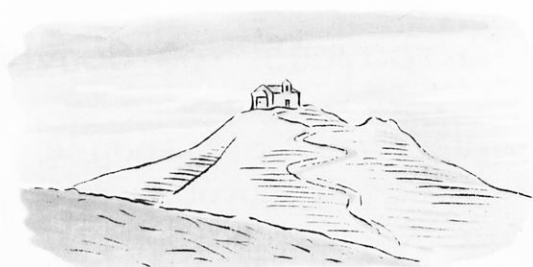
ἝΑλλα παιδιὰ ἐκοίταζαν τὰ πουλιά, ποὺ ἐκελαδοῦσαν καὶ ἐτρύπωναν στὰ φύλλα.

— Τὸ δάσος αὐτό, παιδιὰ μου, εἶναι γιὰ τὸ χωριό μας θησαυρός. ἝΑν δὲν ἦταν, δὲν θὰ εἶχαμε τόσα νερά. Οὔτε τὴ δροσιά, ποὺ ἔχει. τὼρα τὸ χωριό μας.

ἝΥστερα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε γιὰ τοὺς ξυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

ἝΑμα ἐτελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ ἐτραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθέ-να ἔλεγε ὅποιο ποίημα ἐθυμόταν. ἝΗ Θά-λεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. ἝΗ Ἰσμήνη τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

92. Τὸ ἐκκλησάκι.

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἔρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ,
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾶ.

Ἕνα κανδήλι θαμπερὸ
καὶ ἕναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾷ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἄγγελος Βλάχος

93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στὰ γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

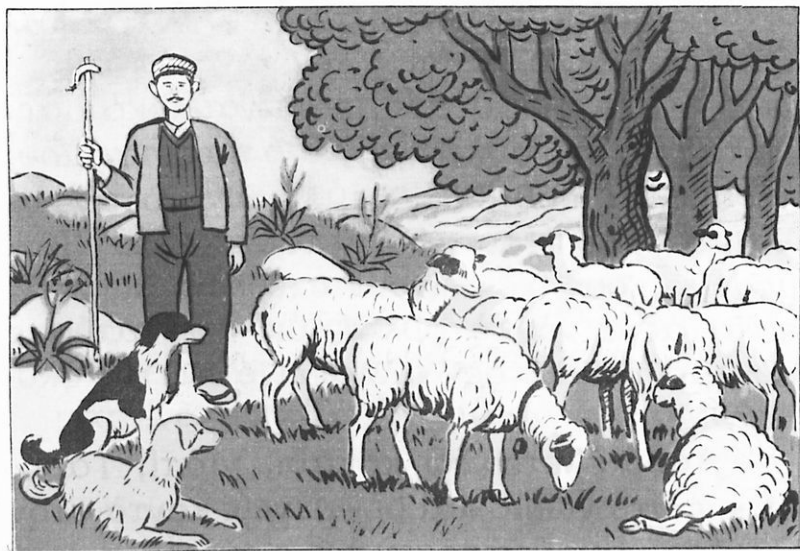
Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ,
ποῦ μᾶς προσμένει ὠραία
ζωὴ μαγευτική.

Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερά
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά.

Οἱ πέρδικες στὰ πλάγια
κι ὅπου δενδρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
ποῦ τὴν ψυχὴ ἀνεβάζει
στὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ.

Στέλιος Σπεράντσας

94. Τὸ κοπάδι.

Κάποια ἡμέρα ἐπῆγαν πάλι τὰ παιδιὰ στὴν ἐξοχὴ καὶ εἶδαν ἓνα κοπάδι πρόβατα. Ἔτρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

Ὁ βοσκὸς ἐστεκόταν καὶ τὰ ἐφύλαγε. Κοντὰ του ἐστέκονταν καὶ δυὸ σκυλιὰ.

— Τί μεγάλοι σκύλοι! εἶπαν μερικὰ παιδιά!

— Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπεν ἓνα ἄλλο παιδί. Ἐδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. Ἄν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλιὰ, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλαβε τὸ λόγο ἓνα ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

— Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας. Αὐτός, ποὺ τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου. Τὰ σκυλιά, ποὺ βλέπετε, εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα, ποὺ ἔχουν ἐδῶ οἱ τσοπάνηδες. Καὶ μοναχὰ τους ἂν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλιά.

— Ἀφοῦ ἔχετε ἐδῶ κοπάδι, γιατί, Τάσο, μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν πατέρα σου; ἐρώτησεν ἡ Φανούλα.

— Γιατὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάσθηκε νὰ μᾶς κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸ χωριό, γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ ποὺ δὲν ξέρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

— Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς εἰπῇς, ἂν εἶναι λύκοι ἐδῶ, ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἓνας μαθητής.

— Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Τάσος. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ κρυφθοῦν λύκοι. Κάθε τόσο κάνουν ζημιές στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

— Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ἐρώτησεν ὁ Σταῦρος.

— Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἕνα μας τὸν σκύλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολὺ. Ἔχει πολλὰς φορές παλέψει μὲ λύκους καὶ τοὺς ἐνίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ δαγκωματιὰς τῶν λύκων. Ἐπειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίσῃ, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή. Ἀμα γέρνῃ ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ξέρει τὰ ἄρνάκια μας ἕνα-ἕνα. Τὰ ἀγαπᾷ σὰν παιδάκια του.

95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροί.

— Ὅταν τὰ σκυλιὰ εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος, αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἕναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξῃ τάχα ἕνα πρόβατο. Τὰ σκυλιὰ τὸν κυνηγοῦν. Αὐτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλιὰ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλακτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

— Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο;

— Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὐτὸς εἶναι ἀπ' αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραί-

νει ποτέ από τὸ κοπάδι. Οὔτε καὶ γαυγίζει τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ ποιοὺ μέρος φυλάει. Ἔτσι νομίζουν, πῶς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχθῇ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἓνα λιβάδι. Δὲν εἶναι ἡμέρες πολλές, ποὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἓνα γάιδαρο. Ἐβοσκοῦσεν ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἦταν μιᾶς γυναίκας πτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ ἐφύλαγαν σκύλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ἐξεγέλασαν.

— Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπαν πολλὰ παιδιά.

— Καλὰ εἶναι νὰ τὸν ἰδοῦμε, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Ἄλλη φορά, ὅταν κάμωμε ἐκδρομὴ, θὰ ἀνεβοῦμε ὥς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν ἰδοῦμε. Ἀξίζει νὰ γνωρίσωμε ἓνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλί.

Ὑστερα τὰ παιδιά ἐρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῶα, ποὺ εὐρίσκονται στὸ δάσος, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

— Ἐδῶ εὐρίσκονται καὶ ἀλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

— Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ἐρώτησεν ἡ Σταθούλα.

— Εἶναι κάτι ζῶα σὰν γάτες, ἀλλὰ πιὸ λεπτά. Ἔχουν οὐρὰ μεγάλη, φουντωτὴ καὶ τὰ κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέρμα τους. Γίνεται μὲ αὐτὸ ὠραία γούνα.

— Καὶ οἱ ἄλεποῦδες ἔχουν καλὸ δέρμα γιὰ γοῦνες, εἶπεν ἡ Σταθοῦλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γούνα ἄλεποῦς.

— Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπεν ὁ Τάσος γιὰ τοὺς λύκους καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἡ ὥρα ἐπέρασε. Καίρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριό μας, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

96. Ὁ καημένος.

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γάιδαρος βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποῦ δὲν ἦταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δυό του αὐτιά κουνοῦσε
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε
ὁ καημένος.

Τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε
ὁ καημένος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

97. Κτίσται καὶ μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ συνεννοήθηκαν νὰ κτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἓνα καινούργιο χωριό. Ἀλλὰ νὰ ἔχη σχέδιο. Ἐνθυμοῦνται ποὺ ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε ἔπει, πῶς τὸ δικό τους χωριὸ δὲν εἶχε σχέδιο.

Αὐτὸ ποὺ θὰ κτίσουν νὰ μὴν ἔχη στρωμαγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενοὺς. Νὰ ἔχη πλατεῖες, βρύσες καὶ ὠραῖες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ᾤσαν τὰ καλύτερα κτίρια. Ἐπίσης κτίρια καλὰ θὰ ᾤσαν τὸ κοινοτικὸ κατὰστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο.

— Ἐμεῖς θὰ εἴμεθα οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο.

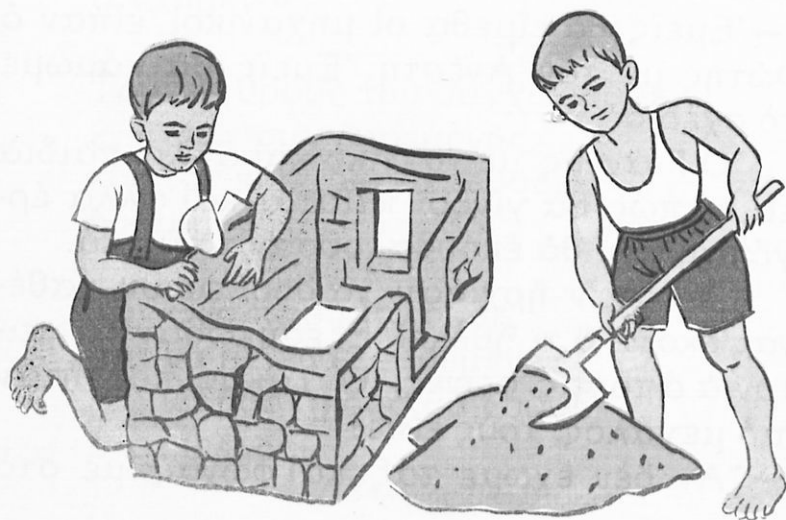
Ὁ Γιάννης μὲ τὸ Νίκο καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν πῶς θὰ γίνουν κτίσται καὶ ἄλλα ἐργάται, ποὺ θὰ ἐκουβαλοῦσαν τὰ ὑλικά.

Μὰ ὅταν ἤρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε ὅ,τι ᾔθελε. Ἐξεσήκωσαν τὴ γειτονιὰ ἀπὸ τὶς φωνές. Ὁ Τάκης, ποὺ ᾤταν πρὶν μεγάλος, τοὺς εἶπε:

— Ἄν δὲν ἔχωμε τάξι καὶ φωνάζωμε στὸ

κτίσιμο, δὲν θὰ κάμωμε τίποτε. Νὰ βάλωμε ἓνα πρωτομάστορα καὶ σ' αὐτὸν ν' ἀκοῦμε ὅλοι.

Ἔβαλαν τὸ Φῶτη. Τί ὠραῖα τώρα ὁ Φῶτης ἐκανόνισε τὴ δουλειά! Οἱ κτίσται ἔκτιζαν. Οἱ ἐργάται ἐκουβαλοῦσαν ὑλικά. Οἱ μηχανικοὶ ἐγύριζαν κι ἔβλεπαν. Ὅλα ἐγίνοντο μὲ ἡσυχία καὶ τάξι. Τὰ πιὸ πολλὰ σπίτια τὰ ἔκτισαν μονόπατα. Μερικὰ δίπατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν σταυρό. Στοῦ σχολείου τὴν στέγη μιά σημαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δὲν ἐπρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δένδρα στὸ χωριουδάκι τους.

98. Τὸ δενδροφύτευμα.

“Όταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐμαζεύθηκαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἄρχισαν νὰ συζητοῦν τί δένδρα θὰ βάλουν.

— Βερυκοκκιές νὰ φυτέψωμε, ἔλεγεν ὁ Λάζαρος. “Όταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε καὶ βερούκοκκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾶς στὸ δρόμο, ν’ ἀπλώνῃς τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβῃς βερούκοκκα;

Ἡ Εὐθαλία ἐπροτιμοῦσε κερασιές.

— “Όταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ ὁμορφιά.

Κάποιο ἄλλο παιδὶ εἶπε κάτι καλύτερο:

— Τὰ δένδρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπὸ. Καρποφόρα δένδρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὅχι στοὺς δρόμους. Ἐμεῖς θὰ φυτέψωμε δένδρα γιὰ στολισμὸ

καὶ γιὰ ἴσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλω-
με ἄκακίες καὶ εὐκαλύπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλε-
γραφετή, ἐσυμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή.
Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἄρκετὰ μέρη τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ τέτοια δένδρα εἶχεν ἰδεῖ σὲ πολ-
λὲς πόλεις.

Πόσο ὠραῖα ἄρχισαν τώρα τὸ δενδρο-
φύτευμα! Καθόλου φωνές. "Ἡσυχα-ἥσυχα
ὅλοι οἱ δρόμοι ἐδενδροφυτεύθηκαν. Ἀντὶ
γιὰ δένδρα, τὰ παιδιὰ ἐμεταχειρίσθηκαν
φυλλαράκια, ποὺ ἐπρασίνιζαν. Ἦταν ἴδια
μὲ δένδρα. Σὲ ὠρισμένα κεντρικὰ μέρη
ἔφτειασαν καὶ μικροὺς κήπους. Ἐκεῖ μαζὶ
μὲ τ' ἄλλα λουλούδια ἐφύτεψαν καὶ ὠ-
ραῖες τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἦταν ἐκα-
τόφυλλες.

— Καλὰ τὰ ἐφύτεψαμε. Μὰ ποιὸς θὰ τὰ
ποτίζει καὶ θὰ τὰ φυλάη; ἐρώτησεν ἓνα ἄ-
γόρι.

— Θὰ τὰ φυλάη ὁ Πρόεδρος, ποὺ θὰ εἶναι
στὴν Κοινότητα. Δικὴ του εἶναι αὐτὴ ἡ δου-
λειά, εἶπαν ἄλλα παιδιὰ.

Μεγάλῃ χαρὰ ἐδοκίμασαν, ποὺ εἶδαν
τὸ χωριό τους καὶ δενδροφυτευμένο. Τώρα
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. "Ὅλα τὰ εἶχε. Ἦταν
ἓνα χωριὸ καινούργιο, μὲ ὁμορφο σχέδιο.

99. "Ένα κοριτσάκι με καλούς τρόπους.

Ἡ Ἀσπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατί εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη κι εὐγενική. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιάς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾷ. "Ὅπου τοὺς εὐρίσκει, τοὺς φέρεται εὐγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾷ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν μιλῇ μὲ μεγαλυτέρους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τίς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

— Καλημέρα σας, κύριε Νίκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἄνεργο. "Αν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθεῖ τὴ μητέρα του.

— Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ἔρωτᾷ ἡ Ἀσπασία.

Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὐκολες ἐργασίες. Πολλὲς φορές τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ὠραία πού δίνει στὸ μπακάλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίσῃ!

— Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέγει. Ἡ μητέρα μου εἶπε νὰ μοῦ δώσης μιὰ ὀκτὰ ζάχαρι

καὶ δυὸ κουτιὰ σπέρτα. Ὅριστε καὶ τὰ χρήματα.

Ὁ μπακάλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώνια καὶ κάπου-κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ ρέστα.

— Πρόσεχε, Ἀσπασία, νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

— Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέχω. Χαίρετε.

Καὶ ὅταν φθάνη σπíti της, δίνει σωστὸ λογαριασμὸ στὴν μητέρα.

Μιὰ ἡμέρα, ἡ θεία Ἑλένη ἐπῆρε μαζί της τὴν Ἀσπασία καὶ ἐπῆγαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Ἡ κυρία αὐτὴ εὐχαριστήθηκε, ὅταν εἶδε τὸ εὐγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια ἦταν ἐκεῖνα! Τί προσεκτικὲς ἀπαντήσεις ποὺ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ ἐπῆρε τὸ γλυκό, ποὺ τοῦ προσέφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε ὅλο μαζί λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἔκοβε λίγο-λίγο, μὲ τὸ κουταλάκι. Ἐπῆρε προσεκτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὔτε στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ροῦχα καὶ στὸ πάτωμα.

Ὅλη τὴν ὥρα, ποὺ ἐμιλοῦσαν οἱ μεγάλες κυρίες, ἡ Ἀσπασία ἐκαθόταν φρόνιμα-φρόνιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἡ κυρία Κλεοπάτρα, τὴν ἐπῆγε σ' ἓνα μικρὸ

δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦσαν δυὸ ζωντανὰ κουνελάκια. Ἦσαν καὶ δυὸ ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιάς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχεν ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῶα. Τὰ ἔπιαναν, ἐτραβοῦσαν τ' αὐτιά τους, τὰ ἐκυνηγοῦσαν κι ἐκεῖνα τὰ δυστυχισμένα δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχθοῦν. Ἡ Ἀσπασία ἐπῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωκε καὶ γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ ἐχάιδεψε.

— Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸ καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλᾶτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Ἔτσι ποὺ τὰ κάνετε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν μαζί μας.

“Ὅταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία ἐχαιρέτισαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε :

— “Ὅταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἓνα ὄμορφο κουνελάκι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει καλοὺς τρόπους. Ὅταν ξανὰ ἔλθῃς, κυρία Ἐλένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρῃς πάλι τὴν Ἀσπασία.

100. Παιγνίδια μὲ τὸ νερό.

“Όταν ἀρχινᾷ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, πὺ περνᾷ ἓνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν μὲ τὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκοῦλες, ψαρεύουν.

— “Ἡσυχὰ νὰ παίζετε, τοὺς λέγουν οἱ μητέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχά σας. Μπορεῖ νὰ κρυώσετε.

Ὁ Νῖκος φτειάνει καραβάκια ἀπὸ χαρτί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ! ταξιδεύουν.

— Εἶμαι καπετάνιος, λέγει ὁ Νῖκος. Κάνω ταξίδια. Πηγαίνω σὲ ὅλον τὸν κόσμον. Οὔτε τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὔτε τὰ κύματα.

Ὁ Λουκᾶς ἔχει μανία μὲ τὸ ψάρεμμα. Παίρνει ἓνα καλάμι, δένει ἓνα ἀγκίστρι καὶ ψαρεύει.

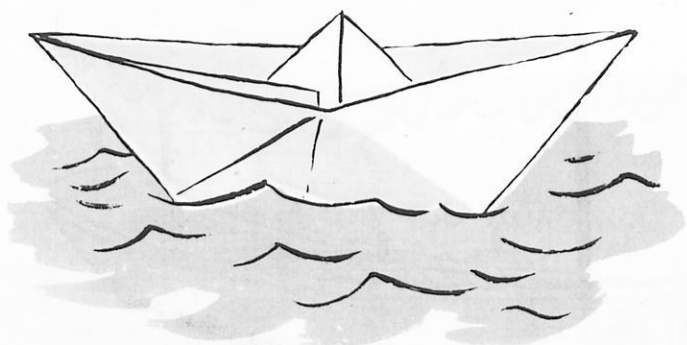
— “ὦ! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! Ἐγέμισα ὁλόκληρο πανέρι. Ποιὸς θὰ τὰ πάρῃ νὰ τὰ πωλήσῃ; λέγει στὴν συντροφιά του.

— Ἐγὼ! πετιέται ὁ Παντελῆς. Ἐγὼ μπορῶ καὶ φωνάζω δυνατὰ: Ψάρια! Πάρτε φρέσκα ψάρια.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζῃς καὶ νὰ κάνῃς λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λου-

κᾶς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θᾶνο γιὰ πωλητή.

Καὶ δίνει στὸν Θᾶνο τὸ γεμισμένο πανεράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. Ἔχει πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

101. Ὁ βαρκάρης.

Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τραγουδιστή:

— Βαρκάρης ἐδῶ! Βάρκα γιὰ περίπατο!

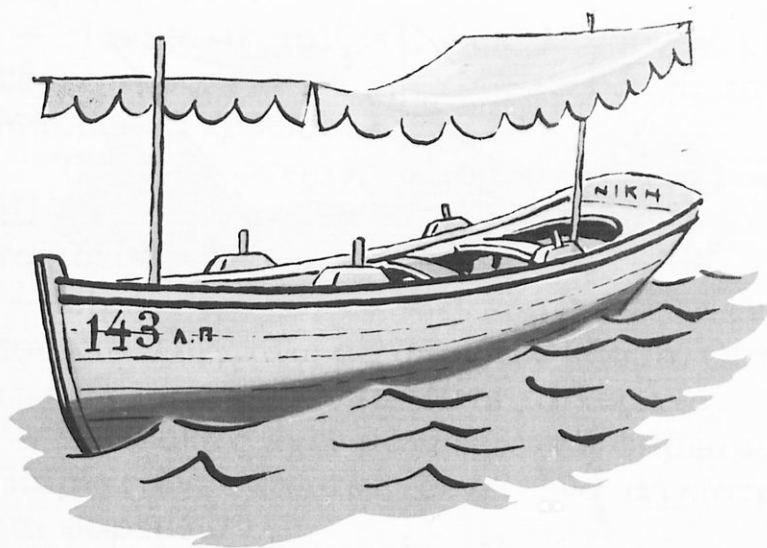
Εἶναι ὁ Ἀνδρέας αὐτός, ποὺ φωνάζει. Ἡ βάρκα του ἔχει καὶ κουπιά, ἔχει καὶ παννάκι. Ἕνα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἡ

βάρκα τοῦ Ἀνδρέα. Καὶ ὅπως αὐτὸς εἶναι
ξυπόλυτος, μοιάζει σὰν βαρκάρης.

— Καλέ, πόσα θέλεις γιὰ ἓναν περίπατο;
λέγει ἡ Ἀλίκη.

— Ἕνα δεκάρικο.

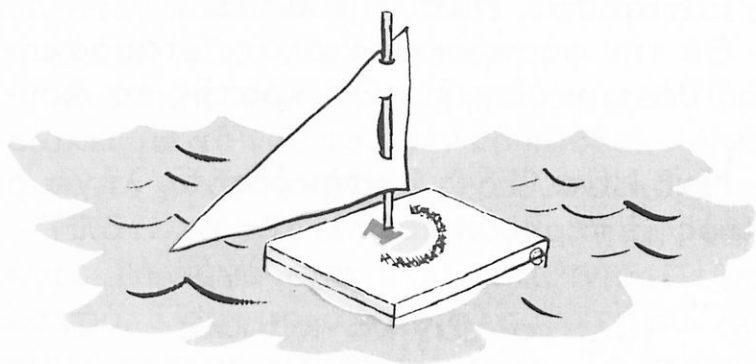
— Ἕνα δεκάρικο! Εἶναι πολλά, ἀπαντᾷ τὸ
κορίτσι.

Μὰ τὴν ὥρα πού ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε
κάτι. Τὸ χαρτόνι ἔλειωσε καὶ ἡ βάρκα δια-
λύθηκε.

— Πάει ἡ βαρκούλα μου! φωνάζει ὁ Ἀν-
δρέας. Τώρα τί θὰ γίνω;

— Τυχερὴ ἦμουν, πού δὲν ἐμπῆκα, λέγει ἡ
Ἀλίκη. Ἀλλοίμονό μου, τί θὰ ἐπάθαινα.

102. Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ αὐλακιοῦ εἶναι καὶ ὁ Σταυράκης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα μικρὸ παιδάκι. Καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ἔχῃ μιὰ βάρκα. Μαζεύει πετρίτσες καὶ τὶς βάζει στὸ νερό. Θέλει σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κάμῃ νὰ σταθοῦν. Αὐτὲς ὅμως μπλούμ! βυθίζονται στὸν πάτο. Μαζεύει ἄλλες πιὸ πλατειές. Μὰ κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δὲν ξέρεي ὁ Σταυράκης, πὼς στὸ νερὸ οἱ πέτρες δὲν στέκονται.

— Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω κάτι, ποῦ δὲν βουλιάζει, τοῦ λέγει ἡ Νίνα.

Καὶ τοῦ δίνει ἓνα κουτὶ ἀπὸ τσιγάρα.

Ὁ μικρὸς τ' ἀφήνει στὸ νερὸ καὶ λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπὸ χαρά. Βλέπει, πὼς τὸ κουτὶ πλέει. Ἔγινε βάρκα.

— Εὐχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέγει.

— Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη. Ἐσὺ θὰ τὴν ὁδηγῇς. Θὰ κρατῇς τὰ κουπιά.

— Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὁδηγῶ, λέγει ὁ μικρὸς μὲ περηφάνεια.

103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

Μὰ τὸ ὠραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τάσος. Ἔχει ἓνα μαγικὸ καράβι. Αὐτὸ εἶναι ἓνα αὐγὸ, ποὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

— “Οποῖος κατορθώσῃ καὶ κάμῃ τὸ αὐγὸ νὰ μείνῃ στὸν πάτο θὰ τοῦ τὸ χαρίσω, λέγει ὁ Τάσος.

“Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐδοκίμασαν. “Ὅλα τὸ ἐπῆραν καὶ τὸ ἐβύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὅμως τὸ ἄφηναν, τάκ! ἀνέβαινε.

— Ἀλήθεια, εἶναι μαγικὸ. Κάποια δύναμι ἔχει, ποὺ τὸ σπρώχνει ἑπάνω, παρετήρησαν τὰ παιδιὰ.

— Σὲ λίγο θὰ ἔχωμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἓνα καράβι μαγικὸ, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημητρώ.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἓνα αὐγὸ.

Ἀλλὰ, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, ἐπῆ-

γαν στὸν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγὸ τοῦ Τάκης πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

Ὁ Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. "Ὅ,τι βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του δὲν τὸ κρύβει. Ἀγαπᾷ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιά.

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ μυστικό μου, τοὺς λέγει. Τὸ αὐγὸ μου στέκεται, γιατί εἶναι ἐλαφρό. Εἶναι μοναχὰ ἢ φλούδα. Τοῦ λείπουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἄσπράδι. Τὸ ἐτρύπησα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ἐρρούφηξα, εἶπε γελῶντας ὁ Τάκης. "Ὅποιος θέλει καράβι μαγικὸ ἄς ρουφήξῃ ἓνα αὐγὸ.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὰ παιδιά τὸν ἐμιμήθηκαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο ἀρμένιζαν ἐπάνω στὸ νερό. Ὁ Τάκης χαίρεται, ποὺ βλέπει τόσα παιδιά νὰ παίζουν εὐχαριστημένα.

— Χόπ! Χόπ! φωνάζουν. Καὶ καμαρώνουν τὰ καράβια τους, ποὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι ὁ γέρο - Νικολός, ποὺ ἦταν στὰ νιάτά του καπετάνιος ἀληθινός. Ἐχάρηκεν ὁ γέροντας, ποὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιά μὲ τὸ νερὸ ἥσυχα, καὶ τοὺς εἶπε:

— "Ἀμποτε νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ γίνετε καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα. Νὰ δοξάσετε τὴν Ἑλλάδα μας.

104. Τραγούδι θαλασσινό.

Στὸν οὐρανὸ φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί.
Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρι
τὴν ἄμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,
νὰ πᾶμε μὲ κουπιά.

Φύσα δροσᾶτο ἄγέρι,
ν' ἀνοίξωμε παννὶ
κι' ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεράϊδα γαλανή.

Τὸ κῦμα μουρμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἄφρὸ
κι ἓνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιά ἔλαφρό.

Ἐμπρός, θαλασσοπούλια,
τραβᾶτε στὸ βοριᾶ
κι ὥς νὰ βυθίση ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στέλιος Σπεράντσας

105. Τὰ χηνόπουλα.

Στὸ αὐλάκι, ποὺ παίζουν τὰ παιδιὰ, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρᾶ - Σταματίνας. Δώδεκα ἄσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιῆς ποὺ κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νῆκος, ὁ Τάκης καὶ ἄλλα παιδιὰ περνοῦν πολλές φορές τὴν ὥρα μαζί τους.

— Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ἔρωτᾷ ἡ Μαρία.

— "Ἐτσι τὰ ἐκάνονισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέγει ἡ κυρᾶ - Σταματίνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριά δύσκολα περπατοῦν.

— Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρώγουν, κυρᾶ - Σταματίνα;

— "Ὅσο εἶναι μικρά, τρώγουν ζυμωμένα πίτουρα, ποὺ εἶναι μαλακά. "Ὅταν μεγαλώσουν, τρώγουν ὅ,τι τύχη. "Αν δὲν τοὺς δώσης, ξεσηκώνουν τὴ γειτονιά ἀπὸ φωνές. Ἀγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. "Αν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελαίνονται. Γι' αὐτὸ καὶ κάνουν αὐτὲς τὶς βουτιῆς στὸ νερό. Καὶ βάτραχο, ἂν πετύχουν, δὲν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη, ἡ μεγάλη χήνα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή :

— Χί! χί! χί! ἐφώναξε κι ἄνοιξε τὰ πτερὰ της.

“Ένας σκύλος ἐφάνηκε στὸ δρόμο νὰ ἔρχεται καὶ ἡ καημένη ἐφοβήθηκε γιὰ τὰ παιδάκια της. Ἡ Σταματίνα ἐσηκώθηκε καὶ τὸν ἐκυνήγησε. “Υστερα ἔδειξε στὰ παιδιά ἓνα αὐγὸ χήνας.

— “Όσοι δὲν ἔχετε ἰδεῖ αὐγὸ τέτοιο, κοιτάξετέ το. Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ γεννοῦν ὅπου τύχει. Αὐτὸ μοῦ τὸ ἐγέννησαν στὸ δρόμο. Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἀρκετὰ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ αὐγὸ τῆς ὄρνιθας. Εἶναι καὶ λίγο σκοῦρο.

— Νά! ἓνα τέτοιο γίνεται ὠραῖο μαγικὸ καράβι, εἶπεν ὁ Νῖκος.

Σὲ λίγο, ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χηνόπουλά της στὸ σπίτι. “Ένα ἀπ’ αὐτὰ στὸ δρόμο ἔπεσε ἀνάσκελα. “Αν δὲν τὸ ἐσήκωνε ἡ γυναῖκα, μποροῦσε νὰ ψοφήσῃ ἐκεῖ. Μόνο του ἦταν ἀνίκανο νὰ σηκωθῇ.

— “Ωσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολλὴ προσοχή, εἶπεν ἡ Σταματίνα στὰ παιδιά. Σᾶς παρακαλῶ, ὅταν ἔρχονται ἐδῶ στὸ αὐλάκι, νὰ μοῦ τὰ προσέχετε.

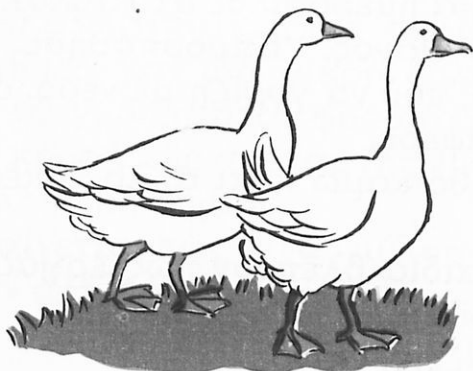
106. Οἱ χῆνες.

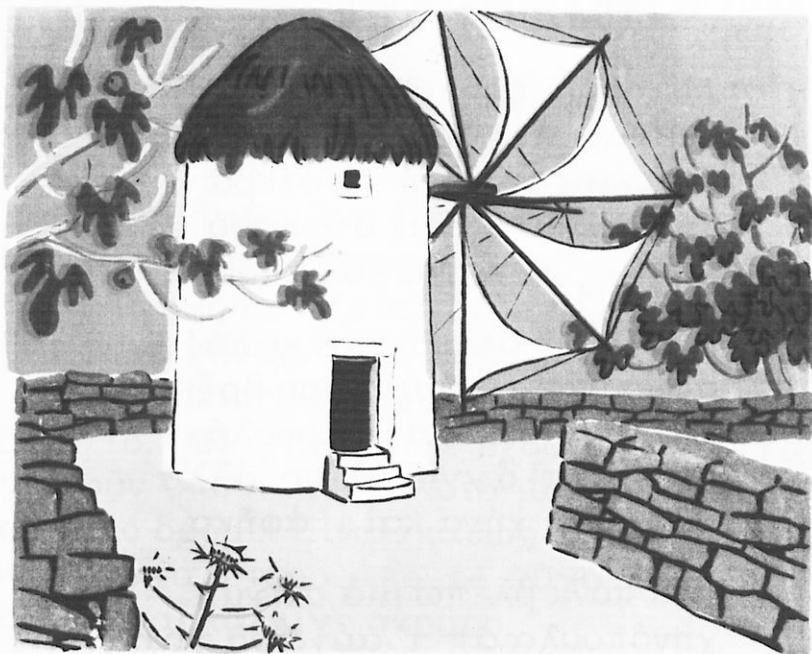
Μὲς τὴν αὐλή μου μιὰ χαρὰ
ζευγαρωτὲς δυὸ χῆνες ζοῦνε.
Σταχτιά φοροῦνε τὰ φτερὰ
καὶ κολυμπῶντας στὰ νερὰ
βουτιές νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα βλέπω — τί καλά! —
αὐγὰ μέσ' τὴν αὐλή μου βρῆκα.
Ἦταν βαριά καὶ μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσε ἡ χήνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμή
χηνόπουλα ἀπ' τ' αὐγὰ νὰ γίνουν
Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμὶ
κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ
χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.

Ἀλέξανδρος Πάλλης

107. Ὁ ἀνεμόμυλος.

Κάποια ἡμέρα ἦλθε στὸ αὐλάκι νὰ παίξει καὶ ὁ Θᾶνος. Ἐπροσπάθησε νὰ κάμῃ ἓνα μύλο, πὺ νὰ γυρίζῃ μὲ νερό, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐκατάφερε.

— Τότε θὰ κάμω κάτι ἄλλο ἐσκέφθηκεν ὁ Θᾶνος:

Τὰ παιδιὰ βλέπουν πὺς ἐργάζεται καὶ τὸν ρωτοῦν:

— Τί κτίζεις, Θᾶνο;

— Κτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἀραποσίτι, ὅ,τι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, ὄρνιθες κι ἓνα μεγάλο γουρουνί. "Ετσι δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ μυλωνᾶδες;

— Καὶ πῶς θὰ ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ἐρωτᾷ ὁ Νικολός. Θὰ τὸν κάμῃς νερόμυλο;

— "Οχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἄερα. Θὰ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἶπεν ὁ Θᾶνος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν κτίζω σὲ ψήλωμα; "Αν θέλετε, ἐλᾶτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἐδέχθηκαν. "Αλλὰ κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. 'Ως καὶ ἡ Σταυρούλα ἐβοήθησε. Αὐτὴ ἦταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Ἐκουβαλοῦσε μ' ἓνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

Μὲ τὴν βοήθεια ὅλων τῶν παιδιῶν ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ κτισθῇ. Ὁ Θᾶνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴν θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσᾷ ἄερας.

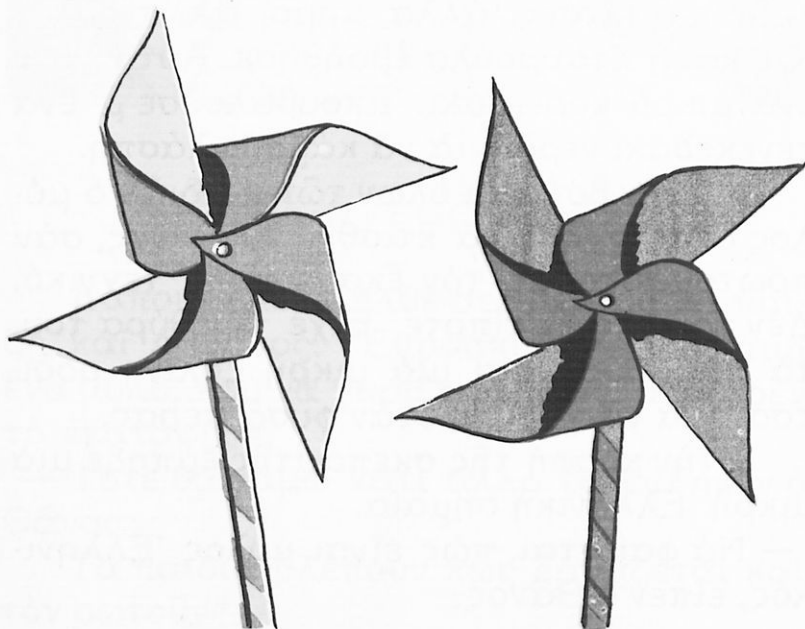
Στὴν κορφή τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία.

— Νὰ φαίνεται, πῶς εἶναι μύλος Ἑλληνικός, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Τί χαρά πού ἐδοκίμασαν τὰ παιδιά, σὰν τὸν εἶδαν τελειωμένο!

— Νὰ μᾶς ζήσης, Θᾶνε, ἐφώναζαν.

— "Αν μὲ ἀφήνατε μόνο, δὲν θὰ μπορούσα νὰ τὸν τελειώσω. Αὐτὸ πού ἔγινε, ἔγινε γιατί μ' ἐβοηθήσατε. 'Απ' ἐδῶ καὶ πέρα, ὅς εἴμεθα στὴ δουλειᾷ ἐνωμένοι. "Ετσι θὰ κάνωμε ὠραῖα πράγματα, τοὺς εἶπε ὁ Θᾶνος. Καὶ τώρα ἐλᾶτε νὰ παίξωμε ἓνα παιγνίδι.

108. Τὸ παίγνιδι τοῦ μυλωνᾶ.

— Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνᾶς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

— Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέγει, καλὰ καὶ γρήγορα.

— Καλὰ μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πῶς θὰ τὴν ἀλέσω. Ἀλλὰ γρήγορα, πῶς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἂν θὰ φυσήσῃ ἀέρας.

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπεν ὁ Τάκης.

Τώρα ἦλθε ὁ Νικολός. Ἔφερε τὸ σιτάρι τοῦ σὲ μιὰ χαρτοσακκούλα.

— Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρὶ-σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

— Θὰ προσπαθήσω, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ἐπειτα ἦλθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐκουβάλησαν ἀραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιὰ ἀπὸ σπίρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνᾶ:

— Ἄν δὲν εὐχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

Ὁ Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέσῃ πλιγούρι.

— Χονδρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν θέλω ψιλό.

Ἕνα παιδάκι ἐζήτησε ν' ἀγοράσῃ κοτόπουλα. Μὰ ὁ Θᾶνος δὲν τοῦ ἔδωκε.

— Μοῦ τὰ ἔπνιξεν ὅλα ἢ ἄλεποῦ, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοττέτσι ἓνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

— Καὶ ὁ σκύλος; Δὲν τὴν ἐκυνήγησε;

— Ἦταν ἄρρωστος, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Ἔτσι τὰ παιδιά μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ ἐπέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. Ἐπειτα ἐβράδυασε καὶ καθένα ἐπῆγε σπίτι του.

109. Ὁ ἀεροπόρος.

Ὅλο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπῃ τ' ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, ποὺ λάμπει καὶ φωτίζει ὁλόλαμπρος. Θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τρυγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

— Θὰ ἤθελα νὰ πετῶ, ὅλο νὰ πετῶ, ἔλεγεν ὁ Ἀποστόλης.

Ἕ! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεῖδεν ἀεροπλάνο! Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

— Κοιτᾶτε ! κοιτᾶτε ! πόσο γρήγορα πε-
τᾶ, ἔλεγε.

Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ὅλο γιὰ
τὸ ἀεροπλάνο ἐμιλοῦσε.

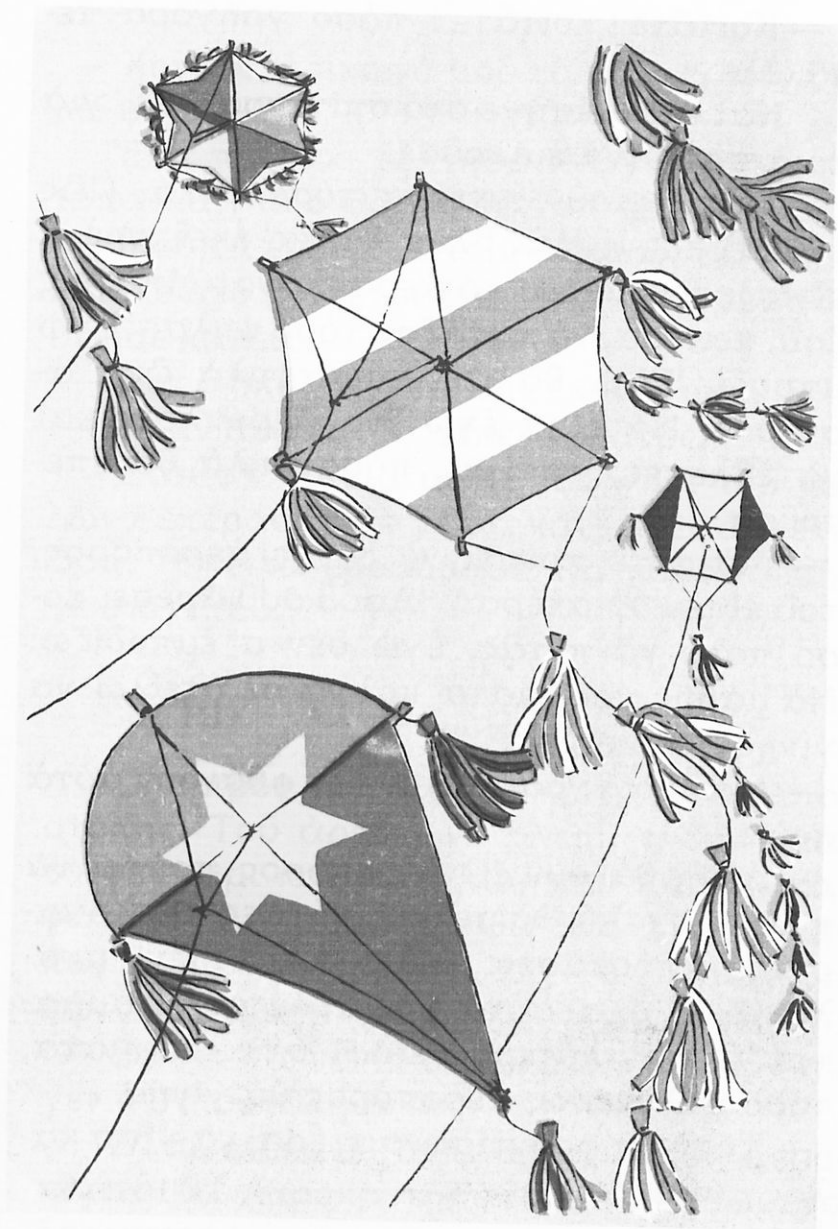
— Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς
δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἐκεῖ; Μὲ τί
εἶναι φτειαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς
ἐσύ, πατέρα, νὰ πετάξης τόσο ψηλά; Ἐγὼ
μπορῶ. Ἐγὼ θὰ ἀνέβαινα ψηλὰ ὥς τ' ἀ-
στέρια. Νὰ εἶχα ἐγὼ ἓνα ἀεροπλάνο καὶ
νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ ἐπε-
τοῦσα.

— Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος,
τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ἀφοῦ σοῦ ἀρέσει τό-
σο πολὺ νὰ πετᾷς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω.
Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ
γίνης ἀεροπόρος.

— Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φθάνουν αὐτὰ
ποὺ ξέρω;

— Δὲν φθάνουν. Ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ
πάῃ σὲ σχολή. Θὰ μελετᾷ χάρτες, θὰ λογα-
ριάζη ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυα-
λό. Γιὰ ὅλα αὐτὰ χρειάζονται γράμμα-
τα. Ὅσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα,
τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης.

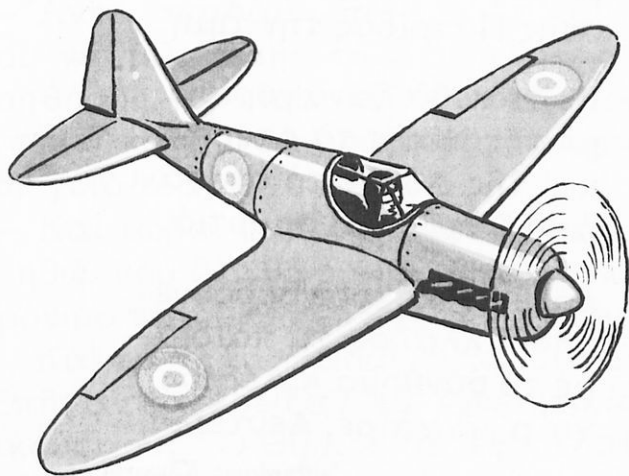
— Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω κα-
λὸς μαθητής.

Καὶ ὁ Ἀποστόλης ἄρχισε νὰ διαβάζη μὲ μανία. Καὶ ὅταν ἐτελείωνε τὰ μαθήματα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πετᾷ χαρταετούς. Ἀνέβαινε σ' ἓνα ὑψωματάκι καὶ διεσκέδαζε μὲ τὸ παιγνίδι αὐτό. Πολλὲς φορές ἐπετοῦσε καὶ μπαλόνια.

Ξέρετε τί εἶναι σήμερα ὁ Ἀποστόλης; Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς ἀξιωματικούς μας. Ἔλαβε μέρος στὸν πόλεμο καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔδειξε μεγάλη ἀνδρεία.

Εὗγε στὸν Ἀποστόλη, ποὺ ἔγινε τόσο καλὸς ἀξιωματικὸς!

της καὶ τὸ ἐκοίταξε καλὰ-καλὰ. Ἐπρόσεξε καὶ τοὺς βαθμούς, μὰ πὶο πολὺ ἐπρόσεξε κάτι ἄλλο. Ἐπρόσεξε καὶ τὴν διαγωγή, πὺ εἶχε σ' αὐτὸ ὃ ἐγγονός της. Ὡς καὶ τὰ μάτια της ἐγέλασαν, ὅταν εἶδε, πῶς ὁ Θύμιος εἶχε διαγωγή κοσμιωτάτη.

Δὲν ἦταν σὰν τὸν Βρασίδα, ὁ Θύμιος. Ἐκεῖνος ἦταν ἓνα γειτονόπουλο, ἔξυπνο στὰ γράμματα, μὰ τί τὰ θέλετε! Στὰ φερσίματά του ἦταν τὸ χειρότερο παιδί τῆς γειτονιάς. Τὸν ἔβλεπες ὁλοένα μὲ τίς πέτρες στὸ χέρι. Ἐσκαρφάλωνε στοὺς φράκτες, ἐκτυποῦσε τὰ σκυλιά, ἔκανε ἓνα σωρὸ ἀταξίες. Τώρα πὺ θὰ εἶχαν διακοπές, ἀλλοίμονο τί θὰ ἐτραβοῦσεν ἡ γειτονιά ἀπὸ τὸν Βρασίδα. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶχε στὸ νοῦ της ἡ γιαγὰ καὶ γι' αὐτὸ ἐκοίταξε τὸ ἐνδεικτικὸ τοῦ ἐγγονοῦ της τί διαγωγή εἶχε.

Ὁ καημένος ὁ Θύμιος ἐκάθησε μερικὲς ἡμέρες καὶ ξεκουράσθηκε κι ἔπειτα κάθε ἡμέρα ἐπήγαινε στὸ παντοπωλεῖο. Ἐκεῖ κοντὰ στὸν πατερούλη του πόσα πράγματα δὲν ἐμάθαινε!

Ἐμαθε τὰ δράμια: Ποιὰ ἦταν ἡ ὀκά, ἡ μισὴ ὀκά, τὸ ἐκατοστάρι, τὸ πενηντάρι. Ἐμαθε νὰ κολλᾷ χαρτοσακκοῦλες. Ἐμαθε τίς τιμές τῆς ζαχάρεως, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ

λαδιοῦ, τοῦ τυριοῦ καὶ ἄλλων πραγμάτων.

Σὰν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἐπή-
γαιναν καὶ ἐβοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους.
"Ἄλλοι πάλι ἐπῆγαν σὲ διάφορες ἐξοχές.
"Ἄλλοι στὴ μαθητικὴ κατασκήνωσι. Ἦσαν
ὅμως καὶ μερικοί, σὰν τὸν Βρασίδα, ποὺ
ἐγύριζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ στοὺς δρόμους.

112. Τὰ παιδιὰ στὴν κατασκήνωσι.

Ἡ κατασκήνωσι ἦτο σὲ μιὰ πλαγιά
τοῦ βουνοῦ. Ἦτο γεμάτη δένδρα. Τὰ παι-
διὰ ἐπῆγαν ἐκεῖ μὲ φορηγὰ αὐτοκίνητα.
Τί μέρος θαυμάσιο! Δὲν ἐχόρταινες νὰ τὸ
βλέπης. Σκηνὲς ἐδῶ, σκηνὲς ἐκεῖ, παντοῦ
σκηνές. "Ἄλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές.
"Ὅσα παιδιὰ ἐπῆγαιναν γιὰ πρώτη φορά,
ἔτριβαν τὰ μάτια τους. Ἀλλοιῶς ἐφαντά-
ζονταν τὴν κατασκήνωσι καὶ ἄλλοιῶς τὴν
εὔρισκαν.

Ἀντὶ ἐρημιά, ἔβλεπαν μιὰ μικρὴ ὁμορ-
φη παιδόπολι. Εἶχε τὴν ἐκκλησούλα της,
τὴν πλατεῖα, τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἐστιατόρια,
τὶς βρύσες. Εἶχε καὶ φῶς ἡλεκτρικό. Τὰ εἶ-
χεν ὅλα. Ὡς καὶ ἀναρρωτήριο εἶχεν ἐκείνη
ἡ κατασκήνωσις. Μὰ τί ἐχρειαζόταν τὸ
ἀναρρωτήριο; Πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν ν' ἄρ-

ρωστήση παιδιὸ μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ποὺ ἦταν ὅλο ὑγεία καὶ ὅλο πεῦκα, ποὺ ἐμύριζε θυμάρια, μέντα καὶ ρίγανη;

Ὁ ἀρχηγὸς ἐδέχθηκε τὰ παιδιὰ μὲ χαρά. "Ἐπειτα τοὺς ἔδειξε τὶς σκηνές, ποὺ θὰ ἔμεναν, καὶ τὸ κρεβάτι, ποὺ θὰ ἐκοιμόταν τὸ καθένα. "Ἄλλοι βαθμοφόροι τοὺς ἔδειξαν ποῦ θὰ κρεμοῦν τὶς πετσέτες, ὅταν θὰ νίβωνται, καὶ ποῦ θὰ βάζουν ἓνα - ἓνα τὰ πράγματά τους.

"Ὑστερα τὰ παιδιὰ ἐγύρισαν καὶ ἐκοίταζαν τὰ γῦρο μέρη. Τί μεγάλα πεῦκα! Τί λεῦκες φουντωτές! Τί βαλανιδιές! Καὶ γῦρο - γῦρο ἐβοσκοῦσαν κοπάδια.

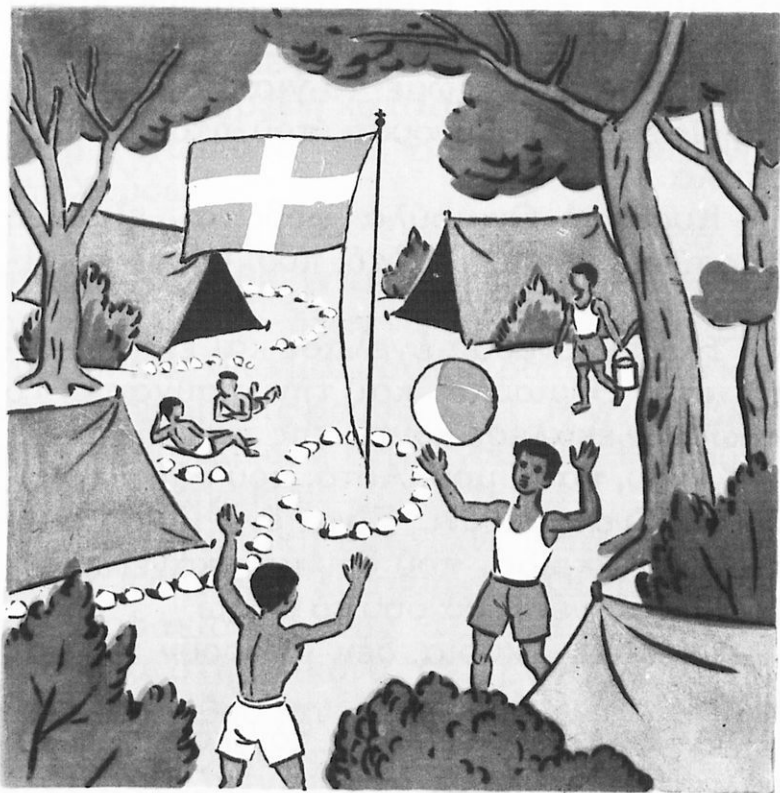
—'Εγώ, Παντελῆ, ὅλο ἐδῶ σὲ τοῦτο τὸ πεῦκο θὰ ἔρχωμαι νὰ κάθωμαι. 'Ἀπ' ἐδῶ φαίνονται βουνὰ καὶ κάμποι, εἶπεν ὁ Δημητράκης.

—'Ἀπὸ πιὸ ἐπάνω φαίνεται καὶ ἡ θάλασσα, παρετήρησεν ἓνα ἄλλο παιδί, ὁ Νίκος.

Κάτι μικροὶ ἄρχισαν νὰ μαζεύουν κουκουνάρια. "Ενας ἄλλος μεγαλύτερος κατασκηνωτής, ὁ Θεοφάνης, ἐκοίταζε κάτι πουλάκια. Ἦσαν ὁλόμαυρα καὶ εἶχαν τὴν μύτη καὶ τὰ πόδια τοὺς κίτρινα. Δὲν ἤξερε τί πουλιὰ ἦσαν.

— Εἶναι κοτσύφια, τοῦ εἶπεν ὁ ὁμαδάρ-

χης. Τρώγουν τις κάμπιες, πού είναι ἐπάνω
στὰ πεῦκα. Βλέπετε κάτι σακκοῦλες, πού
κρέμονται ἀπ' τις κορφές; "Ε! αὐτὲς εἶναι
γεμᾶτες ἀπὸ ἀμέτρητες κάμπιες, πού κα-
ταστρέφουν τὰ πεῦκα. Τὰ κοτσύφια καὶ τ'
ἄλλα πουλιὰ τις κυνηγοῦν. "Αν δὲν ἦσαν
καὶ τὰ πουλιά, τὰ πεῦκά μας καὶ τ' ἄλλα
δένδρα θὰ ἐπάθαιναν μεγαλύτερο κακό.

Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς σκηνές τῶν ἀγοριῶν, ἦταν οἱ σκηνές τῶν κοριτσιῶν. Μιὰ νύκτα, ἐκεῖ, σὲ μιὰ σκηνή, ἡ Θυμιούλα καὶ ἡ Φροσύνη δὲν ἔκλεισαν μάτι. "Ολο ἐσιγομιλοῦσαν.

— Γιατί, κορίτσια, δὲν κοιμᾶσθε; Τί ἔχετε; Μήπως εἰσθε ἄρρωστα; Μήπως κρυώνετε, νὰ σᾶς δώσωμε καὶ ἄλλο σκέπασμα; Θέλετε νὰ φωνάξωμε τὸ γιατρό; Τί θέλετε; εἶπεν ἡ Διευθύνουσα, ποὺ ἦταν καὶ δασκάλα.

— Κυρία, ἡ Θυμιούλα φοβᾶται, εἶπεν ἡ Φροσύνη. Ἀκούει αὐτό, ποὺ κάνει τριρί-τριρί, καὶ φοβᾶται.

Ἡ Διευθύνουσα ἐγέλασε καὶ ἐπῆγε κοντὰ στὴ Θυμιούλα καὶ τὴν ἡσύχασε. Τὸ πρῶι τὴν ἐκάλεσε κοντά της καὶ τῆς εἶπε: — "Ἀκου, παιδί μου. Αὐτό, ποὺ κάνει τριρί-τριρί, εἶναι τριζόνι. Εἶναι ἓνα μικρὸ ζώυφιο, σὰν ἀκρίδα, ποὺ δὲν μᾶς κάνει κακό. "Ἄν ἰδῶ κανένα, θὰ σοῦ τὸ δείξω.

— Οἱ λύκοι, κυρία, δὲνμποροῦν νὰ μᾶς φᾶνε;

— "Ἄν ἔτρωγαν οἱ λύκοι τὸν κόσμον, Θυμιούλα, τόσο εὐκόλα ὅσο φαντάζεσαι, τότε

δὲν θὰ ἔμενε κανέννας ζωντανός. Ἀμέτρητοι ἄνθρωποι κοιμοῦνται καὶ ἐργάζονται ἔξω στ' ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια καὶ δὲν παθαίνουν τίποτε ἀπὸ τοὺς λύκους.

Ἡ Θυμιούλα λίγο-λίγο ξεθάρρεψε καὶ δὲν ἐφοβόταν πιὰ.

Ἡ Οὐρανία μὲ τὴν Χρύσω εἶχαν πάλι ἄλλες παραξενιές. Στὸ σπίτι τους δὲν ἔτρωγαν ὠρισμένα φαγητά. Ἐδῶ ὅμως στὴν κατασκήνωσι ἐσυνήθισαν κι ἔτρωγαν ἀπ' ὅλα. Τέτοιες παραξενιές δὲν περνᾶνε ἐδῶ. Δὲν μπορεῖ ἡ κατασκήνωσις νὰ μαγειρεύη ξεχωριστὰ γιὰ τὴν Οὐρανία καὶ γιὰ τὴν Χρύσω.

Ὅσο οἱ ἡμέρες ἐπερνοῦσαν, τόσο τὰ παιδιὰ ἐσυνήθιζαν τὴ ζωὴ τῆς κατασκηνώσεως. Τί ὠραῖα ἦταν νὰ τὰ βλέπης τὸ πρωὶ νὰ ξυπνοῦν ὅλα μαζὶ σὰν στρατιωτάκια καὶ νὰ νίβωνται στὶς βρυσοῦλες! Ἡ νὰ τὰ βλέπης ὅταν παίζουν ἢ τραγουδοῦν ἢ ἀκοῦνε τὸ ραδιόφωνο!

Κάθε Κυριακὴ ἐπήγαινε ὁ παπᾶς κι ἐδιάβαζε τὴν θεία λειτουργία. Καὶ τότε ὅλα τὰ παιδάκια μὲ τὸν ἀρχηγό τους μαζὶ μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἑσταυρωμένου παρακολουθοῦσαν μ' εὐλάβεια καὶ σεβασμὸ τὴν θεία λειτουργία.

Πόσο ώραία πάλι ἦταν νὰ βλέπης κάτι παιδάκια μὲ τενεκεδάκια γεμᾶτα νερὸ νὰ φέρνουν καὶ νὰ ποτίζουν τοὺς φίλους τους, τὰ μικρὰ δενδράκια!

—“Αχ! τὰ καημένα! τί θὰ γίνουν, ὅταν φύγωμε; Ποιὸς θὰ τοὺς ρίχνη νεράκι, γιὰ νὰ μὴ ξεραθοῦν; ἔλεγαν τὰ παιδάκια μεταξὺ τους.

114. “Ὅταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες.

Κάποια ἡμέρα, ὁ ἀρχηγὸς ἐκάλεσε τὰ παιδιά καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά! νὰ ἀρχίσετε νὰ ἐτοιμάζεσθε. Μεθαύριο θὰ φύγετε.

— Θὰ φύγωμε; Μὰ γιατί, κύριε, τόσο ἔνωρίς; Ἀκόμα δὲν ἦλθαμε! Δὲν μποροῦμε νὰ μείνωμε ἀκόμα λίγες ἡμέρες; ἄρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὰ παιδιά.

Αὐτὸ ὅμως, ποὺ ἐζητοῦσαν, ἦταν ἀδύνατο. Εἶχαν μείνει σχεδὸν ἓνα μῆνα. Καὶ τώρα εἶχαν σειρὰ ἄλλα παιδιά, γιὰ νὰ ἔλθουν στὴν κατασκήνωσι.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὅλα συνεννοήθηκαν νὰ κάμουν μιὰ ἑορτή. Δὲν ἤθελαν νὰ φύγουν στὰ βουβὰ ἀπὸ τὴν κατασκήνωσι. Νὰ μὴν ἀποχαιρετίσουν τὰ δένδρα, ποὺ τοὺς

ἐφιλοξένησαν, τὰ πουλάκια, ποὺ τοὺς ἐτραγουούδησαν, τὶς βρυσσοῦλες, ποὺ τοὺς ἔδιναν νεράκι καθαρὸ.

Ἡ Ἰσμήνη καὶ μερικὰ ἀγόρια ἐπῆραν ἀπὸ ἓνα ξύλο καὶ ἦλθαν καὶ ἐστύλωσαν τὰ μικρὰ δενδράκια, ποὺ ἐπότιζαν. Ἐπειτα ἔδεσαν στὸ κορμάκι τοὺς μιὰ μικρὴ πινακίδα, ποὺ ἔγραφε: Ἀντώνης, Λάκης. Κατόπιν τοὺς ἔρριξαν γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ ἓνα τενεκεδάκι νερό.

Μερικὰ παιδάκια ἐμάζεψαν κουκουνάκια γιὰ ἀνάμνησι. Ἀλλὰ ἐμάζεψαν ρίγανη. Ἀλλὰ κάτι ρίζες περίεργες. Ἦθελαν κάτι νὰ ἔχουν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὴν ἑορτὴ τὴν ἔκαμαν τὰ μεγάλα παιδιά στὴ μεγάλη πλατεῖα. Σ' αὐτὴν ἐκάλεσαν τὸν ἀρχηγό τοὺς καὶ ὅλους τοὺς βαθμοφόρους.

Ὅσα τραγοῦδια ἤξεραν γιὰ τὰ δένδρα, γιὰ τὰ βουνά, γιὰ τὰ πουλάκια, γιὰ τὴν ἐξοχή, τὰ εἶπαν ὅλα. Εἶπαν καὶ πολλὰ ποιήματα.

Ἐνα μεγάλο παιδί, ὁ Ἀνέστης, εἶπεν ὥραϊα λόγια γιὰ τὸν ἀρχηγὸ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους βαθμοφόρους. Καὶ ἔκαμε πολὺ καλά ὁ Ἀνέστης, ποὺ τὰ εἶπε. Γιατὶ πόσο ὅλοι αὐτοὶ ἐκοπίασαν, γιὰ νὰ μὴν λείψῃ

ἅπ' τὰ παιδιὰ τίποτε! Ἀκόμα καὶ τὶς νύκτες ἐγύριζαν ἀπὸ κρεβάτι σὲ κρεβάτι. Τὰ παρακολουθοῦσαν μήπως ξεσκεπασθοῦν, γιὰ νὰ τὰ σκεπάσουν.

Ἐπειτα ὁ ἀρχηγός, συγκινημένος, τὰ εὐχαρίστησε γιὰ τὰ καλὰ τους αἰσθήματα.

Κατόπιν ὅλα τὰ παιδάκια ἐπροσκύνησαν στὸ βωμὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἑσταυρωμένου. Δὲν ἤξεραν τὸ πρωὶ τί ὥρα θὰ ἐξεκινοῦσαν. Καὶ στὸ τέλος τῆς ἐορτῆς ὁ Σταμάτης, κρατῶντας τὴν σημαία, εἶπε μὲ ὠραία δυνατὴ φωνὴ ἓνα πατριωτικὸ ποίημα:

115. Πατρίδα μου Ἑλλάδα.

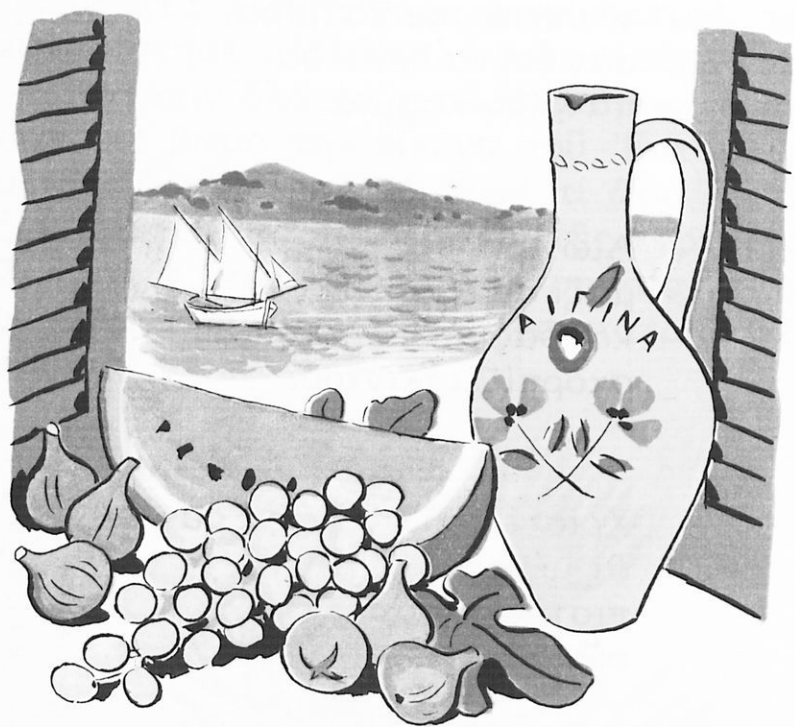
Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
γλυκειά μου πατρίδα,
σὰν ἐσένα δὲν εἶδα
πατρίδα καμμιά.

Αἰώνια ἡ δόξα
μαζί σου βαδίζει
καὶ δάφνης κλωνάρια
σκορπίζει παντοῦ.

Χριστέ μου, τὸ Φῶς Σου
ᾶς μένη κοντά της,
πιστὸς παραστάτης
σὲ κάθε στιγμή.

Αἰώνια ν' ἀπλώνης,
Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
τῆς Δόξας τὴ δᾶδα
σὲ ὅλη τὴ γῆ!

Φίλιππος Κριτέλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Γιατί προσεύχομαι (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	σελ. 5
2. Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο	» 6
3. Κάτι ποὺ ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια	» 9
4. Φροντίδες γιὰ τοὺς μικροὺς	» 12
5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο	» 14
6. Τί μ' ἀρέσει (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	» 17
7. Τὸ καινούργιο βιβλίο	» 18
8. Χαρὲς καὶ γέλια	» 20
9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο	» 23
10. Ζημιές στὸ σχολεῖο	» 24
11. Ἐμαύρισε στήν ἐξοχή	» 26
12. Ὁ Νίκος καὶ τὸ γαϊδουράκι	» 28
13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια	» 30
14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα	» 32
15. Τὰ παιδιά τῶν ψαράδων	» 33
16. Ὁ ψαρᾶς (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 35
17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζιτζικας	» 36
18. Ἐνα καθαρὸ παιδάκι	» 38
19. Ὁ ἀκάθατος Ἀλέκος	» 40
20. Γιατί ὁ Ἀντωνάκης ἔγινε ἀτακτος	» 41
21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη	» 43
22. Μὲ τὴν γιαγιά στήν αὐλή	» 45
23. Ὁ πετεινὸς (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	» 47
24. Ὁ Ἀσπρούλης	» 48
25. Τὸ κατσικάκι (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 50
26. Ἐνας ἀκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη	» 51
27. Τὸ σκυλί (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	» 53
28. Ἐνας μικρός, ποὺ δὲν φοβάται	» 54
29. Παιδικὴ ἀφοβία (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	» 56

30.	Τὰ χελιδόνια φεύγουν	σελ.	57
31.	Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!	»	59
32.	Στὸ πλοῖο τοῦ καπετάν Νικόλα	»	61
33.	Φύγανε τὰ χελιδόνια (<i>ποίημα</i>) Μέλισσα	»	63
	Αἰνιγμα (τὸ χελιδόνι)	»	63
	ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ (<i>ποίημα</i>) Στ. Μπολέτση	»	65
34.	Στὸ περιβόλι τοῦ θείου	»	65
35.	Τὸ τσιριτρό (<i>ποίημα</i>) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	68
36.	Στὸ ἀμπέλι	»	69
37.	Τὸ φθινόπωρο (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Δροσίνη	»	71
38.	Ἡ βροχούλα	»	72
39.	Ψιχαλίζει (<i>ποίημα</i>) Ἰωσήφ Κυπριανοῦ	»	73
40.	Τὸ ὄργωμα	»	74
41.	Τὸ ἄλετρι (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	77
42.	Ἑορτάζει ἡ Σημαία μας	»	78
	Ἡ Σημαία (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	79
43.	Ὁ σιδηρουργὸς	»	80
44.	Ὁ σιδεράς (<i>ποίημα</i>) Τέλλου Ἀγρα	»	83
45.	Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργὸς	»	84
46.	Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης	»	86
47.	Ὁ τρύγος	»	89
48.	28η Ὀκτωβρίου	»	91
49.	Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	94
50.	Στὸν εἰαυῶνα	»	95
51.	Ὅταν ἄρχισε τὸ μάζεμα	»	97
52.	Ἡ ἐλιά (<i>ποίημα</i>) Κωστή Παλαμά	»	99
53.	Ὁ καστανᾶς	»	100
54.	Τρία γατάκια	»	103
55.	Τὰ ζῶα (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	105
	ΧΕΙΜΩΝΑΣ (<i>ποίημα</i>) Ἑλένης Καριτᾶ	»	107
56.	Ἑτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα	»	107
57.	Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια	»	109
58.	Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο	»	110
59.	Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη	»	112
60.	Ἔρχεται ὁ πατέρας (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυνοῦ	»	114
61.	Ἡ μητέρα	»	115
62.	Ἡ μητέρα (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυνοῦ	»	117
63.	Ὁ χειμῶνας	»	118
64.	Ὁ χειμῶνας (<i>ποίημα</i>) Λάκη Παπαδήμα	»	120
65.	Ὁ ξενιτεμμένος πατέρας	»	121

66.	Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο - Μάνθου	σελ. 123
67.	Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη	» 125
68.	Χριστούγεννα (<i>ποίημα</i>) Στέλιου Σπεράντσα	» 127
69.	Ἡ Παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς	» 128
70.	Ὁ καινούργιος χρόνος	» 130
71.	Πρωτοχρονιά (<i>ποίημα</i>) Ἀναστασίου Κοκκίνου	» 131
72.	Ἡ κυρά - Καλὴ καὶ οἱ μῆνες	» 132
73.	Ἡ κυρά - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες	» 134
74.	Γιὰ τὴ φωτιά	» 135
75.	Κόκκορας, ἄλεπού καὶ σκύλος	» 138
76.	Οἱ Ἀποκριεῖς	» 140
	ΑΝΟΙΞΙΣ (<i>ποίημα</i>) Στ. Μπολέτση	» 143
77.	Τὰ χελιδόνια ἦλθαν	» 143
78.	Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια	» 145
79.	Ἡ χελιδόνα (<i>ποίημα</i> <i>Δημοτικὸ</i>)	» 148
80.	Ἡ 25η Μαρτίου	» 149
81.	Ἡ ἐσοχὴ (<i>ποίημα</i>) Ἀγγέλου Βλάχου	» 153
82.	Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα	» 154
83.	Ὁ Ἐπιτάφιος	» 156
84.	Ἡ Ἀνάστασις	» 159
85.	Ἡ Πασχαλιὰ (<i>ποίημα</i>)	» 162
86.	Μιὰ ἐκδρομὴ τὴν Πρωτομαγιά	» 163
87.	Ὁ Μάιος (<i>ποίημα</i>) Ἀγγέλου Βλάχου	» 165
88.	Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ	» 166
89.	Τὸ τριαντάφυλλο (<i>ποίημα</i>) κατὰ ματάφρασιν Ἀγγ. Βλάχου	» 168
90.	Τὰ παιδιὰ βλέπουν τὸ χωριὸ τους	» 169
91.	Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας	» 171
92.	Τὸ ἐκκλησάκι (<i>ποίημα</i>) Ἀγγέλου Βλάχου	» 173
93.	Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ (<i>ποίημα</i>) Στέλιου Σπεράντσα	» 174
94.	Τὸ κοπάδι	» 175
95.	Οἱ λύκοι εἶναι πονηροὶ	» 177
96.	Ὁ καημένος (<i>ποίημα</i>) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 180
97.	Κτίσται καὶ μηχανικοὶ	» 181
98.	Τὸ δενδροφύτευμα	» 183
99.	Ἐνα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους	» 185
100.	Παιγνίδια μὲ τὸ νερὸ	» 188
101.	Ὁ βαρκάρης	» 189
102.	Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες	» 191
103.	Τὸ μαγικὸ καράβι	» 192
104.	Τραγούδι θαλασσινὸ (<i>ποίημα</i>) Στέλιου Σπεράντσα	» 194
105.	Τὰ χηνόπουλα	» 195
106.	Οἱ χῆνες (<i>ποίημα</i>) Ἀλεξάνδρου Πάλλη	» 197

107.	‘Ο άνεμόμυλος	σελ	198
108	Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ	»	201
109.	‘Ο ἀεροπόρος	»	202
110	ᾠγνος τῶν ἀεροπόρων (<i>ποίημα</i>) Ἀθανασίου Κοκκίνου	»	206
111	Ὅταν ἔγιναν οἱ ἐξετάσεις	»	207
112	Τὰ παιδιὰ στὴν κατασκήνωσι	»	209
113	Τὸ τριζόνι	»	212
114.	Ὅταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες	»	214
115.	Πατρίδα μὴν Ἑλλάδα (<i>ποίημα</i>) Φιλίππου Κριτέλη	»	217
	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	»	219

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἑφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔ. Θ' 1968 (VIII) - ANTIT. 200.000 - ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ 1649/19-7-68—1754/9-8-68

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ : Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : Ι. ΚΑΜΠΑΝΑΣ Ο. Ε.

